

ΧΑΡΟΚΟΠΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

**ΣΧΟΛΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ, ΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ ΚΑΙ
ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ**

ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ: Εκπαίδευση και

Πολιτισμός

ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ: Πολιτισμική αγωγή

**Τα σύγχρονα Ολυμπιακά Μουσεία στην Ελλάδα ως τόποι αθλητικής
ιστορίας, πολιτιστικής μνήμης και ολυμπιακής παιδείας
Μεταπτυχιακή εργασία**

Μαρία Μπαλτάση-Ματσιμάνη

Αθήνα, 2023

HAROKOPIO UNIVERSITY

SCHOOL OF ENVIRONMENT, GEOGRAPHY AND APPLIED
ECONOMICS DEPARTMENT OF ECONOMICS AND
SUSTAINABLE DEVELOPMENT

DEPARTMENT OF ECONOMICS AND SUSTAINABLE
DEVELOPMENT

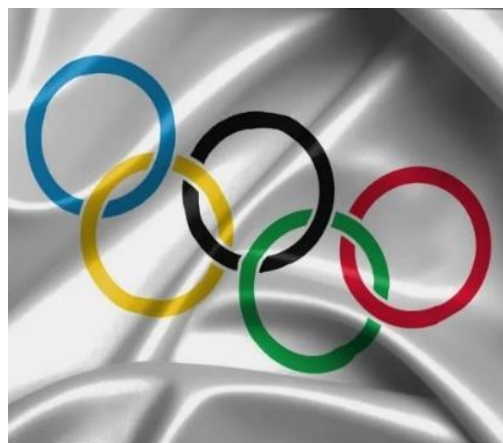
POSTGRADUATE PROGRAMME: Culture and Education

COURSE: Cultural Education

**The modern Olympic Museums in Greece as places of sports history,
cultural memory and olympic education**

Master Thesis

Maria Baltasi-Matsimani

Athens, 2023

ΧΑΡΟΚΟΠΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

**ΣΧΟΛΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ, ΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ ΚΑΙ
ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ: Εκπαίδευση και
Πολιτισμός
ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ: Πολιτισμική Αγωγή**

Τριμελής Εξεταστική Επιτροπή

**Γεώργιος Μαλινδρέτος
Αναπληρωτής καθηγητής,
Σχολή Περιβάλλοντος, Γεωγραφίας και Εφαρμοσμένων Οικονομικών,
Τμήμα Οικονομίας και Βιώσιμης Ανάπτυξης
Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο**

**Ευαγγελία Γεωργιτσογιάννη
Καθηγήτρια Ιστορίας Τέχνης και Πολιτισμού
Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο**

**Πάρις Τσάρτας
Καθηγητής Τουριστικής Ανάπτυξης
Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο**

Η Μαρία Μπαλτάση-Ματσιμάνη,

δηλώνω υπεύθυνα ότι:

- 1) Είμαι ο κάτοχος των πνευματικών δικαιωμάτων της πρωτότυπης αυτής εργασίας και από όσο γνωρίζω η εργασία μου δε συκοφαντεί πρόσωπα, ούτε προσβάλει τα πνευματικά δικαιώματα τρίτων.
- 2) Αποδέχομαι ότι η ΒΚΠ μπορεί, χωρίς να αλλάξει το περιεχόμενο της εργασίας μου, να τη διαθέσει σε ηλεκτρονική μορφή μέσα από τη ψηφιακή Βιβλιοθήκη της, να την αντιγράψει σε οποιοδήποτε μέσο ή/και σε οποιοδήποτε μορφότυπο καθώς και να κρατά περισσότερα από ένα αντίγραφα για λόγους συντήρησης και ασφάλειας.
- 3) Όπου υφίστανται δικαιώματα άλλων δημιουργών έχουν διασφαλιστεί όλες οι αναγκαίες άδειες χρήσης ενώ το αντίστοιχο υλικό είναι ευδιάκριτο στην υποβληθείσα εργασία.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Οι σπουδές της γαλλικής γλώσσας και φιλολογίας στο Πανεπιστήμιο Αθηνών και το πτυχίο μετάφρασης στο Πανεπιστήμιο Marc Bloch του Στρασβούργου με ώθησαν στην εξεύρεση εργασίας στην Ελληνική Ολυμπιακή Επιτροπή (ΕΟΕ), καθώς το κομμάτι των διεθνών σχέσεων αποτελεί το βασικό τμήμα του εν λόγω φορέα. Ουσιαστικά, η επαγγελματική σταδιοδρομία μου ξεκινά από την ΕΟΕ. Για δεκαεπτά (17) συνεχή έτη, εργαζόμουν για το ολυμπιακό κίνημα, ήρθα σε επαφή με φορείς και παράγοντες της ολυμπιακής οικογένειας, επισκέφθηκα τα Ολυμπιακά Μουσεία, συμμετείχα ενεργά σε όλες σχεδόν τις Ολυμπιακές εκδηλώσεις και ως εκ τούτου, διεύρυνα τις γνώσεις μου και απόκτησα τεχνογνωσία σε θέματα που σχετίζονται με τον ολυμπισμό και τις αξίες που πρεσβεύει.

Μπορεί ο Ολυμπισμός και οι αξίες του να είναι γνωστές και κατανοητές στο ευρύ κοινό, αλλά ελάχιστοι γνώριζαν την ύπαρξη και κατ'επέκταση το έργο της ΕΟΕ αλλά και της Διεθνούς Ολυμπιακής Ακαδημίας (ΔΟΑ), η οποία εδρεύει στο ίδιο κτήριο με την ΕΟΕ. Έτσι λοιπόν, θέλησα, μέσα από αυτή την εργασία, η οποία σχετίζεται με τα σύγχρονα Ολυμπιακά Μουσεία της Ελλάδας, να «φωτίσω» την έννοια του Ολυμπισμού και να γνωρίσω στο ευρύ κοινό ότι η χώρα μας διαθέτει και μια άλλη κατηγορία μουσείων, τα Ολυμπιακά.

Στο σημείο αυτό, θα ήθελα να ευχαριστήσω τον επιβλέποντα καθηγητή μου κ. Γεώργιο Μαλινδρέτο για την ευκαιρία που μου έδωσε, μέσα από το Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο, να εκπονήσω την παρούσα διπλωματική εργασία, καθώς και την εξεταστική επιτροπή των καθηγητών, που ενέκρινε το θέμα της εργασίας και μου επέτρεψε να διεκπεραιώσω αυτή τη μελέτη.

Θερμές ευχαριστίες στη Διευθύντρια του Ολυμπιακού Μουσείου Θεσσαλονίκης, κα Κυριακή Ουδατζή για τη φιλοξενία της στο Μουσείο και τη συνέντευξη που μου παραχώρησε κατά την επίσκεψή μου σε αυτό καθώς και τον κ. Στυλιανό Αγγελούδη, Αντιπρόεδρο της ΕΟΕ και Πρόεδρο του Διοικητικού Συμβουλίου του Ολυμπιακού Μουσείου Θεσσαλονίκης για τη συνέντευξη που είχαμε στην έδρα της ΕΟΕ.

Ευχαριστώ επίσης και την υπεύθυνη του Ολυμπιακού Μουσείου Αθήνας, η οποία όμως επιθυμεί να διατηρήσει την ανωνυμία της, γεγονός που φυσικά σεβάστηκα.

Ευχαριστώ επίσης και τον Γενικό Γραμματέα της ΕΟΕ, κ. Εμμανουήλ Κολυμπάδη, ο οποίος μεσολάβησε στη συνάντησή μου με την υπεύθυνη του Ολυμπιακού Μουσείου Αθήνας, προκειμένου να πραγματοποιηθεί η συνέντευξη μαζί της.

Επιπροσθέτως, θα ήθελα να εκφράσω ιδιαιτέρως τις θερμές ευχαριστίες μου στην αρχαιολόγο, ιστορικό των σύγχρονων Ολυμπιακών Αγώνων και υπεύθυνη του ιστορικού αρχείου της ΕΟΕ, Δρ Βασιλική Τζαχρήστα, για την πολύτιμη βοήθειά της κατά τη διάρκεια αυτού του συναρπαστικού ταξιδιού στα άδυτα της γνώσης και της μάθησης. Οι αστείρευτες γνώσεις της επί των ολυμπιακών θεμάτων συνέβαλαν καθοριστικά στη διεκπεραίωση της παρούσας μελέτης.

Φυσικά, ευχαριστώ τους λατρεμένους γονείς μου, τις κόρες μου και τον σύζυγό μου, ο οποίος ήταν δίπλα μου, στηρίζοντας έμπρακτα την απόφασή μου να φέρω εις πέρας αυτό το μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών.

*«Υψώνω το ποτήρι μου στην ολυμπιακή ιδέα, η
οποία έχει διασχίσει την ομίχλη των αιώνων ως μια
παντοδύναμη ακτίνα του ηλιακού φωτός και επέστρεψε
για να φωτίσει το κατώφλι του εικοστού αιώνα με μια
λάμψη χαρμόσυνης ελπίδας»*

Pierre de Coubertin

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Περίληψη στα ελληνικά.....	10
Περίληψη στα αγγλικά.....	11
Κατάλογος εικόνων.....	118-125
Κατάλογος σχημάτων.....	61
Συντομογραφίες.....	14
Εισαγωγή.....	15-21
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο: ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΤΩΝ ΜΟΥΣΕΙΩΝ	
1.1 Η ιστορική πορεία του όρου «μουσείο» από τους αρχαίους χρόνους έως τον 18 ^ο αι.	22-24
1.2 Η ίδρυση των πρώτων μουσείων στην Ελλάδα.....	24-26
1.3 Τα μουσεία στον 20 ^ο και 21 ^ο αι.....	26-28
1.4 Κατηγορίες μουσείων στην Ελλάδα.....	28-29
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο: ΤΑ ΟΛΥΜΠΙΑΚΑ ΜΟΥΣΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	
2.1 Η γέννηση του Ολυμπιακού Μουσείου.....	30-35
2.2 Δίκτυο Ολυμπιακών Μουσείων.....	35-37
2.3 Βασικές αρχές διοίκησης μουσείων.....	37-38
2.4 Ολυμπιακό Μουσείο Αθήνας	
2.4.1 Ιστορικό του μουσείου.....	39
2.4.2 Σκοπός ίδρυσης και λειτουργίας.....	39-40
2.4.3 Οργανωτική δομή.....	41-42
2.4.4 Εκθέσεις και άλλες δραστηριότητες.....	42-43
2.5. Ολυμπιακό Μουσείο Θεσσαλονίκης	
2.5.1 Ιστορικό του μουσείου.....	44
2.5.2 Σκοπός ίδρυσης και λειτουργίας.....	44-45
2.5.3 Οργανωτική δομή.....	45-46
2.5.4. Εκθέσεις και άλλες δραστηριότητες.....	46-49
2.6. Μουσείο Σύγχρονων Ολυμπιακών Αγώνων Αρχαίας Ολυμπίας	
2.6.1. Ιστορικό του μουσείου.....	50-55
2.6.2. Σκοπός ίδρυσης και λειτουργίας.....	55
2.6.3. Οργανωτική δομή.....	55-56
2.6.4. Εκθέσεις και άλλες δραστηριότητες.....	56-58
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο : ΕΜΠΕΙΡΙΚΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ	
3.1. Η έννοια του στρατηγικού σχεδιασμού.....	59
3.2. Ανάλυση SWOT – ορισμός.....	60-61
3.3 Στόχος - Μεθοδολογία εμπειρικής διερεύνησης.....	61-62
3.4 Βασικά συμπεράσματα συνεντεύξεων.....	63-65

3.5 Ανάλυση SWOT - Ολυμπιακό Μουσείο Αθήνας.....	65-69
3.6 Ανάλυση SWOT - Ολυμπιακό Μουσείο Θεσσαλονίκης.....	69-73
3.7 Ανάλυση SWOT – Μουσείο Σύγχρονων Ολυμπιακών Αγώνων - Αρχαία Ολυμπία.....	73-75
3.8 Συμπεράσματα της ανάλυσης SWOT	75-77
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	78-81
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	82-87
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ - ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ.....	88-117

Περίληψη

Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι η ανάδειξη, στο ευρύ κοινό, των τριών σύγχρονων Ολυμπιακών Μουσείων της Ελλάδας, τα οποία βρίσκονται στην Αρχαία Ολυμπία (Μουσείο Σύγχρονων Ολυμπιακών Αγώνων), στη Θεσσαλονίκη (Ολυμπιακό Μουσείο Θεσσαλονίκης) και στην Αθήνα (Ολυμπιακό Μουσείο Αθήνας). Πρόκειται για μια κατηγορία μουσείων, πέρα από τα συμβατικά και γνωστά μουσεία που διαθέτει η χώρα μας, τα Ολυμπιακά Μουσεία. Τα παραπάνω μουσεία «αφηγούνται» μέσα από τα εκθέματά τους την ιστορία των Ολυμπιακών Αγώνων και των αθλητών τους και διοργανώνουν πολιτιστικά και εκπαιδευτικά προγράμματα, στοχεύοντας στη γνωριμία του κοινού με τον Ολυμπισμό και τις αξίες που πρεσβεύει, επιδιώκοντας να εμπνεύσουν τις νέες γενιές.

Ο απώτερος σκοπός αυτής της μελέτης είναι η προσπάθεια ανάδειξης της ταυτότητας αυτών των μουσείων, καθώς αποτελούν χώρους αθλητικής ιστορίας, πολιτιστικής μνήμης και ολυμπιακής παιδείας. Η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε στηρίζεται, κυρίως, στις δομημένες ερωτήσεις που τέθηκαν στους αρμόδιους των μουσείων, οι οποίοι, μέσα από την τεχνογνωσία τους, έφεραν στο φως πληροφορίες, οι οποίες δεν είναι καταχωρισμένες σε καμία ιστοσελίδα και σε κανένα έντυπο υλικό.

Συμπεραίνεται ότι τα Ολυμπιακά Μουσεία προσελκύουν, πρωτίστως, τη μαθητική κοινότητα, καθώς, με τη βοήθεια ειδικού επιστημονικού προσωπικού που κάθε μουσείο διαθέτει, προωθούν εκπαιδευτικά προγράμματα με θέμα τον ολυμπισμό και τα ιδανικά του, μεταλαμπαδεύοντας την ολυμπιακή παιδεία στα νέα παιδιά από τα πρώτα κιόλας χρόνια της μαθητικής τους ζωής. Τέλος, η ανάλυση SWOT συμβάλει στη δημιουργία μιας ολοκληρωμένης εικόνας, όχι μόνο αναφορικά με τον τρόπο λειτουργίας κάθε μουσείου, αλλά και με τον τρόπο διοίκησης και διαχείρισης των θεμάτων που καλείται να αντιμετωπίσει το κάθε ένα ξεχωριστά.

Λέξεις κλειδιά: Ολυμπιακοί Αγώνες, Ολυμπιακό Μουσείο, ολυμπιακή παιδεία, ολυμπισμός

Abstract

This master thesis aims at highlighting to the general public the three modern Olympic Museums in Greece, the Museum of Modern Olympic Games at Olympia, the Thessaloniki Olympic Museum and the Athens Olympic Museum. The Olympic Museums is a category of museums, beyond the conventional and well-known museums of our country. The three aforementioned museums “narrate”, through their exhibits, the history of the Olympic Games as well as their athletes and organize cultural and educational programmes, with the view to familiarizing the public with olympism and the values it represents, seeking to inspire new generations.

The ultimate goal of this study is the attempt to point out the identity of these museums, as they are places of sports history, cultural heritage and olympic education. The extensive knowledge of the museum officials as well as their expertise on the special topic of olympism decoded and clarified the role that play each one of the three museums in the modern society, promoting, in this way, not only the history of each museum, but also the actions they deal with.

Following a thorough research, it is concluded that the Olympic Museums attract, primarily, the student community, as, with the aid of special scientific personnel of each museum, they promote educational programmes based on olympism and its ideals, propagating the olympic education to youngsters from the very first years of their school life. These museums are places where the Greek sports history is clearly visible and constitutes an undisputable part of the cultural heritage of our country.

To conclude, the SWOT analysis, carried out for each museum, identifies the strengths, weaknesses, opportunities and threats for each museum and provides a full image not only on how the museum operates, but also on how it performs and administers all issues that may arise.

Keywords: Olympic Games, Olympic Museum, olympic education, olympism

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΙΚΟΝΩΝ

Ολυμπιακό Μουσείο Αρχαίας Ολυμπίας.....	σ.118-120
Ολυμπιακό Μουσείο Αθήνας.....	σ.124-125
Ολυμπιακό Μουσείο Θεσσαλονίκης.....	σ.121-123

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΣΧΗΜΑΤΩΝ

Ανάλυση SWOT.....	σ.61
-------------------	------

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

ΑΠΘ	Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
ΕΟΑ/ ΕΟΕ	Επιτροπή Ολυμπιακών Αγώνων/ Ελληνική Ολυμπιακή Επιτροπή
ΔΟΕ	Διεθνής Ολυμπιακή Επιτροπή
ΝΠΙΔ	Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου
ΑΣΚΕ	Αστική μη Κερδοσκοπική Εταιρεία
OMN	Olympic Museum Network
ΔΟΜ	Δίκτυο Ολυμπιακών Μουσείων
ICOM	Διεθνές Συμβούλιο Μουσείων
ΔΟΑ	Διεθνής Ολυμπιακή Ακαδημία
ΣΕΟ	Σύλλογος Ελλήνων Ολυμπιονικών
ΟΤΑ	Οργανισμός Τουριστικής Αυτοδιοίκησης

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Πηγές έρευνας

Μελετήθηκε βιβλιογραφία με θέματα μουσείων και κυρίως ολυμπισμού, αρθρογραφία ελληνική και ξενόγλωσση και ηλεκτρονικές πηγές από διεθνείς ιστότοπους, όπως η ιστοσελίδα της Διεθνούς Ολυμπιακής Επιτροπής, <https://olympics.com/ioc>, η έγκριτη στην ολυμπιακή οικογένεια ειδησεογραφική ιστοσελίδα ολυμπιακών θεμάτων <https://www.insidethegames.biz>, ο ολυμπιακός Καταστατικός Χάρτης της ΔΟΕ, κ.ά., καθώς και έντυπο αρχειακό υλικό της ΕΟΕ και της ΔΟΑ για όλα τα θέματα που αφορούν στο ολυμπιακό ιδεώδες και τις αξίες του. Η υλοποίηση αυτής της εργασίας βασίστηκε και στη μελέτη έντυπου υλικού από τη βιβλιοθήκη του Χαροκοπείου Πανεπιστημίου, της Διεθνούς Ολυμπιακής Ακαδημίας αλλά και την Εθνική Βιβλιοθήκη του Ιδρύματος «Σταύρος Νιάρχος».

Σημαντικό πλεονέκτημα στη συγκέντρωση και καταγραφή των πληροφοριών αποτέλεσε η δια ζώσης επίσκεψη και γνωριμία με το Ολυμπιακό Μουσείο Θεσσαλονίκης και οι προσωπικές συνεντεύξεις με τους αρμόδιους του μουσείου. Επιπλέον για το μουσείο αυτό πληροφορίες αντλήθηκαν από την επίσημη ιστοσελίδα του μουσείου καθώς και τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης (facebook, instagram).

Αναφορικά με το Ολυμπιακό Μουσείο Αθήνας, η συλλογή πληροφοριών βασίστηκε στην ιστοσελίδα του μουσείου και την επίσκεψή μου σε αυτό – και όχι τόσο στη συνέντευξη που μου παραχώρησε η υπεύθυνη - αλλά και από το καταστατικό του, το οποίο διατίθεται ηλεκτρονικά στο διαδίκτυο.

Για το Μουσείο των Σύγχρονων Ολυμπιακών Αγώνων της Αρχαίας Ολυμπίας, η Δρ Βασιλική Τζαχρήστα, αρχαιολόγος - ιστορικός και υπεύθυνη για το ιστορικό αρχείο της ΕΟΕ στήριξε ιδιαίτερα την έρευνα για το εν λόγω μουσείο με το οποίο είχε ασχοληθεί στο παρελθόν. Στο πλαίσιο αυτό μου παραχώρησε την καταγραφή των εκθεμάτων του μουσείου που είχε κάνει η ίδια το 1997 καθώς και τον οδηγό του

μουσείου που συνέγραψε και εκδόθηκε το 2000 από την Ελληνική Ολυμπιακή Επιτροπή και τη Διεθνή Ολυμπιακή Ακαδημία. Επίσης, μου παραχώρησε τρεις δημοσίευτες εκθέσεις για το μουσείο από το προσωπικό της αρχείο που με την άδειά της παρατίθενται αυτούσιες καθώς και συνέντευξη. Η συνεργασία μαζί της ήταν καθοριστική, διότι έχει μεγάλη και μακροχρόνια εμπειρία στη Διεθνή Ολυμπιακή Ακαδημία και στην Ελληνική Ολυμπιακή Επιτροπή και πέρα από την ιστορική έρευνα του ολυμπιακού κινήματος στην οποία εξειδικεύεται, γνωρίζει πολύ καλά το μουσείο της Ολυμπίας, το οποίο ήταν αδύνατο να επισκεφθώ, διότι τα τελευταία χρόνια είναι κλειστό. Ως εκ τούτου, η συνεργασία μαζί της κρίθηκε ιδιαίτερα χρήσιμη και φώτισε πλευρές της έρευνας, οι οποίες δεν θα μπορούσαν να υλοποιηθούν αλλιώς.

2. Επισκόπηση βιβλιογραφίας

Ενδεικτικά αναφέρεται ότι για το Ολυμπιακό Μουσείο Αθήνας, δεν διατίθενται βιβλία, επιστημονικά κείμενα, από τα οποία θα μπορούσε ένας επιστήμονας, ερευνητής ή ένας απλός αναγνώστης να αναζητήσει πληροφορίες. Κατά συνέπεια, όλη η έρευνα πραγματοποιείται από την ιστοσελίδα του μουσείου και από τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Από το Μουσείο των Σύγχρονων Ολυμπιακών Αγώνων στην Αρχαία Ολυμπία, όπως προανέφερα, πληροφορίες μπορεί κανείς να αντλήσει κανείς από τον οδηγό του μουσείου με τίτλο, *Μουσείο σύγχρονων Ολυμπιακών Αγώνων. Η ιστορία των Ολυμπιακών Αγώνων μέσα από τα εκθέματα του μουσείου στην Αρχαία Ολυμπία*, καθώς και το *Επίμετρο* στο βιβλίο του Φαμπρίς Λαντρί, με τίτλο, «Ολυμπιακοί Αγώνες», στο οποίο γίνεται μνεία για το μουσείο της Ολυμπίας. Τα παραπάνω κείμενα έχουν συγγραφέα τη Δρ Βασιλική Τζαχρήστα. Εκτός από αυτά τα δύο τεκμήρια, οι υπόλοιπες πληροφορίες βασίστηκαν στην προσωπική έρευνα και μελέτη της ίδιας.

Όσον αφορά το Ολυμπιακό Μουσείο Θεσσαλονίκης δεν διαθέτει κάποια έκδοση σχετική με το μουσείο και τις δράσεις του, αλλά, σύμφωνα με την επίσημη ιστοσελίδα του (<http://www.olympicmuseum-thessaloniki.org/>), έχει εκδώσει κατά καιρούς κάποια γενικότερα βιβλία με στόχο την ανάδειξη του αθλητισμού και την ευαισθητοποίηση του κοινού γύρω από την πολιτιστική μας κληρονομιά, όπως: «Η

Τέχνη του Σκακιού», «Η Εγκυκλοπαίδεια των Ολυμπιακών Αθλημάτων», τα «Σύγχρονα Μουσεία – Νέες Θεματικές Πολιτισμού και Αθλητισμού», το «Ποδόσφαιρο επί...χάρτου. Η ιστορία πίσω από την έκθεση ποδοσφαίρου», ο «Στίβος...επί χάρτου. Λάβετε θέσεις...Η ιστορία πίσω από την έκθεση στίβου», η «Παράλληλη Γραφή...Αρχαία Θέατρα» και «Παράλληλη Γραφή...Τα άθλα». Επίσης, το 2005, εγκαινιάστηκε και η δημιουργία της ηλεκτρονικής ενημερωτικής εφημερίδας του Ολυμπιακού Μουσείου (newsletter) σε 500 αρχικά αποδέκτες της πόλης. Σήμερα, τα ηλεκτρονικά αυτά τεύχη, σύμφωνα με την ιστοσελίδα του μουσείου, φθάνουν σε 5.000 αποδέκτες.

3. Δομή μεθοδολογίας

Για την παρούσα μελέτη, ακολουθήθηκε η ποιοτική έρευνα, καθώς διεξήχθησαν συνεντεύξεις από τους υπεύθυνους και των τριών μουσείων. Η έρευνα αυτή θεωρήθηκε ως η πιο κατάλληλη για τη συγκέντρωση πληροφοριών και τη συλλογή δεδομένων για τα τρία Ολυμπιακά Μουσεία. Στο πλαίσιο διεξαγωγής της ποιοτικής έρευνας, η ερευνητική στρατηγική που ακολουθήθηκε, σχετίζεται με τη συλλογή, καταγραφή, διαχείριση και αξιοποίηση όλων των δεδομένων που αποκομίστηκαν από τις συνεντεύξεις, οι οποίες βοήθησαν στην κατανόηση και γνωριμία αυτών των μουσείων. Οι ερωτήσεις, εάν και δεν απαντήθηκαν όλες από τη διοίκηση των δύο μουσείων, είναι κοινές. Το ερωτηματολόγιο συνέβαλε στην αποκωδικοποίηση και αποκρυπτογράφηση της λειτουργίας των μουσείων. Ενδεικτικά αναφέρεται επίσης ότι έχω μεταφράσει στην ελληνική γλώσσα τα ξενόγλωσσα γαλλικά και αγγλικά έγγραφα που πραγματεύονται ολυμπιακά θέματα.

4. Ερωτηματολόγιο

Το ερωτηματολόγιο που τέθηκε στους υπεύθυνους των μουσείων είναι κοινό σε γενικές γραμμές. Βεβαίως δεν απαντήθηκαν όλες οι ερωτήσεις καθώς δεν υπήρχαν κοινές απαντήσεις για όλα τα ερωτήματα, είτε από πρόθεση, είτε από έλλειψη στοιχείων.

- Πότε ιδρύθηκε το μουσείο;
- Ποιοι συνέλαβαν στην ανάγκη ίδρυσης ενός τέτοιου μουσείου;

- Γιατί στη συγκεκριμένη πόλη; Ποιος ο ρόλος αυτής της πόλης και ποια η ανάγκη της να ιδρύσει ένα τέτοιο μουσείο;
- Τα πρόσωπα που συνέλαβαν σε αυτή την ιδέα τι σχέση είχαν με το αθλητικό και ολυμπιακό κίνημα σε εθνικό και τοπικό επίπεδο;
- Πως είδε την ιδέα και την ολοκλήρωση αυτού του μουσείου η τοπική κοινωνία;
- Η τοπική αυτοδιοίκηση επίσης το αγκάλιασε πχ. Βοήθησε;
- Υπάρχει αλληλεπίδραση του μουσείου με τα άλλα ολυμπιακά μουσεία της Ελλάδας και της ΔΟΕ; Επίσης με τους αθλητικούς και ολυμπιακούς φορείς της Ελλάδας; Και αν ναι, ποια είναι αυτή;
- Επίσης υπάρχει αλληλεπίδραση με ακαδημαϊκά ιδρύματα του αθλητισμού και αν ναι, ποια είναι αυτή;
- Ποιο είναι το θεσμικό πλαίσιο του μουσείου;
- Από που αντλεί τους οικονομικούς πόρους του το μουσείο;
- Υπάρχουν υποστηρικτές / δωρητές / χορηγοί σας; Και εάν ναι, ποιοι είναι;
- Ποια είναι τα κυριότερα και βασικά έξοδα του μουσείου;
- Ποιος είναι ο στόχος και η αποστολή του μουσείου;
- Ποια κατηγορία (σχολεία, μαθητές, τουρίστες, οικογένειες, κ.ά.) επισκεπτών επισκέπτεται το μουσείο σας;
- Ποιο κοινό θα θέλατε να προσεγγίσετε, που δεν έχετε προσεγγίσει μέχρι σήμερα;
- Ένας επισκέπτης, που έχει επισκεφθεί ήδη το μουσείο, έχει νόημα να το επισκεφθεί εκ νέου; Θα δει κάτι διαφορετικό; Ανανεώνονται τα εκθέματα;
- Εντάσσεται στους επιχειρησιακούς σας στόχους η διεύρυνση του κοινού του μουσείου;
- Διαφημίζεται με κάποιο τρόπο το μουσείο; (τηλεόραση, ραδιόφωνο, φυλλάδια, μέσα κοινωνικής δικτύωσης, κ.ά.)
- Ποια είναι τα δυνατά σημεία του μουσείου σας; (π.χ. τοποθεσία και κτηριακές εγκαταστάσεις, συνεργασία με φορείς του δημοσίου, πρόσβαση σε ευπαθείς ομάδες, διοργάνωση εκπαιδευτικών δράσεων, καλλιτεχνικών εκδηλώσεων και συνεδρίων, χρήση σύγχρονης τεχνολογίας για εκπαιδευτικούς και επικοινωνιακούς σκοπούς, εάν διαθέτει e-shop)

- Ποια είναι τα αδύνατα σημεία του μουσείου; (π.χ. στενότητα χώρου, απουσία τμήματος εθελοντισμού, μη διάθεση χρημάτων για την προβολή και τη διαφήμισή του, ελλιπής επικοινωνιακή πολιτική, τιμή του εισιτηρίου)
- Η φετινή αύξηση του τουρισμού στην Ελλάδα αύξησε την επισκεψιμότητα στο μουσείο σας;
- Το μουσείο σας σε τι είδους μουσειολογικά πρότυπα έχει στηριχτεί; (έχει εμπνευστεί από κάποιο άλλο μουσείο;)
- Πώς επελέγη το Διοικητικό Συμβούλιο του μουσείου (εκλογική διαδικασία, μόρφωση)
- Με ποια κριτήρια έγινε η επιλογή προσωπικού;
- Το μουσείο ενθαρρύνει το προσωπικό του να παίρνει πρωτοβουλίες και να προωθεί αλλαγές; Φροντίζει έτσι ώστε να συμμετέχει όλο το προσωπικό ατομικά ή σε ομάδες, σε δραστηριότητες συνεχούς βελτίωσης;
- Ποια είναι η ανταπόκριση που λαμβάνετε από τον κόσμο για το μουσείο;
- Ποιο είναι το όραμά σας για το μουσείο; Τι δράσεις/ στρατηγικό πλάνο σκοπεύετε να υλοποιήσετε στο μέλλον;
- Πώς πετύχατε να γίνει το μουσείο στη Θεσσαλονίκη (ή στην Ολυμπία) και όχι στην Αθήνα;
- Πόσοι άνθρωποι επισκέπτονται ετησίως το μουσείο;

5. Περιορισμοί της έρευνας

Όπως προαναφέρθηκε, η ειδική θεματική της εν λόγω εργασίας, δυσχέρανε, σε ένα μεγάλο ποσοστό την έγκυρη και ορθή καταγραφή των γεγονότων. Για την ακρίβεια, η αναζήτηση πληροφοριών στο Ολυμπιακό Μουσείο Αθήνας και η παραχώρηση συνέντευξης από τη διοίκηση του μουσείου, αν και τυπικά επετεύχθη, ουσιαστικά όμως δεν αντλήθηκαν κάποιες περαιτέρω πληροφορίες, πέρα από αυτές που είναι καταχωρισμένες και αναρτημένες στην ιστοσελίδα του μουσείου. Σύμφωνα με τα λεγόμενα της διοίκησης του μουσείου: «αποτελεί πολιτική του μουσείου μας να μην παρέχονται πληροφορίες για εκπόνηση μεταπτυχιακών εργασιών και επιστημονικών ερευνών», προσθέτοντας ότι «σε καμία περίπτωση δεν επιθυμεί να καταγραφεί η «συνέντευξη» και πολύ περισσότερο η γνωστοποίηση της ταυτότητας

του εκπροσώπου του». Εάν και μεσολάβησε στη συνάντησή μου με τη διοίκηση του μουσείου, ο Γενικός Γραμματέας της ΕΟΕ, κ. Εμμανουήλ Κολυμπάδης, δυστυχώς, η συζήτηση αυτή απέβη άκαρπη.

Σχετικά με το Μουσείο Σύγχρονων Ολυμπιακών Αγώνων στην Αρχαία Ολυμπία επισημαίνεται ότι εάν και η πολύτιμη αρωγή και στήριξη της ιστορικού-αρχαιολόγου Δρ. Βασιλικής Τζαχρήστα, αποτέλεσε σημαντική βοήθεια για τη διεκπεραίωση της εργασίας, το εν λόγω μουσείο παραμένει κλειστό και δυστυχώς δεν υπήρχαν αρκετά στοιχεία για την οργανωτική δομή του, όπως στο Ολυμπιακό Μουσείο Θεσσαλονίκης και Αθήνας, στα οποία καταγράφεται στην αντίστοιχη παράγραφο ο τρόπος διοίκησης και λειτουργίας τους. Επίσης, η λεπτομερής καταγραφή των τεκμηρίων που παρουσίαζε η έκθεση αυτού του μουσείου στηρίζεται αποκλειστικά και μόνο στο προσωπικό αρχείο της Δρ Τζαχρήστα, στα βιβλία και συγγράμματά της, όταν ακόμα το μουσείο ήταν ανοιχτό για το ευρύ κοινό. Υποθετικά αναφέρεται ότι στην περίπτωση επαναλειτουργίας του, η κατανομή και καταχώρηση των εκθεμάτων μπορεί να έχει διαφορετική σειρά. Επίσης, οι προσθήκες νέων αντικειμένων στην ήδη υφιστάμενη συλλογή αποτελεί δυνητικά προτεραιότητά του. Συνεπώς, η εικόνα που δίδεται στον αναγνώστη για το εν λόγω μουσείο δεν είναι ξεκάθαρη και ολοκληρωμένη, καθώς έχει αποτυπωθεί η καταγραφή της συλλογής των Ολυμπιακών αντικειμένων, όσο ήταν ακόμα ανοιχτό.

Επιπροσθέτως, αναφορικά με το Ολυμπιακό Μουσείο Θεσσαλονίκης και όπως διευκρινίστηκε και στη μεθοδολογία της εργασίας, εάν και οι συνεντεύξεις βοήθησαν στην προσωπική γνωριμία μου με το μουσείο και στη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου, παρ' όλα αυτά, μετά το πέρας αυτής, όταν θέλησα να ζητήσω συμπληρωματικές πληροφορίες, όπως τα ποσοστά επισκεψιμότητας του μουσείου, δυστυχώς, παρά τις αλλεπάλληλες προσπάθειες επικοινωνίας με τη διοίκηση του μουσείου, οι απαντήσεις δεν δόθηκαν ποτέ.

Γενικά, από έρευνα που πραγματοποιήθηκε στη βιβλιοθήκη του Χαροκοπέιου Πανεπιστημίου αλλά και στην Εθνική Βιβλιοθήκη Σταύρος Νιάρχος, παρατηρείται έλλειψη σε εγχειρίδια που σχετίζονται με τη θεματική των Ολυμπιακών Αγώνων και της έννοιας του ολυμπισμού εν γένει. Τα περισσότερα συγγράμματα και έντυπο υλικό υπάρχουν καταχωρισμένα στη ΔΟΑ και λιγότερα

στην ΕΟΕ, για τη συλλογή των οποίων βοήθησε σημαντικά η Δρ Τζαχρήστα, η οποία με την τεχνογνωσία της και την εξειδίκευσή της στα Ολυμπιακά, έκανε πιο εύκολη την πρόσβασή μου στις σχετικές βιβλιογραφικές πηγές.

5. Σύντομη παρουσίαση των κεφαλαίων

Η παρούσα εργασία χωρίζεται σε τρία κεφάλαια. Στο πρώτο κεφάλαιο γίνεται μια ιστορική αναδρομή στον όρο «μουσείο» από τους αρχαίους χρόνους έως τη σημερινή σύγχρονη εποχή. Η αναδρομή αυτή αναδεικνύει την εξέλιξη του μουσείου ως τόπο μνήμης και ιστορίας κατά τη διάρκεια διαφορετικών ιστορικών περιόδων καθώς και την εξελικτική τους πορεία μέχρι σήμερα. Το δεύτερο κεφάλαιο αφορά τα Ολυμπιακά Μουσεία της Ελλάδας και το ιστορικό πλαίσιο μέσα στο οποίο τα μουσεία αυτά δημιουργήθηκαν και αναδείχθηκαν σε φορείς αθλητισμού, πολιτισμού και Ολυμπιακής Παιδείας. Τα Ολυμπιακά Μουσεία της Ελλάδας είναι στενά συνδεδεμένα με το σύγχρονο Ολυμπιακό Κίνημα, την αρχαία κληρονομιά των Ολυμπιακών Αγώνων και την σύγχρονη κληρονομιά της αναβίωσής τους το 1896. Επίσης εδώ αναλύονται οι γενικές βασικές αρχές διοίκησης και λειτουργίας τους και ανιχνεύεται η θεσμική και πολιτιστική τους ταυτότητα για το καθένα ξεχωριστά.

Στο τρίτο κεφάλαιο δίνεται έμφαση στην έννοια του στρατηγικού σχεδιασμού, του ορισμού της ανάλυσης SWOT, καθώς και στον στόχο και τη μεθοδολογία της εμπειρικής διερεύνησης και τα βασικά συμπεράσματα που προκύπτουν από τις συνεντεύξεις. Έχοντας ολοκληρώσει την περιγραφική ανάλυση και των τριών μουσείων, «χρησιμοποιείται» η ανάλυση SWOT, το εργαλείο στρατηγικού σχεδιασμού, προκειμένου να αναδειχθούν τα δυνατά και αδύνατα στοιχεία των μουσείων, οι «ευκαιρίες» ανάπτυξής τους και οι «απειλές», οι κίνδυνοι που ενδέχεται να αντιμετωπίσει το καθένα ξεχωριστά. Η ανάλυση SWOT για τα Ολυμπιακά Μουσεία δίνει χρήσιμα αποτελέσματα και ερευνητικά δεδομένα τα οποία μπορούν να χρησιμοποιηθούν περαιτέρω για τον επαναπροσδιορισμό του αναπτυξιακού σχεδιασμού, οργάνωσης και διαχείρισής τους στο μέλλον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1° : ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΤΩΝ ΜΟΥΣΕΙΩΝ

1.1 Η ιστορική πορεία του όρου «μουσείο» από τους αρχαίους χρόνους έως τον 18° αι.

Για τους αρχαίους Έλληνες, ο όρος «μουσείο», ήταν ένας χώρος, που είχε αφιερωθεί στις Μούσες, οι οποίες προστάτευαν τις τέχνες¹ και το «μουσείον ήταν το τέμενος των Μουσών»². Οι Μούσες, οι κόρες του Δία και της Μνημοσύνης θεωρούνταν ότι ενέπνεαν τους ανθρώπους στην ποίηση και την τέχνη. Σύμφωνα με τον αρχαίο ελληνικό μύθο, οι Μούσες αποτελούσαν τις δυνάμεις έμπνευσης για τη δημιουργία του πολιτισμού, η Μνημοσύνη, αποτελούσε την κοιτίδα του πολιτισμού και το μουσείο, ως έδρα των Μουσών, αντικατόπτριζε τον κυρίως χώρο πολιτισμού, έναν χώρο ποίησης, τέχνης, γνώσης και μνήμης, όπου η έμπνευση και η δημιουργικότητα κατείχε περίοπτη θέση³.

Γενικά, στους αρχαίους χρόνους, οι χώροι που φιλοξενούσαν εκθέματα με ιστορική, αισθητική ή θρησκευτική σημασία και στέγαζαν τις συλλογές, ήταν υπαίθριοι δημόσιοι χώροι, στους οποίους συγκεντρώνονταν και εκτίθονταν στο κοινό αντικείμενα τα οποία ξεχώριζαν όχι μόνο από την εκλεπτυσμένη τεχνική και το πολύτιμο υλικό τους, αλλά και από το γεγονός ότι αποτελούσαν καλλιτεχνήματα γνωστών τεχνιτών⁴.

Ανατρέχοντας στους αρχαίους χρόνους, τον 4° αιώνα π.Χ., η Ακαδημία του Πλάτωνα και το Λύκειο του Αριστοτέλη, αποτελούν τους προδρόμους των σύγχρονων μουσείων και θεωρούνται ως χώροι υψηλής παιδείας, όπου οι λόγιοι πραγματοποιούσαν έρευνες και διαλέξεις και διδάσκοντας τους φοιτητές. Κατά τον ίδιο αιώνα, πιο συγκεκριμένα το 332 π.Χ.⁵, ο Πτολεμαίος ο Α΄, με την ονομασία του Σωτήρα⁶ δημιούργησε το Μουσείο της Αλεξάνδρειας, το οποίο στέγαζε τη μεγαλύτερη βιβλιοθήκη της αρχαιότητας και λειτουργούσε ως ο χώρος φιλοσοφικών συνδιαλέξεων, διαλογισμού και εκπαίδευσης, ο οποίος θύμιζε

¹Τζώρτζη, Κ. (2013). *Ο χώρος στο μουσείο. Η αρχιτεκτονική συναντά τη μουσειολογία*. Αθήνα: Πολιτιστικό Ίδρυμα Ομίλου Πειραιώς, σ. 28

²file:///C:/Users/User/Downloads/5.6.25_ApotisMousesstoMouseio_Gazi_1999.pdf ανακτήθηκε στις 9/9/2022

³ Νάκου, Ε. (2001). *Μουσεία: Εμείς, τα πράγματα και ο πολιτισμός*. Αθήνα: Νήσος, σ. 111

⁴ Τζώρτζη, ό.π. σ. 28

⁵ https://eprints.utas.edu.au/8527/13/Chapter_2_lehman.pdf, p.15, ανακτήθηκε στις 28/9/2022

⁶ Τζώρτζη, ό.π. σ. 27-28

περισσότερο Ακαδημία ή Πανεπιστήμιο από ότι μουσείο⁷ και έχει χαρακτηριστεί ως «το πιο σημαντικό μουσείο της αρχαιότητας»⁸. Χαρακτηριστικό στοιχείο αυτής της εποχής είναι η συλλογή έργων τέχνης και αντικειμένων από ιδιώτες, μεταξύ των οποίων και ο Ρωμαίος στρατηγός Φλάβιος, ο οποίος, επέστρεψε στη Ρώμη με πολλά μικρά αγάλματα, καθώς και χρυσά και αργυρά τεκμήρια και μετέβη εκεί για να χτίσει έναν ναό αφιερωμένο στον Ηρακλή, παρουσιάζοντας τους θησαυρούς του⁹.

Στη συνέχεια, από τον 4^ο έως τον 14^ο αιώνα, σημειώνεται στροφή στην ιστορία των Ευρωπαϊκών μουσείων, ίσως λόγω αδιάλειπτων πολεμικών προστριβών και άσχημων συνθηκών ζωής¹⁰. Στη μεσαιωνική εποχή, ο όρος «μουσείο» ήταν άρρηκτα συνδεδεμένος με τη χριστιανική εκκλησία, η οποία έπαιζε σημαντικό ρόλο στην πνευματική ζωή της Ευρώπης. Τα μοναστήρια στέγαζαν μερικές φορές σημαντικές βιβλιοθήκες και ήταν γνωστά για τις πνευματικές αναζητήσεις τους. Η εκκλησία επίσης, συνέλεγε χειρόγραφα τεκμήρια, ιερά αντικείμενα και πολύτιμους θησαυρούς, τα οποία δωρίζονταν, ως επί το πλείστον, από ταξιδευτές¹¹. Σύμφωνα με τον Στράβωνα, στα Γεωγραφικά (βιβλίο 17), το μουσείο καθώς και η διάσημη βιβλιοθήκη αποτελούσαν το μεγαλύτερο πολιτιστικό κέντρο της Ελληνιστικής περιόδου¹².

Η λέξη μουσείο επανήλθε τον 15^ο αιώνα, αποσκοπώντας στην παρουσίαση της συλλογής του Λαυρέντιου του Μεγαλοπρεπούς των Μεδίκων και αναφερόταν κυρίως στον πλούτο της συλλογής και παρά σε ένα συγκεκριμένο οίκημα¹³. Τα «μουσεία», κατά την Αναγέννηση, απευθύνονταν σε ένα συγκεκριμένο και αρκετά περιορισμένο κοινό. Οι κατέχοντες έργων τέχνης ήταν κυρίως η εύπορη κοινωνικά άρχουσα τάξη.¹⁴ Η οικία των συλλεκτών αποτελούσε, εκτός από τον χώρο διαμονής τους και τόπο έκθεσης των συλλογών τους¹⁵.

⁷ Hopkins, O. (2021). The Museum: From its origins to the 21st century, p.42 (e-book)

⁸ https://eprints.utas.edu.au/8527/13/Chapter_2_lehman.pdf, p.15, ανακτήθηκε στις 28/9/2022

⁹ στο ίδιο

¹⁰ <https://www.pemptousia.gr/2014/04/i-istoriki-exeliki-ton-mousion>, ανακτήθηκε την 1/11/2022

¹¹ https://eprints.utas.edu.au/8527/13/Chapter_2_lehman.pdf, p.15, ανακτήθηκε στις 28/9/2022

¹² Τζώρτζη, ό.π. σ. 28

¹³ file:///C:/Users/User/Downloads/5.6.25_ApotisMousesstoMouseio_Gazi_1999.pdf, ανακτήθηκε στις 9/9/2022

¹⁴ https://www.greekarchitects.gr/site_parts/doc_files/118.14.pdf, ανακτήθηκε στις 5/11/2022

¹⁵ στο ίδιο

Κατά την περίοδο του Διαφωτισμού, από τα τέλη του 17ου αιώνα έως και τις αρχές του 18^{ου} αιώνα, οι προσωπικές συλλογές των ιδιωτών έλαβαν δημόσιο χαρακτήρα και ως εκ τούτου, στις αρχές του 18αι., δημιουργήθηκαν ειδικά κατασκευασμένοι χώροι στα δημόσια ιδρύματα και τα βασιλικά ανάκτορα, με απώτερο στόχο τη φιλοξενία αυτών των συλλογών. Χαρακτηριστικά αναφέρεται ότι το 1682, γίνεται χρήση για πρώτη φορά του όρου *museum* στην αγγλική γλώσσα¹⁶ και περιγράφει τη συλλογή του Άγγλου ερευνητή, αστρολόγου και πολιτικού Elias Ashmole (1617-1692)¹⁷, η οποία το 1686 είχε δωρισθεί στο Πανεπιστήμιο της Οξφόρδης¹⁸.

1.2 Η ίδρυση των πρώτων μουσείων στην Ελλάδα

Κατά τον 19^ο αιώνα ιδρύονται τα πρώτα μουσεία στον ελληνικό χώρο και καθιερώνεται η χρήση της έννοιας του «μουσείου»¹⁹, το οποίο, τόσο στον Ελλαδικό χώρο όσο και σε διεθνές επίπεδο, κρίνεται, σύμφωνα με τη Νάκου, ως ο χώρος διαφύλαξης «υλικών καταλοίπων του παρελθόντος, αλλά και χώρος δημόσιας έκθεσής τους, με τρόπους που υποτίθεται ότι αποκαλύπτουν ή αφηγούνται την «αντικειμενική» ιστορία του παρελθόντος, όπως αυτό πραγματικά συνέβη²⁰». Τα πρώτα ιδρυθέντα μουσεία στην ελληνική επικράτεια συνδέονται με την αδήριτη αναγκαιότητα για προστασία των αρχαιοτήτων - οι οποίες βρέθηκαν σε ανασκαφές - και ξεκινά με την ίδρυση του ελληνικού κράτους. Οι αρχαιότητες παρέπεμπαν στην πολιτιστική κληρονομιά και αποτελούσαν σύμβολα εθνικής ταυτότητας και υπερηφάνειας. Ως εκ τούτου, κρίθηκε απαραίτητη η ίδρυση ενός μουσείου, το οποίο θα φιλοξενούσε τους θησαυρούς των αρχαιολογικών ανασκαφών²¹. Πρόταση του Αδαμάντιου Κοραή ήταν να δημιουργηθεί ένα ελληνικό μουσείο με «επιστάτας», οι οποίοι θα καταχωρίσουν και θα συλλέξουν χειρόγραφα και

¹⁶ [httpfile:///C:/Users/User/Downloads/5.6.25_ApotisMousesstoMouseio_Gazi_1999%20\(1\).pdf](http://C:/Users/User/Downloads/5.6.25_ApotisMousesstoMouseio_Gazi_1999%20(1).pdf) ανακτήθηκε στις 9/9/2022

¹⁷ https://www.greekarchitects.gr/site_parts/doc_files/118.14.pdf ανακτήθηκε στις 5/11/2022

¹⁸ Νάκου, Ε. (2001). *Μουσεία: Εμείς, τα πράγματα και ο πολιτισμός*. Αθήνα: Νήσος, σ.115

¹⁹ <https://museum-studies.uoa.gr/images/artcl/museumpub/teykos4.pdf> ανακτήθηκε στις 14/9/2022

²⁰ Νάκου, Ε. (2009). *Μουσεία, ιστορίες και ιστορία*. Αθήνα: Νήσος, σ.13

²¹ [httpfile:///C:/Users/User/Downloads/5.6.25_ApotisMousesstoMouseio_Gazi_1999%20](http://C:/Users/User/Downloads/5.6.25_ApotisMousesstoMouseio_Gazi_1999%20) ανακτήθηκε στις 9/9/2022

αντιπροσωπευτικά δείγματα του αρχαίου ελληνικού πολιτισμού. Ο Ιωάννης Καποδίστριας φρόντισε για την ίδρυση του πρώτου μουσείου στην Ελλάδα, του Εθνικού Μουσείου στην Αίγινα το 1829²². Χαρακτηριστικά, ο Καποδίστριας προέβλεψε στο Ορφανοτροφείο της Αίγινας τη δημιουργία ενός «Μουσείου των Ελλήνων». Παρακάτω, δίδεται το σχετικό άρθρο που δημοσιεύθηκε στις 7 Οκτωβρίου 1829 και αναφέρει:

«Η Σεβαστή Κυβέρνηση προ ενός ήδη χρόνου κατέβαλεν κάθε σπουδήν να προσδιορισθή εις το εν Αιγίνην Ορφανοτροφείον εν μέρος με το όνομα Μουσείον. Μουσείον ονομάζεται το μέρος όπου τίθενται οι αρχαιότητες και φυλάσσονται. Αρχαιότητες λέγονται οι παλαιότητες, όσα δηλαδή είναι έργα των προγόνων Ελλήνων και διασώθηκαν από κάτω ή από πάνω της γης. Συνίστανται οι αρχαιότητες από είδωλα λίθινα ή από μάρμαρον, ή χρυσόν, ή αργυρόν, ή χαλκόν ή ορείχαλκον...Φιλοτιμηθείτε Έλληνες και σύμφωνα με τον ένδοξον σκοπό της κυβερνήσεως, πασχίσατε να πλουτισθεί το Μουσείον των Ελλήνων δια την τιμή σας και διά τον φωτισμόν σας»²³.

Πολύ σημαντικό γεγονός αποτέλεσε η ίδρυση της Αρχαιολογικής Εταιρείας στην Αθήνα το 1837, η οποία στόχευε να δημιουργήσει μια οργανωμένη έκθεση, η οποία φιλοξενήθηκε στο Πολυτεχνείο, η οποία και αποτέλεσε ουσιαστικά το πρώτο οργανωμένο μουσείο στην ελληνική επικράτεια²⁴.

Την ίδια εποχή ιδρύονται στην Ελλάδα–το Μουσείο της Ακρόπολης (1874), το Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο (1886), το Αρχαιολογικό Μουσείο Ολυμπίας, (1875-1888), και η Εθνική Πινακοθήκη (1900)²⁵. Είναι σημαντικό να επισημανθεί ότι εκτός από την Αθήνα, δημιουργήθηκαν εκείνη την περίοδο μουσεία και στην επαρχία, καθώς το 1834, για πρώτη φορά ψηφίστηκε νόμος, ο οποίος προέβλεπε την ίδρυση μουσείων και εκτός των Αθηναϊκών τειχών²⁶. Έτσι λοιπόν, το πρώτο εκτός Αθηνών μουσείο ήταν το αρχαιολογικό μουσείο της Σπάρτης το 1876²⁷ και ακολούθως το Αρχαιολογικό Μουσείο της Ολυμπίας, τα οποία έχουν καταχωριστεί

²² Παπαθανασίου, Μ. (2017). *Τα μουσεία και το κοινό τους. Ο ρόλος του μάρκετινγκ στην προσέλκυση επισκεπτών*. Διδακτορική διατριβή. Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, σ. 17

²³ <https://museum-studies.uoa.gr/images/artcl/museumpub/teykos4.pdf> ανακτήθηκε στις 14/9/2022

²⁴ Παπαθανασίου, ό.π. σ. 17

²⁵ <https://www.pemptousia.gr/2014/04/i-istoriki-exelixi-ton-mousion-apo-ti/> ανακτήθηκε την 1/11/2022

²⁶ στο ίδιο

²⁷ Τζώνος, Π. (2014). *Μουσείο και νεωτερικότητα*. Αθήνα: Εντευκτήριο, σ.11

ως τα πρώτα επαρχιακά μουσεία της Ελλάδας. Η ίδρυση του πρώτου αρχαιολογικού μουσείου της Ολυμπίας περατώθηκε το 1888²⁸, σύμφωνα με τον αρχιτεκτονικό σχεδιασμό των δύο Γερμανών ανασκαφέων της Ολυμπίας, Dorpfeld και Adler, και σε συνέχεια δωρεάς του μεγάλου εθνικού ευεργέτη Ανδρέα Συγγρού²⁹, γνωστό και ως «Σύγγρειον»³⁰. Η έκθεση μελετά διεξοδικά σημαντικά κεφάλαια – σταθμούς της υπερχλιετούς ιστορίας των Ολυμπίων και των άλλων πανελληνίων αγώνων στα μεγάλα Πανελλήνια ιερά (Πύθια, Ίσθμια, Νέμεα και Παναθήναια) όπως: τα προϊστορικά αθλητικά τεκμήρια, την έναρξη των πρώτων αγώνων στην Ολυμπία, τον θεό Δία και τη λατρεία για το πρόσωπό του, την Ήλιδα και τη θέση που κατείχε στη διοργάνωση των αγώνων, τον γυναικείο αθλητισμό, τα αγωνίσματα, τους νικητές των αγώνων, την προετοιμασία των αθλητών, κ.ά³¹.

1.3 Τα μουσεία στον 20ό και 21ο αιώνα

Ο 20ός αι. δημιούργησε μια νέα πραγματικότητα για τα μουσεία και τη λειτουργία τους στην κοινωνία. Πολλές μουσειολογικές απόψεις και καινοτόμες μέθοδοι άλλαξαν και συνεχώς αλλάζουν τη μορφή και τον σημερινό χαρακτήρα των μουσείων³². Σύμφωνα με την καταστατική αρχή του Διεθνούς Συμβουλίου Μουσείων (ICOM)³³, το μουσείο είναι «ίδρυμα μη κερδοσκοπικό, στην υπηρεσία της κοινωνίας, μόνιμο, ανοικτό στο κοινό που συγκεντρώνει, φυλάσσει, ερευνά και προβάλλει τα υλικά τεκμήρια του ανθρώπου και του περιβάλλοντός του, με σκοπό την παιδεία, τη μελέτη και την ψυχαγωγία»³⁴.

Σύμφωνα με τον παραπάνω ορισμό, η μουσειολόγος Σαλή επισημαίνει ότι το μουσείο αποδεσμεύεται από τον εγκυκλοπαιδικό χαρακτήρα που κατείχε στο

²⁸ <https://visitworldheritage.com/en/eu/museum-of-the-history-of-the-olympic-games-of-antiquity/> ανακτήθηκε στις 20/9/2022

²⁹ <https://www.pemptousia.gr/2012/02/olimpia-to-mousio-istorias-ton-olib/> ανακτήθηκε την 1/11/2022

³⁰ http://odysseus.culture.gr/h/1/gh152.jsp?obj_id=7126 ανακτήθηκε στις 14/11/2022

³¹ https://ancientolympicsmuseum.com/?page_id=548 ανακτήθηκε στις 14/9/2022

³² Tryfonopoulos, P. (2013). *Past, present and future of the Thessaloniki Museum. Role and mission in today's museum world*. Master's thesis. University of Peloponnese, p.13

³³ Συστάθηκε το 1946 από την UNESCO και ασχολείται με όλες τις λειτουργίες των Μουσείων, τη μελέτη τους παγκοσμίως και με την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς. (<https://static.eudoxus.gr/books/81/chapter-11681.pdf> ανακτήθηκε στις 9/9/2022)

³⁴ Σαλή, Τ. (2000). *Βασικές αρχές έκθεσης μουσειακών συλλογών*, Αθήνα: Παπαδήμας, σ.11

παρελθόν και μεταβάλλεται σε έναν πολυεπίπεδο φορέα με ουσιαστικό κοινωνικό ρόλο³⁵. Ο μουσιολόγος Black, από την άλλη μεριά, τονίζει ότι στον 20ό αι., βασικός στόχος των μουσείων αποτελούσε η συγκέντρωση των εκθεμάτων, η καταχώριση και καταγραφή τους, η συντήρησή τους και η έκθεση στο ευρύ κοινό³⁶.

Για τον Black, τα μουσεία του 21^{ου} αι. οφείλουν να απευθύνονται σε όσον το δυνατόν μεγαλύτερο κύκλο ανθρώπων και να ενισχύουν την εκπαιδευτική υπόστασή τους. Επίσης, με δεδομένο ότι υφίστανται πολλές κατηγορίες μουσείων και αξιοθέατα πολιτιστικής κληρονομιάς, τα μουσεία καλούνται να συμβαδίζουν με τα σύγχρονους ρυθμούς της κοινωνίας. Ο ίδιος επισημαίνει ότι πρέπει να: «Να γεφυρώνουν το αισθητικό παρελθόν τους με το προσανατολισμένο στην αγορά παρόν τους»³⁷. Σκοπός του μουσείου σήμερα είναι να αναζητήσει σύγχρονους τρόπους προσέλκυσης του κοινού και να το «εμπλέξει με τις συλλογές του». «Αντί να βάζουμε μόνο τα εκθέματα σε βάθρα, ήρθε η στιγμή να βάλουμε και τους επισκέπτες σε βάθρο»³⁸.

Πράγματι, η πρόκληση για τα μουσεία του 21^{ου} αι. είναι να γίνουν κατανοητές οι απαιτήσεις, οι προσδοκίες και οι ανάγκες των επισκεπτών και να δημιουργηθεί μια άρρηκτη σχέση με όχι μόνο με το υφιστάμενο κοινό αλλά και με τους δυνητικά μελλοντικούς επισκέπτες του³⁹.

Συνοπτικά, ο Black διευκρινίζει ότι το μουσείο αποτελεί πλέον τον θεματοφύλακα εκθεμάτων για την τοπική κοινωνία και έναν χώρο στον οποίο συναντώνται τα μέλη της εν λόγω κοινότητας. Το μουσείο έχει πρόσβαση στο ευρύ κοινό ανεξάρτητα από την κοινωνική και μορφωτική του θέση και τα οικονομικό και πολιτισμικό ρόλο του και είναι άρρηκτα συνδεδεμένο με την εκπαίδευση της σχολικής κοινότητας⁴⁰.

Αντίστοιχα, η Σαλή τονίζει ότι τα σημερινά μουσεία υπηρετούν υψηλούς ανθρωπιστικούς στόχους και θέτουν αρχές ποιότητας και αρτιότητας⁴¹. Στα μουσεία

³⁵ <https://www.pemptousia.gr/2014/04/i-istoriki-exelixi-ton-mousion-apo-ti/> ανακτήθηκε την 1/11/2022

³⁶ Black, G. (2014). *Το ελκυστικό μουσείο. Μουσεία και επισκέπτες*. Μτφρ.: Σόνια Κωτίδου. Αθήνα: Πολιτιστικό Ίδρυμα Ομίλου Πειραιώς, σ. 313

³⁷ στο ίδιο. σ.314

³⁸ στο ίδιο σ. 27

³⁹ στο ίδιο σ. 27

⁴⁰ στο ίδιο. σ. 22

⁴¹ Σαλή, ό.π. σ. 11

φιλοξενείται «το απόσταγμα της ανθρώπινης δημιουργίας, της γνώσης, της τέχνης, της ομορφιάς. Το μουσείο ήταν και πρέπει να παραμείνει χώρος κύρους και ευπρέπειας, υψηλών συχνοτήτων σε χαμηλούς τόνους⁴²».

Η σύγχρονη λειτουργία των μουσείων μεταβάλλεται και από θεματοφύλακας αξιών γίνεται ένας «ζωντανός οργανισμός», ο οποίος ακολουθεί τα δεδομένα της σύγχρονης κοινωνίας⁴³. Το κοινό διδάσκεται, μαθαίνει, ψυχαγωγείται και ακολουθεί τον σφυγμό της κοινωνίας, στην οποία αναφέρεται το κάθε μουσείο⁴⁴.

Επιπροσθέτως, οι μουσειολόγοι Μπίκος και Κανιάρη αναφέρουν ότι τα σύγχρονα μουσεία συμβαδίζουν με τις νέες τεχνολογίες της σημερινής εποχής, οι οποίες επηρεάζουν σημαντικά την εξέλιξη των μουσείων. Το διαδίκτυο, τα σύγχρονα διαδραστικά και τεχνολογικά μέσα αξιοποιούνται στο νέο μουσειακό περιβάλλον. Πράγματι, τα σύγχρονα πολυμέσα έχουν διεισδύσει στον σχολικό και εργασιακό χώρο, καθώς και τον τομέα της ψυχαγωγίας και του πολιτισμού. Το σύγχρονο μουσείο παρακολουθεί τις εξελίξεις και προσπαθεί να εντάξει τις νέες τεχνολογίες στη λειτουργία του. Το τελευταίο χρονικό διάστημα, σημαντικό μέρος των μουσειακών συλλογών έχουν ψηφιοποιηθεί, και ως εκ τούτου, ο επισκέπτης μπορεί να έχει πρόσβαση μέσω ηλεκτρονικών υπολογιστών και του διαδικτύου⁴⁵.

1.4 Κατηγορίες μουσείων στην Ελλάδα

Η Ελλάδα είναι μια χώρα, η οποία διαθέτει μια πληθώρα από πολύ σημαντικά μουσεία, τα οποία αναπαριστούν την ελληνική πολιτισμική κληρονομιά. Ο επισκέπτης έχει τη δυνατότητα να γνωρίσει εκ του σύνεγγυς το μεγαλείο των εκθεμάτων και να έρθει σε επαφή με τις μουσειακές συλλογές. Γενικά, τα μουσεία μπορούν να καταχωριστούν ανάλογα με τα εκθέματα που φιλοξενούν, την χρονολογική περίοδο που μελετούν, την τοποθεσία στην οποία έχουν ιδρυθεί και τους επισκέπτες που στοχεύουν να προσελκύσουν. Υπάρχουν διάφορα είδη

⁴² Στο ίδιο, σ.15

⁴³ Στο ίδιο, σ. 201

⁴⁴ Στο ίδιο, σ. 205

⁴⁵ Μπίκος, Γ & Κανιάρη, Α. (2014). *Μουσειολογία: Πολιτιστική διαχείριση και εκπαίδευση*. Αθήνα: Γρηγόρη, σ.113-118

μουσείων στην ελληνική επικράτεια, τα οποία κατηγοριοποιούνται με βάση τις «συλλογές που διαθέτουν, τους σκοπούς και τους στόχους τους και διακρίνονται σε δημόσια και ιδιωτικά»⁴⁶. Σύμφωνα με την επίσημη ιστοσελίδα του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού (ΥΠΠΟΑ), <http://odysseus.culture.gr>, τα μουσεία στην Ελλάδα κατηγοριοποιούνται ως εξής:

- ❖ Αρχαιολογικά Μουσεία και Συλλογές
- ❖ Βυζαντινά και Μεταβυζαντινά Μουσεία και Συλλογές
- ❖ Διαχρονικά Μουσεία
- ❖ Ιστορικά και Λαογραφικά Μουσεία
- ❖ Μουσεία Εικαστικών Τεχνών
- ❖ Μουσεία Θεάτρου
- ❖ Μουσεία Κινηματογράφου
- ❖ Μουσεία Φωτογραφίας
- ❖ Ναυτικά Μουσεία
- ❖ Μουσεία με θέματα ειδικού ενδιαφέροντος

Αν και η Ελλάδα βρίθει από αρχαιολογικά μουσεία, καθώς οι αρχαιολογικές συλλογές των ελληνικών μουσείων είναι από τις πιο γνωστές στον κόσμο – και οι Έλληνες είναι εξοικειωμένοι με αυτή την κατηγορία μουσείων, τα τελευταία χρόνια ο υποψήφιος επισκέπτης έχει, πλέον, τη δυνατότητα να επιλέξει από μία ποικιλία μουσείων, ανάλογα με τα ενδιαφέροντά του. Μια από αυτές τις κατηγορίες μουσείων είναι τα Ολυμπιακά Μουσεία.

⁴⁶ Παπαθανασίου, Μ. (2017). *Τα μουσεία και το κοινό τους. Ο ρόλος του μάρκετινγκ στην προσέλκυση επισκεπτών*. Διδακτορική διατριβή. Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, σ.16

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο: ΤΑ ΟΛΥΜΠΙΑΚΑ ΜΟΥΣΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

2.1 Η γέννηση του Ολυμπιακού Μουσείου

Μολονότι στην Ελλάδα, και πιο συγκεκριμένα στην Αρχαία Ολυμπία, είχε δημιουργηθεί η ανάγκη να φιλοξενηθούν οι αθλητικοί θησαυροί σε έναν χώρο - στην προκειμένη περίπτωση και όπως προαναφέρθηκε- στο αρχαιολογικό μουσείο της Ολυμπίας, η ιδέα ίδρυσης ενός Ολυμπιακού Μουσείου προήλθε από τον βαρόνο Pierre de Coubertin, Πρόεδρο της Διεθνούς Ολυμπιακής Επιτροπής (ΔΟΕ), από το 1896 έως το 1925 και αναβιωτή των σύγχρονων Ολυμπιακών Αγώνων. Οι πνευματικές του αναζητήσεις έστρεψαν από νωρίς το ενδιαφέρον του στα ζητήματα της εκπαίδευσης και τη σημασία της σωματικής αγωγής για τη διαπαιδαγώγηση των νέων⁴⁷. Στόχος του ήταν η δημιουργία ενός χώρου, ο οποίος συγκεντρώνει συλλογές από τους αρχαίους και σύγχρονους Ολυμπιακούς Αγώνες καθώς και εκθέματα σχετικά με τον αθλητισμό και το Ολυμπιακό κίνημα⁴⁸.

Σε συνέντευξη του, ο συντηρητής του Ολυμπιακού Μουσείου της Λωζάννης, Jean-François Pahud, επισημαίνει ότι το 1915, ο Coubertin ίδρυσε στη Λωζάννη ένα μικρό μουσείο, για να στεγάσει τεκμήρια και αρχεία. Η πρωτόλεια μορφή του μουσείου περιελάμβανε ετερόκλητες συλλογές και ως εκ τούτου το Μουσείο έκλεισε, καθώς οι τοπικές αρχές της πόλης της Λωζάννης, δεν μπορούσαν να δώσουν τις απαραίτητες εγγυήσεις για την ασφάλεια των εκθεμάτων του⁴⁹.

Συνεχίζοντας, δηλώνει ότι το 1980, ο Juan Antonio Samaranch ορίστηκε Πρόεδρος της ΔΟΕ και εγκαθίσταται στη Λωζάννη. Αποφάσισε να ανοίξει εκ νέου ένα Ολυμπιακό Μουσείο. Βρήκε έναν μικρό χώρο στο κέντρο της πόλης το οποίο και λειτούργησε από τις 23 Ιουνίου του 1982 έως και τις 23 Ιουνίου του 1992. Αυτό το προσωρινό μουσείο έπαιξε σημαντικό ρόλο για τον σχεδιασμό του σημερινού μουσείου. Κατά τη διάρκεια των δέκα χρόνων λειτουργίας αυτού του προσωρινού μουσείου, οι συλλογές μελετήθηκαν και συμπληρώθηκαν με την απόκτηση άλλων

⁴⁷ Γκιόσος, Ι. (2000). *Ολυμπιακή και Αθλητική Παιδεία*. Αθήνα: Προπομπός, σ.20-23
<https://stillmedab.olympic.org/media/Document%20Library/Museum/Explore/Press/Press-Kit/Olympic-Museum/EN-Press-Kit-Olympic-Museum.pdf>, ανακτήθηκε στις 9/9/2022
[https://doc.ocim.fr/LO/LO046/LO.46\(1\)-pp.03-07.pdf](https://doc.ocim.fr/LO/LO046/LO.46(1)-pp.03-07.pdf), ανακτήθηκε στις 15/9/2022

⁴⁹ [https://doc.ocim.fr/LO/LO046/LO.46\(1\)-pp.03-07.pdf](https://doc.ocim.fr/LO/LO046/LO.46(1)-pp.03-07.pdf), ανακτήθηκε στις 15/9/2022

εκθεμάτων. Η επαφή που δημιουργήθηκε με τους συλλέκτες οδήγησε σε πολλές δωρεές από πλευράς τους⁵⁰.

Σύμφωνα με την ιστορική τεκμηρίωση που συνοδεύει τα εκθέματα του Ολυμπιακού Μουσείου Θεσσαλονίκης, αναφέρεται ότι από τα εγκαίνια που έλαβαν χώρα το 1993, το Ολυμπιακό Μουσείο της Λωζάννης, αποτελεί τον κατεξοχήν και πιο δημοφιλή τουριστικό προορισμό, όχι μόνο για τους μαθητές αλλά και το ευρύ κοινό των επισκεπτών. Ο Francis Gabet, Διευθυντής του Ολυμπιακού Μουσείου Λωζάννης, αναφέρει συγκεκριμένα: «Που αλλού θα μπορούσε να εξηγήσει κανείς ότι οι Ολυμπιακοί Αγώνες δεν είναι απλά ένα γεγονός, αλλά μια φιλοσοφία ζωής;»

Τα Ολυμπιακά Μουσεία είναι τα μουσεία, τα οποία στεγάζουν προσωρινές και μόνιμες συλλογές, οι οποίες σχετίζονται με τον αθλητισμό και το Ολυμπιακό Κίνημα. Έχουν ως κύριο περιεχόμενο τους Ολυμπιακούς Αγώνες, Θερινούς και Χειμερινούς καθώς και τους Ολυμπιακούς Αγώνες Νέων, Χειμερινούς και Θερινούς. Τα μουσεία αυτά πραγματεύονται την Ολυμπιακή ιδέα, τα Ολυμπιακά ιδεώδη και όσα περικλείονται στην έννοια του Ολυμπισμού⁵¹.

Τι σημαίνει όμως ολυμπισμός και ποιες είναι οι ρίζες του; Ο ολυμπισμός ως έννοια δεν υπήρχε στην αρχαιότητα⁵². Σύμφωνα με την τεκμηρίωση των εκθεμάτων του Ολυμπιακού Μουσείου Αθήνας, η ιδέα του αγώνα, της άμιλλας που γίνεται στοιχείο αγωγής και η συνάντηση αθλητών γύρω από κοινές αξίες ξεκίνησε κατά την αρχαιότητα από μια πληθώρα αγώνων⁵³, οι οποίοι διεξάγονταν σε κάθε γωνιά του αρχαίου ελληνικού κόσμου, με πιο σημαντικούς, τους αγώνες των Ολυμπίων⁵⁴, των Ίσθμιων, των Νέμεων και των Πυθίων⁵⁵ και αποτελούσαν πόλο έλξης για πολλούς αθλητές και θεατές, οι πρώτοι για να δοξαστούν μέσα από την αθλητική επίδοσή

⁵⁰ στο ίδιο

⁵¹ Ουδατζή, Κ. (2018). *Ο ρόλος των Ολυμπιακών Μουσείων στην ανάπτυξη του πολιτιστικού τουρισμού. Μελέτη περίπτωσης: Ολυμπιακό Μουσείο Θεσσαλονίκης*. Διπλωματική εργασία, σ.61. Σχετικά με τη φυσιογνωμία των ολυμπιακών μουσείων στην Ελλάδα βλ. Κουλούρη. Χ. (2015), «Η ιστορία του ελληνικού αθλητισμού: σπορ, φυσική αγωγή και Ολυμπιακοί Αγώνες» στο Ζαϊμάκης. Γ. – Φουρναράκη. Ελ. (επιμ.). *Κοινωνία και αθλητισμός στην Ελλάδα - Κοινωνιολογικές και ιστορικές προσεγγίσεις*. Αθήνα: Αλεξάνδρεια, σ.68-71.

⁵² <https://www.perfa.gr> ανακτήθηκε στις 5/10/2022

⁵³ Ιστορική τεκμηρίωση, *Ολυμπιακό Μουσείο Αθήνας*.

⁵⁴ Ιστορική τεκμηρίωση, *Ολυμπιακό Μουσείο Αθήνας*.

⁵⁵ Συμβουλίδου, Α. (2007). *Τα Νέμεα υπό το φως των νεότερων αρχαιολογικών ευρημάτων*. Μεταπτυχιακή εργασία. Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης. Τα Ολύμπια και τα Πύθια τελούνταν κάθε τέσσερα χρόνια προς τιμήν του Δία και του Απόλλωνα αντίστοιχα, ενώ τα Ίσθμια και τα Νέμεα λάμβαναν χώρα κάθε δύο χρόνια προς τιμήν του Ποσειδώνα και του Δία αντίστοιχα. σ.4

του και να καταχωριστούν στο αθλητικό πάνθεον και οι δεύτεροι για να γνωρίσουν διά ζώσης την αθλητική υπεροχή. Ενδεικτικά παρατίθεται απόσπασμα από τον ρήτορα και συγγραφέα Λουκιανό στο έργο του Ανάχαρσις (9-14):

*«Για ποια έπαθλα αγωνίζεστε; Στην Ολυμπία για ένα στεφάνι αγριελιάς, στα Ίσθμια για ένα στεφάνι πεύκου, στη Νεμέα για ένα στεφάνι σέλινου, στα Πύθια για τους καρπούς των ιερών δένδρων του θεού και σ' εμάς εδώ, στα Παναθήναια, για το λάδι της ιερής ελιάς. Γιατί γέλασες Ανάχαρσι; Σου φαίνονται μικρά βραβεία ετούτα»;*⁵⁶ Χαρακτηριστικό επίσης παράδειγμα των ευεργετικών αποτελεσμάτων που προκύπτουν από τους αγώνες αποτελεί το έργο του ρήτορα Ισοκράτη, ο οποίος στον «Πανηγυρικό» (380 π.Χ περ.) αναφέρεται στις πανελλήνιες εορταστικές εκδηλώσεις και τις ωφέλειες που απορρέουν από αυτές «τοσούτων τοίνυν αγαθῶν διὰ τὰς συνόδους ἡμῖν γιγνομένων»⁵⁷.

Η έννοια του ολυμπισμού καθιερώθηκε πριν από περίπου 120 χρόνια από τον Pierre de Coubertin, «τον αριστοκράτη που αναβίωσε στα τέλη του 19^{ου} αι. τους Ολυμπιακούς Αγώνες και ιδρυτή του σύγχρονου Ολυμπιακού Κινήματος»⁵⁸. Από τη συνεργασία των αγώνων με την αρχαία ολυμπιακή θρησκεία απορρέουν ιδέες και αξίες διαχρονικές, οι οποίες αποτελούν τα βασικά στοιχεία της έννοιας του ολυμπισμού⁵⁹. Η δημιουργία και εμφάνιση του όρου γίνεται προοδευτικά από το 1909 και ύστερα. Επηρεασμένος από την αρχαιοελληνική παράδοση και με δεδομένο ότι η Ελλάδα είναι μια χώρα-πρότυπο σε θέματα παιδείας και προσπαθώντας να συνδυάσει τον ελληνικό πολιτισμό με το «χριστιανικό ήθος, προσδίδει μια άλλη διάσταση στη φυσική αγωγή και τον αθλητισμό γενικότερα». Κατά τη γνώμη του, ο αθλητισμός αποτελεί το μέσο συνεργασίας, αλληλοκατανόησης και ειρήνευσης των λαών. Ο Coubertin αγωνίστηκε για την ανάπτυξη του αθλητισμού – πίστευε ότι ο αθλητισμός δεν είναι σκοπός αλλά το μέσο για μια ολοκληρωμένη εκπαίδευση- και των σωματικών ασκήσεων στη Γαλλία, συντάσσοντας πολλά άρθρα και έργα και δίνοντας διαλέξεις, όπως η «Ηθική επιρροή των αθλημάτων», το 1888. Το 1892 αναφέρθηκε για πρώτη φορά δημόσια

⁵⁶ Λαντρί, Φ. (2001). *Οι Ολυμπιακοί Αγώνες*, Αθήνα: Μεταίχμιο, σ.84

⁵⁷ https://www.greek-language.gr/digitalResources/ancient_greek/library/browse.html?page=5&text_id=46 ανακτήθηκε στις 16/9/2022

⁵⁸ Λαντρί, ό.π. σ.12

⁵⁹ Γκιόσος, ό.π. σ.152

στην ιδέα αναβίωσης των Ολυμπιακών Αγώνων και δύο χρόνια αργότερα, το 1894, παρουσίασε επίσημα τη θέση του σε ένα διευρυμένο ακροατήριο, στο διεθνές αθλητικό συνέδριο της Σορβόνης⁶⁰.

Η ιδέα της αναβίωσης των Ολυμπιακών Αγώνων στη σύγχρονη εποχή έχει τις ρίζες της στον 17^ο αιώνα στην Ευρώπη, όπου διοργανώνονται αθλητικοί αγώνες με την ονομασία «Ολυμπιακοί Αγώνες». Η πιο σημαντική διοργάνωση στο πλαίσιο αυτών των αγώνων έγινε στην Αγγλία από τον William Penny Brooks (1860-1895). Από ελληνικής πλευράς ήδη τη δεκαετία του 1830 υπάρχουν δύο προτάσεις για ανασύσταση των αγώνων το 1834 από τον Παναγιώτη Σούτσο και το 1838 από τον Δήμο Λετρίνων. Βεβαίως η πιο σημαντική προσπάθεια ανασύστασης των αγώνων έγινε από τον εθνικό ευεργέτη Ευαγγέλη Ζάππα. Ο Ζάππας πρωτοστάτησε και έπαιξε σημαντικό ρόλο στην αναβίωση των σύγχρονων Ολυμπιακών Αγώνων, καθώς πραγματοποιήθηκαν τέσσερες Ζάππειες Ολυμπιάδες το 1859, το 1870, το 1875 και το 1889⁶¹. Το 1894, με την ίδρυση της Διεθνούς Ολυμπιακής Επιτροπής, ανατίθεται στην Αθήνα η διεξαγωγή των πρώτων σύγχρονων Ολυμπιακών Αγώνων.

Ο Λαντρί υποστηρίζει ότι ο Coubertin επιθυμούσε διακαώς να κάνει τον κόσμο καλύτερο μέσω του αθλητισμού. Για αυτόν τον λόγο ίδρυσε το ολυμπιακό κίνημα. Ήταν πεπεισμένος ότι ο ολυμπισμός μπορούσε να ενώσει τους λαούς, να σταματήσει τους πολέμους και να ευνοήσει τον ευγενή ανταγωνισμό χωρίς δόλο και διακρίσεις. Επίσης, ο Coubertin ήθελε να δείξει τον τρόπο με τον οποίο μπορεί ο αθλητισμός να κάνει καλύτερο τον κόσμο, ενθαρρύνοντας τη φιλία, τη σύμπνοια και την ευγενή άμιλλα. Το 1927, έγραψε χαρακτηριστικά: *«Στον σύγχρονο κόσμο, ο Ολυμπισμός μπορεί να αποτελέσει ένα σχολείο ηθικής ευγένειας και αγνότητας αλλά και συνοχής και σωματικής ενέργειας»*⁶².

Στον Ολυμπιακό Καταστατικό Χάρτη της ΔΟΕ ορίζεται η έννοια του ολυμπισμού και οι ολυμπιακές και αθλητικές αξίες που πηγάζουν από τη φιλοσοφία του. Αναφέρεται σχετικά: *«ο ολυμπισμός είναι φιλοσοφία ζωής, που εξάρει και*

⁶⁰ Λαντρί, ό.π. σ.13

⁶¹ Κουλούρη. Χ. (2004). «Στο δρόμο για την αναβίωση», στο *Αθήνα 1896 και οι Α΄ Διεθνείς Ολυμπιακοί Αγώνες*. Αθήνα: Υπουργείο Πολιτισμού, Γ.Γ. Ολυμπιακών Αγώνων, Ιστορική και Εθνολογική Εταιρεία της Ελλάδος, σ.13-43 και Γεωργιάδης. Κ. (2003). *The Revival of the Olympic Games*. Αθήνα: Εκδοτική Αθηνών.

⁶² Τζαχρήστα. Β. (2013). *Ολυμπισμός και Ολυμπιακή Παιδεία μέσα από τη Διεθνή Ολυμπιακή Ακαδημία και το πρόγραμμα Ολυμπιακής Παιδείας «Αθήνα 2004»*. Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, σ.30

συνθέτει, σε ένα αρμονικό σύνολο τις ιδιότητες του σώματος, της θέλησης και του πνεύματος. Συνδυάζοντας τον αθλητισμό με τον πολιτισμό και την παιδεία, ο Ολυμπισμός επιδιώκει τη δημιουργία ενός τρόπου ζωής που βασίζεται στη χαρά της προσπάθειας, την εκπαιδευτική αξία του καλού παραδείγματος, την κοινωνική ευθύνη και τον σεβασμό για πανανθρώπινες θεμελιώδεις ηθικές αρχές...Σκοπός του ολυμπισμού είναι να θέσει τον αθλητισμό στην υπηρεσία της αρμονικής ανάπτυξης του ανθρώπου για την προώθηση μιας ειρηνικής κοινωνίας, η οποία μεριμνά για τη διαφύλαξη της ανθρώπινης αξιοπρέπειας...Η ενασχόληση με τον αθλητισμό αποτελεί δικαίωμα του ανθρώπου. Κάθε άτομο πρέπει να έχει τη δυνατότητα να κάνει αθλητισμό, χωρίς οποιαδήποτε διάκριση και σύμφωνα με το ολυμπιακό πνεύμα, που απαιτεί αμοιβαία κατανόηση, σε πνεύμα φιλίας, αλληλεγγύης και ευγενούς άμιλλας»⁶³.

Σκοπός του Ολυμπιακού Μουσείου είναι να γνωρίσουν οι επισκέπτες τη σημασία του ολυμπιακού κινήματος, να τους δείξει μέσω εικόνων και συμβόλων ότι ο ολυμπισμός δεν είναι μόνο ένας αθλητικός αγώνας, αλλά φιλοσοφία ζωής, της οποίας οι ρίζες είναι ενσωματωμένες στην ιστορία μας⁶⁴. Επίσης, στόχος του ολυμπισμού είναι να αναδείξει τον τρόπο με τον οποίον μπορεί ο αθλητισμός να δημιουργήσει καλύτερους πολίτες, συνδυάζοντας την εξυπνάδα, το σώμα και το πνεύμα. Ενθαρρύνει τη δημιουργία καλύτερων σχέσεων μεταξύ λαών και εθνών, βοηθώντας τους ανθρώπους να ζουν αρμονικά. Ο ολυμπισμός καταδεικνύει ότι ο αθλητισμός είναι δικαίωμα του ανθρώπου και πρέπει να είναι ελεύθερος να το ασκήσει. Επιπροσθέτως, δείχνει με αξιοθαύμαστο τρόπο πως μπορεί ο καθένας να εξελιχθεί και να βελτιωθεί μέσα στον κόσμο.

Σύμφωνα με τη Διευθύντρια του Ολυμπιακού Μουσείου Θεσσαλονίκης, Κυριακή Ουδατζή, «ο ρόλος των σύγχρονων μουσείων έχει εξελιχθεί από χώρους αποθήκευσης και έκθεσης αντικειμένων αξίας, σε ενεργούς και δυναμικούς παράγοντες κοινωνικής και οικονομικής ανάπτυξης, σε άμεση σχέση και διάδραση

⁶³ <https://stillmed.olympic.org/media/Document%20Library/OlympicOrg/General/EN-Olympic-Charter.pdf> ανακτήθηκε στις 20/9/2022

⁶⁴ Brent, W.R. & Daryl A. (2004). *Sport tourism: Interrelationships, Impacts and Issues*. Publications: Channelview p. 55

με την κοινωνία και τις συνεχώς μεταβαλλόμενες ανάγκες της⁶⁵». Συνεπώς, τα Ολυμπιακά Μουσεία δεν είναι απλά χώροι φύλαξης των αθλητικών θησαυρών, αλλά ασκούν επιρροή στη σύγχρονη κοινωνία, καθώς, μέσω αυτών, μεταλαμπαδεύονται οι πανανθρώπινες αξίες του ολυμπισμού, όπως η φιλία, η αλληλεγγύη και το ευ αγωνίζεσθαι.

2.2 Δίκτυο Ολυμπιακών Μουσείων – Olympic Museums Network (OMN)

Το Δίκτυο Ολυμπιακών Μουσείων (Olympic Museums Network, OMN) ιδρύθηκε στις 7 Σεπτεμβρίου 2006 στη Λωζάννη με πρωτοβουλία του Ολυμπιακού Μουσείου της πόλης, υπό την ηγεσία των Προέδρων της ΔΟΕ Jacques Rogge και Juan Antonio Samaranch. Ξεκίνησε με 11 ιδρυτικά μέλη, ενώ σήμερα αριθμεί 32 μουσεία-μέλη σε όλον τον κόσμο⁶⁶. Σκοπός της δημιουργίας του ήταν «η αύξηση της ποιότητας μέσω των συνεργασιών και των κοινών έργων, με επιμερισμό του κόστους⁶⁷». Επίσης, σύμφωνα με την ιστορική τεκμηρίωση των εκθεμάτων του Ολυμπιακού Μουσείου Θεσσαλονίκης, ο Διευθυντής Gabet, ο οποίος τελεί και Πρόεδρος του εν λόγω δικτύου, -εκτός από Πρόεδρος του Ολυμπιακού Μουσείου Λωζάννης- τονίζει ότι η φιλοσοφία είναι να πραγματοποιηθούν κοινά έργα, καθώς η παιδεία είναι επένδυση. Στόχος λοιπόν είναι τα κοινά προγράμματα: η διοργάνωση εκθέσεων και εκπαιδευτικών προγραμμάτων με κοινούς στόχους.

Κύριος στόχος του Δικτύου Ολυμπιακών Μουσείων είναι να βελτιώσει την προώθηση των αξιών του αθλητισμού και του ολυμπισμού μέσω:

- ❖ Κοινής χρήσης πρακτικών και βέλτιστων πληροφοριών
- ❖ Ενθάρρυνση της συνεργασίας των μελών σε κοινά θέματα, εκδηλώσεις, εκπαιδευτικά προγράμματα, διαχείριση και συντήρηση συλλογών, επικοινωνίας και εμπορικής ανάπτυξης⁶⁸

⁶⁵ Ουδατζή, Κ. (2018). *Ο ρόλος των Ολυμπιακών Μουσείων στην ανάπτυξη του πολιτιστικού τουρισμού. Μελέτη περίπτωσης: Ολυμπιακό Μουσείο Θεσσαλονίκης*. Διπλωματική εργασία. Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο

⁶⁶ <https://olympics.com/ioc> ανακτήθηκε στις 2/11/2022

⁶⁷ Μπάδας, Ε. (2022). *Ο εκπαιδευτικός και ο πολιτιστικός ρόλος των Ολυμπιακών Αθλητικών Μουσείων στη σύγχρονη κοινωνία*. Μεταπτυχιακή εργασία, σ.11

⁶⁸ <https://olympics.com/ioc> ανακτήθηκε στις 2/11/2022

Η επίσημη ιστοσελίδα του Δικτύου των Ολυμπιακών Μουσείων,
(<https://olympics.com/museum/collaborate/olympic-museums-network>)

περιλαμβάνει τα παρακάτω Ολυμπιακά Μουσεία, μεταξύ των οποίων το Ολυμπιακό Μουσείο Θεσσαλονίκης και της Αθήνας:

1. The Olympic Museum, Lausanne, Switzerland
2. Musée Olympique et Sportif Algérien, Algeria
3. Sportimonium, Hofstade-Zemst, Belgium
4. Olympic Experience, Montreal, Canada
5. The Olympic Experience, Richmond, Canada
6. China Sports Museum, Beijing, People's Republic of China
7. Nanjing Olympic Museum, Nanjing, People's Republic of China
8. Samaranch Memorial, Tianjin, People's Republic of China
9. Tianjin Dagon Olympic Museum, Tianjin, People's Republic of China
10. Xiamen Olympic Museum, Xiamen, People's Republic of China
11. Estonian Sports Museum, Tartu, Estonia
12. The Sports Museum Foundation of Finland, Helsinki, Finland
13. Deutsches Sport & Olympia Museum, Köln, Germany
14. Athens Olympic Museum, Athens, Greece
15. Thessaloniki Olympic Museum, Thessaloniki, Greece
16. I.R. IRAN Museum, Tehran, Islamic Republic of Iran
17. The Olympic Experience, Tel Aviv, Israel
18. Nagano Olympic Museum, Nagano, Japan
19. Sapporo Olympic Museum, Sapporo, Japan
20. Japan Olympic Museum, Japan
21. Seoul Olympic Museum, Seoul, Republic of Korea
22. PyeongChang Olympic Museum, Korea
23. Norwegian Olympic Museum, Lillehammer, Norway
24. Peruvian Olympic Museum, Lima, Peru
25. Museum of Sports and Tourism in Warsaw, Poland
26. Qatar Olympic and Sports Museum, Doha, Qatar
27. Singapore Youth Olympic Museum, Singapore, Singapore
28. Slovak Olympic and Sports Museum, Bratislava, Slovakia

29. Museu Olímpic i de l'Esport Joan Antoni Samaranch, Barcelona, Spain
30. Gothenburg Sports Museum, Gothenburg, Sweden
31. United States Olympic and Paralympic Museum, Colorado Springs, USA
32. Lake Placid Olympic Museum, USA

Επίσης, σύμφωνα με την επίσημη ιστοσελίδα, για να γίνει μέλος ένα αθλητικό μουσείο στο συγκεκριμένο δίκτυο, θα πρέπει να πληροί τις παρακάτω προδιαγραφές:

1. Συμμόρφωση με τους κανόνες ICOM/ACOM και τον Κώδικα Δεοντολογίας
2. Υποστήριξη από τις Εθνικές Ολυμπιακές Επιτροπές (ΕΟΕ)
3. Το μουσείο πρέπει να είναι λειτουργικό και ανοιχτό στο κοινό
4. Το 25% του μουσείου να είναι αφιερωμένο στο Ολυμπιακό Ιδεώδες

2.3 Βασικές αρχές διοίκησης των μουσείων

Ήδη από το 1895, ο George Brown Goode, ο Αμερικανός ιχθυολόγος και διαχειριστής μουσείου, με τη διατριβή του με τίτλο «Αρχές Διοίκησης Μουσείων» συνέβαλε τα μέγιστα στην Ένωση Μουσείων της Μεγάλης Βρετανίας, επισημαίνοντας ότι ο πολιτισμός ενός έθνους, μιας πόλης και μιας επαρχίας φαίνεται από τον χαρακτήρα των δημόσιων μουσείων και τον φιλελευθερισμό με τον οποίο διατηρούνται⁶⁹. Για τον Goode, οι έξι βασικοί πυλώνες για την ορθή λειτουργία ενός μουσείου είναι:

- Σταθερή οργάνωση και επαρκή μέσα στήριξης
- Συγκεκριμένο πλάνο, ανάλογα με τις ευκαιρίες του ιδρύματος και τις ανάγκες της κοινότητας προς όφελος της οποίας πρέπει να συντηρηθούν
- Καλές συλλογές και κατάλληλες εγκαταστάσεις
- Προσωπικό από εξειδικευμένους επιμελητές
- Κτηριακές υποδομές κατάλληλες για εργασία
- Κατάλληλο υλικό εξοπλισμό και εργαλεία καθώς και μηχανική υποστήριξη

⁶⁹ (1851-1896), <http://www.nasonline.org/publications/biographical-memoirs/memoir-pdfs/goode-g-brown.pdf> ανακτήθηκε στις 25/11/2022

Σύμφωνα με τον Ιταλό μουσειολόγο Massimo Negri, κάθε μουσείο οφείλει να διαθέτει καταστατικό (ή άλλο επίσημο έγγραφο), το οποίο και καθορίζει τη νομική μορφή του και το μη κερδοσκοπικό χαρακτήρα κατά τη σχετική εθνική νομοθεσία, ενώ η διεύθυνση του μουσείου θα πρέπει να έχει χαράξει με ξεκάθαρους σκοπούς και στόχους συγκεκριμένη πολιτική. Προσθέτει επίσης ότι αποκλειστικά υπεύθυνο για τη διαχείριση των οικονομικών θεμάτων του μουσείου, τη φύλαξη και τη συντήρηση των τεκμηρίων του, των χώρων, των εγκαταστάσεων, των υλικών και του εξοπλισμού είναι το Διοικητικό Συμβούλιο του μουσείου, το οποίο καθορίζει την πολιτική του μουσείου. Αυτό σύμφωνα με τον Negri σημαίνει ότι το Διοικητικό Συμβούλιο είναι επιφορτισμένο κυρίως για σειρά δράσεων που αφορούν τη διαχείριση των οικονομικών πόρων, δημόσιων και ιδιωτικών, την αξιοποίηση, τη συντήρηση και τη σωστή έκθεση των συλλογών σε κατάλληλους χώρους με σύγχρονη μουσειολογική αντίληψη, την πρόσβαση σε όλους στο μουσείο καθώς και στα άτομα με ειδικές ανάγκες, την ορθή πρόσληψη εξιδεικευμένου επιστημονικού προσωπικού, την προστασία και ασφάλεια του συνολικού κτιριακού χώρου, ενώ καθοριστική θεωρεί την επιλογή ατόμου που θα αναλάβει τη διεύθυνση του μουσείου. Το πρόσωπο αυτό θα πρέπει να διαθέτει γνώσεις, άρτια τεχνογνωσία και εμπειρία. Τέλος επισημαίνει ότι τα περισσότερα μουσεία αντλούν τους οικονομικούς πόρους τους από τα πωλητήρια και τα κυλικεία τους. Κάποιες άλλες φορές, προκύπτουν συνεργασίες σε εμπορικές ή διαφημιστικές δραστηριότητες. Σε κάθε περίπτωση όμως, οι όποιες εμπορικές δραστηριότητες του μουσείου πρέπει να σέβονται τον μη κερδοσκοπικό χαρακτήρα του⁷⁰.

2.4 Ολυμπιακό Μουσείο Αθήνας⁷¹

⁷⁰ Negri, M. (2001). *Εγχειρίδιο μουσειολογίας για τα μουσεία επιχείρησης*. Αθήνα: Πολιτιστικό Ίδρυμα Ομίλου Πειραιώς, σ.31-34.

⁷¹ Τα στοιχεία για το μουσείο έχουν αντληθεί από την επίσημη ιστοσελίδα, από τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης (facebook και Instagram), καθώς και από το καταστατικό του μουσείου. Επίσης, τα μουσειακά εκθέματα με την τεκμηρίωσή τους, αποτελούν σημαντικό αρωγό στη διεκπεραίωση της εργασίας.

2.4.1 Ιστορικό του μουσείου

Πρόκειται για μια αστική εταιρεία μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα (ΑΣΚΕ), η οποία λειτουργεί ως Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου (ΝΠΙΔ), με την ονομασία «Ολυμπιακό Μουσείο Αθήνας», με έδρα το Μαρούσι Αττικής και ιδρύθηκε από τη Lamda Development, Ανώνυμη Εταιρεία Συμμετοχών και Αξιοποίησης Ακινήτων. Βρίσκεται στον 1ο όροφο του εμβληματικού εμπορικού κέντρου Golden Hall, συνδέεται μέσω πεζογέφυρας με το Ολυμπιακό Αθλητικό Κέντρο Αθηνών «Σπύρος Λούης» (Ο.Α.Κ.Α.), αποτελεί μέλος του Δικτύου Ολυμπιακών Μουσείων και τελεί, υπό την αιγίδα της Ελληνικής Ολυμπιακής Επιτροπής και της Διεθνούς Ολυμπιακής Επιτροπής. Το Ολυμπιακό Μουσείο Αθήνας άρχισε να λειτουργεί στις 14 Μαΐου 2021, την ημέρα κατά την οποία επαναλειτούργησαν οι πολιτιστικές υποδομές όλης της χώρας, μετά από έξι μήνες «σιωπής», λόγω του καθολικού απαγορευτικού για τον περιορισμό εξάπλωσης της πανδημίας του κορονοϊού στη χώρα (covid-19).

2.4.2 Σκοπός ίδρυσης και λειτουργίας του μουσείου

Σύμφωνα με το καταστατικό, ο σκοπός και η λειτουργία του περιγράφονται ως εξής:

- η «φιλοξενία» ενός σημαντικού μέρους της ολυμπιακής κληρονομιάς της χώρας και η προσπάθεια να αναδειχθεί η Αθήνα ως ολυμπιακή πρωτεύουσα
- η δημιουργία και λειτουργία ενός Ολυμπιακού Μουσείου με στόχο και αποστολή τη διάδοση του ολυμπιακού ιδεώδους και των παραδόσεων του ελληνικού αθλητισμού, την προώθηση και ανάπτυξη της ολυμπιακής ιδέας και της ιστορίας του ολυμπισμού, την ανάδειξη των Ολυμπιακών Αγώνων, τη διαφύλαξη της αθλητικής κληρονομιάς και την ανάδειξη της πολιτιστικής πλευράς του αθλητισμού, την εξάπλωση των αρχών του ολυμπισμού, της αγάπης του αθλητισμού και τον σεβασμό του αθλητικού πνεύματος
- η ανάπτυξη και διαχείριση των συλλογών του μουσείου, συμπεριλαμβανομένης της καταγραφής, τεκμηρίωσης, οργάνωσης, συντήρησης, αρχειοθέτησης, διασφάλισης της ακεραιότητας των συλλογών, προβολής και έκθεσής τους στο κοινό, εμπλουτισμού των συλλογών και των εκθεμάτων του μουσείου με σκοπό την εκπαίδευση, τη μελέτη και την ψυχαγωγία του κοινού

- πραγματοποίηση σεμιναρίων, εκδηλώσεων και εκπαιδευτικών προγραμμάτων με απώτερο στόχο την παροχή πληροφοριών για τους αγώνες κατά τους αρχαίους χρόνους, αλλά και τη μύηση του επισκέπτη του μουσείου στον θεσμό των Ολυμπιακών Αγώνων μέσα από σύγχρονα πολυμέσα
- δημιουργία ηλεκτρονικής βάσης δεδομένων, η οποία δύναται να λειτουργεί και ως ηλεκτρονική βιβλιοθήκη
- μέριμνα για τη συγγραφή, εκτύπωση και διάδοση ειδικών εκδόσεων που σχετίζονται με την ανάπτυξη και την προαγωγή της ολυμπιακής ιδέας και της ιστορίας του ολυμπισμού
- διοργάνωση εκθέσεων με αθλητικό, πολιτιστικό και εκπαιδευτικό χαρακτήρα αλλά και διάφορων αθλητικών και πολιτιστικών εκδηλώσεων με θέμα τη γνωριμία του κοινού με τα ολυμπιακά αγωνίσματα
- πρόσληψη επιστημονικού και λοιπού προσωπικού για την εκπλήρωση των στόχων του
- λειτουργία ή ενοικίαση χώρου καταστήματος πώλησης αντικειμένων, ειδών δώρων, ενδυμάτων με θεματική τους Ολυμπιακούς Αγώνες και την ολυμπιακή ιδέα
- εκμετάλλευση ή ενοικίαση χώρου εστιατορίου και καφετέριας για την παροχή των σχετικών υπηρεσιών στους επισκέπτες και το προσωπικό του μουσείου και την υποστήριξη λειτουργίας του γενικά
- σύμπραξη και ανάπτυξη συνεργασίας με τη Διεθνή Ολυμπιακή Επιτροπή, την Ελληνική Ολυμπιακή Επιτροπή, τη Διεθνή Ολυμπιακή Ακαδημία καθώς και με λοιπές συναφείς επιτροπές, οργανώσεις και Ακαδημίες με στόχο τον δανεισμό και την ανταλλαγή συλλογών, τεχνογνωσίας, τη δημιουργία εκπαιδευτικών προγραμμάτων, δράσεων και εκδόσεων
- δικτύωση με Ο.Τ.Α., περιφέρειες, κρατικές υπηρεσίες, Πανεπιστημιακά Ιδρύματα, εθελοντές, κ.ά., αποσκοπώντας στην ανταλλαγή πληροφοριών, τεχνογνωσίας και υποβολή κοινών προγραμμάτων και προτάσεων για την προαγωγή των αξιών του ολυμπισμού

2.4.3 Οργανωτική δομή

Το μουσείο εδρεύει απέναντι από την Ελληνική Ολυμπιακή Επιτροπή (ΕΟΕ), η οποία όπως αναφέρει στο καταστατικό της «μεριμνά για την ανάπτυξη, προώθηση και προστασία του ολυμπιακού κινήματος, του αθλητισμού, του «ευ αγωνίζεσθαι» και της εξωσχολικής σωματικής αγωγής». Ο αξιακός αυτός κώδικας αποτελεί κοινό κτήμα για όλους τους ολυμπιακούς φορείς και ιδρύματα, και κατά συνέπεια και για το μουσείο. Η οργανωτική και λειτουργική δομή του μουσείου περιγράφεται συγκροτείται από τη Γενική Συνέλευση των Εταίρων, το Διοικητικό Συμβούλιο, τον Γενικό Διευθυντή και τις Επιτροπές.

Η Γενική Συνέλευση των Εταίρων αποτελεί και το ανώτατο όργανο της εταιρείας, η οποία διορίζει, ανακαλεί και παύει τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου και του Γενικού Διευθυντή. Συστήνει ή/ και εκλέγει, ή παύει και ανακαλεί τα μέλη των επιμέρους Επιτροπών ή συμβούλων της εταιρείας και τη θητεία αυτών. Ο ισολογισμός και απολογισμός δράσεων και εκθέσεων της περασμένης διαχειριστικής περιόδου και του προϋπολογισμού της επόμενης εγκρίνονται από τη Γενική Συνέλευση. Είναι εκείνη που καθορίζει την ετήσια συνεισφορά των μελών της εταιρείας και δύναται να τροποποιεί το καταστατικό όπως και τη λύση και εκκαθάριση της εταιρείας. Η Γενική Συνέλευση συγκαλείται τακτικά κάθε χρόνο και εκτάκτως, εφόσον αυτό κρίνεται απαραίτητο. Συνέρχεται από το Διοικητικό Συμβούλιο, μετά από έγγραφη πρόσκληση, η οποία αποστέλλεται έγκαιρα και στην οποία αναγράφονται με σαφήνεια τα θέματα της ημερήσιας διάταξης. Η Γενική Συνέλευση συνεδριάζει έγκυρα όταν είναι παρόντα τα 2/3 των εταίρων της εταιρείας. Εάν δεν σχηματιστεί απαρτία, η Γενική Συνέλευση συγκαλείται εκ νέου εντός τριάντα ημερολογιακών ημερών. Είναι αυτονόητο ότι για να τροποποιηθεί το Καταστατικό, απαιτείται πλειοψηφία 2/3 του συνολικού αριθμού των εταίρων της εταιρείας.

Η διοίκηση και διαχείριση των εταιρικών υποθέσεων διενεργείται από το Διοικητικό Συμβούλιο, το οποίο επεξεργάζεται και καταρτίζει τον ετήσιο προγραμματισμό έργων, δράσεων και προγραμμάτων του μουσείου. Το Διοικητικό Συμβούλιο αποτελείται από τρία έως εννέα μέλη, τα οποία διορίζονται από τη Γενική Συνέλευση. Επίσης, το Διοικητικό Συμβούλιο αποτελείται από τον Πρόεδρό του, τον νόμιμο εκπρόσωπο της εταιρείας, ο οποίος έχει την αρμοδιότητα και την

εξουσία να εκπροσωπεί και να δεσμεύει την εταιρεία ενώπιον τρίτων στον ιδιωτικό και δημόσιο τομέα. Επίσης, στις υποδομές του μουσείου, ανήκει και μία αίθουσα πολλαπλών χρήσεων για τη φιλοξενία περιοδικών εκθέσεων, συνεδρίων και άλλων εκδηλώσεων.

2.4.4 Εκθέσεις και άλλες δραστηριότητες

Στο ισόγειο του μουσείου, ο επισκέπτης περιηγείται στη μόνιμη έκθεση, η οποία χωρίζεται σε ένα μοναδικό ταξίδι στην ιστορία των Ολυμπιακών Αγώνων, μέσα από μία χρονολογική αφήγηση, στην ιστορία των Ολυμπιακών Αγώνων κατά την αρχαιότητα, στους Ολυμπιακούς Αγώνες στην Αρχαία Ολυμπία, στην αναβίωση των Ολυμπιακών Αγώνων, στην Αθήνα του 1896, ως «τόπος τελέσεως των αναβιούντων Ολυμπιακών Αγώνων», σύμφωνα με τον λόγο του βασιλιά Κωνσταντίνου Α΄, στην περίοδο από το 1900 έως το 2002, στην Αθήνα του 2004, στην εποχή από το 2006 έως και σήμερα και τέλος στο σύγχρονο ολυμπιακό κίνημα και τους ήρωές του. Ο επισκέπτης περιηγείται και εξερευνά ψηφιακά την Αρχαία Ολυμπία, όπως ήταν στην εποχή της ακμής της, πριν από 2.000 χρόνια.

Σημαντικές είναι επίσης και οι εκπαιδευτικές δράσεις που εκπονεί το Μουσείο, όπως το εργαστήριο με σύνθημα «Μαθαίνω μέσα από το παιχνίδι-μεγαλώνω με αγάπη κι ευτυχία», το οποίο απευθύνεται σε παιδιά και εφήβους, αποσκοπώντας στη δημιουργία πλαισίου μάθησης με εργαλεία, εξειδικευμένο παιδαγωγικό υλικό και δραστηριότητες, βασισμένες στο παιχνίδι, τη μουσική και την κίνηση, τα εικαστικά, τη θεατρική και αφηγηματική τέχνη, αντλώντας έμπνευση από τις αξίες και τα σύμβολα του ολυμπισμού και τη μακραίωνη ιστορία των Αγώνων.

Εξίσου ενδιαφέρον είναι και το εργαστήριο που είναι σχεδιασμένο για την εισαγωγή και τη μύηση των παιδιών του Δημοτικού στους αυτοματισμούς και την εκπαιδευτική ρομποτική με τη δημιουργία ενός project με θέμα τον αθλητισμό και στο οποίο χρησιμοποιείται η μεθοδολογία STEM, η οποία συνίσταται στη διδασκαλία και μάθηση στους τομείς της Επιστήμης, της Τεχνολογίας, της Μηχανικής και των Μαθηματικών (Science, Technology, Engineering, Mathematics) και βοηθά τα παιδιά να εξερευνήσουν, να παρατηρήσουν, να κάνουν ερωτήσεις και

προβλέψεις⁷². Η μάθηση για τα παιδιά γίνεται δημιουργική και διασκεδαστική, αναπτύσσοντας δεξιότητες, οι οποίες θα τους βοηθήσουν στο μέλλον να οικοδομήσουν την αυτοπεποίθησή τους, την ορθολογική σκέψη, τη φαντασία, την αντίληψη και την ομαδικότητα. Εκπονείται επίσης και εργαστήριο ενδυματολογίας με αντικείμενο την αθλητική ενδυμασία, κατά το οποίο οι μετέχοντες γνωρίζουν την ποικιλία των υφασμάτων, υλικών και σχεδίων, καλλιεργώντας δεξιότητες στη χρωματολογία, την υφασματολογία, τον τρόπο ένδυσης καθώς και στις τεχνικές της ραπτικής και κεντήματος με τη συμμετοχή τους σε ατομικές και συλλογικές δράσεις.

Εκτός από τη μόνιμη έκθεση και τα διάφορα επιμορφωτικά προγράμματα, ο επισκέπτης συναντά στον πρώτο όροφο, το πωλητήριο του μουσείου, όπου εκτίθενται μοναδικά αντικείμενα, εμπνευσμένα από τους Ολυμπιακούς Αγώνες και αποκλειστικά σχεδιασμένα για το μουσείο. Μασκότ, αφίσες, αναμνηστικά, συλλεκτικά και αυθεντικά αντικείμενα, χρηστικά προϊόντα, κομμάτια ένδυσης και υπόδησης δίνουν ταυτότητα και ύφος στο σύγχρονο ενδυματολογικό γίνεσθαι, καθώς είναι σχεδιασμένα από καταξιωμένους καλλιτέχνες και σχεδιαστές. Στο ίδιο όροφο, η σύγχρονη αίθουσα αναμονής με τη μοντέρνα αρχιτεκτονική σχεδίαση και τη σύγχρονη επίπλωση αποτελεί το νέο σημείο συνάντησης και πλαισιώνεται από πρωτότυπα έργα του 2004, φιλοτεχνημένα από νέους εικαστικούς.

Στον δεύτερο όροφο, το καφέ-εστιατόριο «1896» αποτελεί έναν χώρο υψηλής αισθητικής με απεριόριστη θέα στο Ολυμπιακό Αθλητικό Κέντρο «Σπύρος Λούης». Στο κέντρο, πίσω από τη μεγάλη μπάρα του εστιατορίου, ο επισκέπτης αντικρύζει graffiti που επιμελήθηκε ο καλλιτέχνης "Kez"⁷³, όπου απεικονίζονται μορφές του 1896 όπως ο Σπύρος Λούης, καθώς ο χώρος είναι εμπνευσμένος από τους Ολυμπιακούς Αγώνες. Η δημιουργία του εξάλλου συνδέεται άμεσα με το Ολυμπιακό Μουσείο που στεγάζεται στο ίδιο κτήριο. Χαρακτηριστική και σε περίοπτη θέση βρίσκεται η εικόνα της "Νίκης της Σαμοθράκης" με το προτεταμένο στήθος και τα απλωμένα προς τα πίσω φτερά.

⁷² Ακριτίδου, Α. (2014). *Ανάπτυξη μεθοδολογίας STEM για την εκπαίδευση εκπαιδευτικών: προσχολική εκπαίδευση*. Μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία. Πανεπιστήμιο Πειραιώς. Τμήμα Ψηφιακών Συστημάτων, σ. 12-17

⁷³ Μπακαρού, Χ. (2020). *Το graffiti στον Ελλαδικό χώρο: η διαδρομή από αμφιλεγόμενο τρόπο έκφρασης στη σταδιακή αναγνώρισή του ως μορφή τέχνης με πολλαπλό ρόλο*. Μεταπτυχιακή εργασία. Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, Ο Κεζ (Γιώργος Χουρσόγλου), ζωγράφος, ο οποίος δημιουργεί τεράστιες συνθέσεις με έντονη αίσθηση ξυλογραφίας, αίσθηση χαρακτηριστικής σε τεράστια κλίμακα και αναφορές στην αρχαιοελληνική εικονογραφία, σ.59-60

2.5 Ολυμπιακό Μουσείο Θεσσαλονίκης⁷⁴

2.5.1 Ιστορικό του μουσείου

Το μουσείο ιδρύθηκε το 2001 ως Μουσείο Αθλητισμού και λειτουργεί ως Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου. Το 2004 πραγματοποιήθηκαν τα εγκαίνια των νέων εγκαταστάσεων του Μουσείου από τον εκλιπόντα τέως Πρόεδρο της Διεθνούς Ολυμπιακής Επιτροπής, Jacques Rogge. Το 2006, ιδρύθηκε το Δίκτυο Ολυμπιακών Μουσείων, υπό την αιγίδα του Jacques Rogge και με έδρα την πόλη της Λωζάννης. Το 2006, το μουσείο έγινε μέλος του Δικτύου των Ολυμπιακών Μουσείων, του Μητρώου Πολιτιστικών Φορέων του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού, του Διεθνούς Συμβουλίου Μουσείων (ICOM) και μέλος της Διεθνούς Ένωσης Αθλητικής Κληρονομιάς. Το 2007 η ΕΟΕ αναγνώρισε το Μουσείο ως «Ολυμπιακό» και το 2008 μετονομάστηκε σε Ολυμπιακό Μουσείο από τη ΔΟΕ.

2.5.2 Σκοπός ίδρυσης και λειτουργίας

Το Ολυμπιακό Μουσείο εξιστορεί, μέσα από τα εκθέματά του, μια από τις πιο ενδιαφέρουσες και συναρπαστικές ιστορίες στον κόσμο, αυτή των Ολυμπιακών Αγώνων, δημιουργώντας μια έναν σύνδεσμο μεταξύ παρελθόντος και παρόντος με απώτερο στόχο την ανάδειξη των αξιών του ολυμπιακού κινήματος και της πολιτιστικής κληρονομιάς. Σκοπός του μουσείου είναι η συλλογή, καταγραφή, διατήρηση, τεκμηρίωση και η ανάδειξη της ιστορίας του αθλητισμού καθώς και η προβολή του σε χώρο «ζωντανό» και «ενεργό», με εκπαιδευτικό χαρακτήρα, όπου η μουσειακή πληροφορία κινητοποιεί τους επισκέπτες σε συμμετοχή και διάδραση, προωθώντας τα ιδεώδη του αθλητισμού και του Ολυμπισμού.

Το μουσείο επίσης αποσκοπεί στη διαφύλαξη της πολιτιστικής και αθλητικής κληρονομιάς και στην προαγωγή της πολιτιστικής πλευράς του αθλητισμού, στόχοι

⁷⁴ Επισημαίνεται ότι οι παρακάτω πληροφορίες για το εν λόγω μουσείο έχουν πηγή τις συνεντεύξεις, την επίσημη ιστοσελίδα του μουσείου, από τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης (facebook, Instagram) και το έντυπο υλικό του μουσείου. Η ιστορική τεκμηρίωση των εκθεμάτων του μουσείου αποτελούν μια σημαντική πηγή έρευνας αυτής της μελέτης.

οι οποίοι ικανοποιούνται μέσα από τη μόνιμη έκθεση και τις περιοδικές εκθέσεις του μουσείου. Οι μόνιμες και οι περιοδικές εκθέσεις απευθύνονται στο μαθητικό κοινό αλλά και σε ευρύτερο κοινό της πόλης. Παρέχει ειδικά προγράμματα για μαθητές, με επίκεντρο εκθέσεις διαφόρων ηλικιακών ομάδων. Το κοινό έχει τη δυνατότητα να μετάσχει σε μια μεγάλη γκάμα εκθέσεων και εκδηλώσεων που σχετίζονται με τον αθλητισμό και μπορεί να επιλέξει ανάμεσα σε μια μεγάλη ποικιλία βιβλίων, τα οποία σχετίζονται με τον αθλητισμό.

2.5.3 Οργανωτική δομή

Από το 1998 έως το 2004, το μουσείο στεγαζόταν σε μικρότερο χώρο και έτσι υλοποιούνταν εκθέσεις μικρής έκτασης αλλά αμιγώς αθλητικές. Με τη μεταφορά όμως του μουσείου σε μια έκταση 4.500 τ.μ., μπόρεσε να αναδειχθεί όχι μόνο ο αθλητικός, ιστορικός και πολιτιστικός χαρακτήρας του μουσείου, αλλά και η εκπαιδευτική και εικαστική πλευρά του. Σήμερα το μουσείο, βρίσκεται στο κέντρο της Θεσσαλονίκης, στο σημείο όπου διασταυρώνονται τα μεγάλα μουσεία της πόλης, η Πανεπιστημιούπολη και το Καυταντζόγλειο Στάδιο. Ο πολιτισμός δηλαδή, συναντά τον αθλητισμό με την εκπαίδευση. Ως προς τις κτηριακές εγκαταστάσεις, το μουσείο πληροί όλες τις προδιαγραφές που ορίζει η σύγχρονη μουσειακή αρχιτεκτονική. Λόγω της θεματικής του, απαιτείται να είναι ταυτοχρόνως σοβαρό και παιγνιώδες, εντυπωσιακό αλλά και φιλικό, με σύγχρονες και διαχρονικές πιναλίες, αποσκοπώντας στην προσέλκυση του ευρύτερου κοινού.

Διαθέτει ένα πλήρως εξοπλισμένο αμφιθέατρο, 270 θέσεων, το οποίο αποτελεί το στολίδι του μουσείου, καθώς εντυπωσιάζει με την απλότητα και τη λειτουργικότητά του. Η υλικοτεχνική υποδομή του μπορεί να υποστηρίξει ζωντανές τηλεοπτικές καλύψεις, πάνελ ομιλητών, παρουσιάσεις, ηχητική κάλυψη εκδηλώσεων και διερμηνεία. Επίσης, η αίθουσα πολλαπλών εκδηλώσεων μπορεί να φιλοξενήσει 100 άτομα και είναι εξοπλισμένη με τα πιο σύγχρονα τεχνολογικά μέσα, καθιστώντας την ως την ιδανικότερη λύση για εκδηλώσεις μικρότερης συμμετοχής. Ο εξωτερικός της χώρος παρατίθεται για γεύματα και coffee breaks και έχει θέα στο Ιβανώφειο Κλειστό Γυμναστήριο. Επίσης, στο πωλητήριο του μουσείου, μπορεί να βρει κανείς αναμνηστικά δώρα, όπως κούπες, μπλουζάκια, καπέλα, κ.ά.,

τα οποία φέρουν το λογότυπο του μουσείου, διάφορα σχολικά είδη, αλλά και κοσμήματα εμπνευσμένα από τις αξίες του ολυμπισμού και της ολυμπιακής ιδέας.

Αξίζει να σημειωθεί ότι φοιτητές του Τμήματος Εικαστικών και Εφαρμοσμένων Τεχνών του ΑΠΘ έχουν μεριμνήσει για το μουσείο, έχοντας κοσμήσει με τις εικαστικές δημιουργίες τους τους τοίχους και το δάπεδο του Ολυμπιακού Μουσείου, προσδίδοντας μια σύγχρονη εικαστική νότα στον χώρο, τονίζοντας μέσα από τα καλλιτεχνήματά τους τη σημασία του αθλητισμού και του «ευ αγωνίζεσθαι» στη σύγχρονη κοινωνία.

Επίσης, το μουσείο διοικείται από το Διοικητικό Συμβούλιο, το οποίο αποτελείται από 13 τακτικά μέλη, μεταξύ των οποίων και ο Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου, 3 αναπληρωματικά, 6 *ex officio* μέλη και 4 αριστίνδην. εξέχουσες προσωπικότητες της επιχειρηματικής, αθλητικής και κοινωνικής ζωής της χώρας.

2.5.4 Εκθέσεις και άλλες δραστηριότητες

Το μουσείο φιλοξενεί μόνιμη έκθεση για τους Ολυμπιακούς Αγώνες και βέβαια διοργανώνει και περιοδικές εκθέσεις. Η μόνιμη έκθεση εγκαινιάστηκε τη Δευτέρα 20 Δεκεμβρίου 2021 στον νέο εκθεσιακό χώρο 3.500 τ.μ. με τίτλο «Ολυμπιακοί Αγώνες». Πολλοί Ολυμπιονίκες και Παραολυμπιονίκες βραβεύθηκαν για την πολύτιμη συνεισφορά τους στην ολοκλήρωση της ολυμπιακής συλλογής. Κατά την είσοδο στο μουσείο, ο επισκέπτης αντικρύζει τη μόνιμη έκθεση με τίτλο «Ολυμπιακοί Αγώνες στην αρχαιότητα», οι οποίοι ήταν το σημαντικότερο αθλητικό, κοινωνικό και πολιτισμικό γεγονός κόσμου για 12 σχεδόν αιώνες, με συστατικά στοιχεία το θρησκευτικό δέος, το πάθος και τα θαυμαστά επιτεύγματα της αγωνιστικής προσπάθειας. Οι πρώτες καταγεγραμμένες μαρτυρίες σχετικά με τους Ολυμπιακούς Αγώνες, χρονολογούνται το 776 π.Χ, ενώ η τέλεσή τους διήρκησε με ευλαβική συνέπεια μέχρι και το 393 μ.Χ. Στην ενότητα αυτή αναδεικνύεται η διαχρονικότητα των Ολυμπιακών Αγώνων και η εκπροσώπηση διαφορετικών αξιών, ιδεών και πεποιθήσεων. Εδώ, ο επισκέπτης ταξιδεύει στην Αρχαία Ολυμπία, η οποία αποτελούσε το κέντρο του ελληνικού κόσμου για όλη τη διάρκεια των Αγώνων και γνωρίζει μέσα από εκθέματα αρχαίους αθλητές, όπως ο Ολυμπιονίκης

Μίλων ο Κροτωνιάτης, ο πυγμάχος Διαγόρας ο Ρόδιος και ο παγκρατιστής Θεαγένης ο Θάσιος. Μελανόμορφα πήλινα δοχεία με παράσταση δρομέων, στεφάνι κότινου από κλαδιά ελιάς, γκραβούρα της Αρχαίας Ολυμπίας, αντίγραφα ειδωλίων αθλητών, κ.ά., αποτελούν μερικά από τα εκθέματα που κοσμούν το μουσείο.

Στη συνέχεια, ο επισκέπτης αντικρύζει την ενότητα που τιτλοφορείται: «Ολυμπιακοί Αγώνες και Ελληνική Παρουσία», κατά την οποία παρουσιάζεται η αναβίωση των σύγχρονων Ολυμπιακών Αγώνων, από το 1896 έως και σήμερα, με τελευταία εκθέματα από τους πρόσφατους Χειμερινούς Ολυμπιακούς Αγώνες του Πεκίνου που διεξήχθησαν τον χειμώνα του 2022. Η ιστορία των αγώνων αναβιώνεται με αξιοζήλευτο τρόπο μέσα από μετάλλια αθλητών, δάδες, αφίσες, έντυπο υλικό, νομίσματα, στολές και εξοπλισμό Ολυμπιονικών, μασκώτ των εκάστοτε Ολυμπιακών Αγώνων. Επίσης, περίοπτη θέση κατέχει η ενότητα των Θερινών και των Χειμερινών Ολυμπιακών Αγώνων Νέων, οι οποίοι διεξάγονται κάθε τέσσερα χρόνια και στους οποίους μετέχουν νεαροί αθλητές, από 15 έως 18 χρόνων. Ο επισκέπτης, μέσω των εκθεμάτων, κατανοεί ότι πρόκειται για Αγώνες, μικρότερης εμβέλειας αλλά εξίσου σημαντικούς με τους Ολυμπιακούς Αγώνες.

Στην ενότητα των «Παραολυμπιακών Αγώνων» ο επισκέπτης μυείται μέσω τρισδιάστατων αντικειμένων, όπως στολές, εξοπλισμός καθώς και φωτογραφίες των αθλητών. Το μουσείο στηρίζεται σε σύγχρονα μουσειολογικά πρότυπα και καινοτόμες τεχνολογικές εφαρμογές, οι οποίες βοηθούν τον επισκέπτη να έρθει σε επαφή και να γνωρίσει εις βάθος την προσπάθεια αυτών των αθλητών να αναδείξουν την Ελλάδα, τον αθλητισμό και τα ολυμπιακά ιδεώδη.

Το μουσείο διοργανώνει και διάφορες περιοδικές εκθέσεις, όπως η τελευταία, η οποία διοργανώθηκε τον Οκτώβριο του 2022 με τίτλο: «Ποδοσφαιρική μανιέρα». Η έκθεση παρουσιάζει τη δωρεά της σειράς ζωγραφικών έργων με θέμα το ποδόσφαιρο, τα έργα της αρχιτέκτονος και ομότιμης καθηγήτριας στο ΑΠΘ, Ξανθίππης Χόιπελ καθηλώνουν τον θεατή με τη χρωματική τους ένταση, τη μαεστρία της απόδοσης και την πλούσια θεματολογία. Μέσα από την έντονη έκφραση, διαφαίνεται η διεισδυτική ματιά, η σχεδιαστική δεινότητα αλλά και το πάθος για ισορροπία και αισθητική.

Σημαντικές είναι και οι εκδηλώσεις-δράσεις που έχει υλοποιήσει το μουσείο καθ' όλη τη διάρκεια της λειτουργίας του, όπως:

- παιδικές θεατρικές παραστάσεις
- επισκέψεις από το Μεταπτυχιακό Τμήμα του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου
- δράσεις σχετικά με μεσογειακή διατροφή
- εκδηλώσεις υγιεινής διατροφής
- περιοδική έκθεση αφιερωμένη στον μαραθώνιο δρόμο
- συμμετοχή του μουσείου στη Διεθνή Συνάντηση Συλλεκτών Ολυμπιακών Ενθυμημάτων με τίτλο «Ελλάδα και Σύγχρονοι Ολυμπιακοί Αγώνες 1894-2012, η οποία πραγματοποιήθηκε στο Ζάππειο Μέγαρο
- εορτασμός της Διεθνούς Ημέρας Μουσείων σε συνεργασία με το Μουσείο & Φεστιβάλ Κινηματογράφου, το Μουσείο Φωτογραφίας και το Κέντρο Σύγχρονης Τέχνης, με τίτλο «Αληθινά όνειρα...όλα τα μουσεία μαζί, δημιουργούμε...»
- ημερίδα με θέμα τις «Ολυμπιακές Αξίες» και τα ιδεώδη του ολυμπισμού
- εκπαιδευτικά εργαστήρια για παιδιά και γονείς
- διαλέξεις από διακεκριμένες προσωπικότητες του ολυμπιακού κινήματος
- εκδηλώσεις που απευθύνονται σε παιδαγωγούς με θέμα «πόσο καλά γνωρίζω τους Ολυμπιακούς Αγώνες»
- εορτασμός της παγκόσμιας Ολυμπιακής Ημέρας (23 Ιουνίου), η οποία γιορτάζεται κάθε χρόνο με απώτερο στόχο τη μεταλαμπάδευση των Ολυμπιακών ιδεωδών, του αγωνιστικού ιδεώδους και της ευγενούς άμιλλας
- θερινές κατασκηνώσεις μαθητών στον χώρο του Μουσείου
- συμμετοχή σε νυχτερινό ημιμαραθώνιο
- μουσειοπαιδαγωγικά προγράμματα

Από τις πιο σημαντικές δράσεις του Ολυμπιακού Μουσείου Θεσσαλονίκης αποτελεί το “Sports for peace and Development project 2018-2020”, όπου το Μουσείο τιμά τη Διεθνή Ημέρα Αθλητισμού για την Ανάπτυξη και την Ειρήνη και προσκαλεί Ολυμπιονίκες, αθλητικά σωματεία, σχολεία και ενεργούς πολίτες να συμμετέχουν στον συμβολικό εορτασμό της Ημέρας και στη διεθνή ψηφιακή καμπάνια #white card. Ο εορτασμός της ανύψωσης της λευκής κάρτας έχει θεσπιστεί από τα Ηνωμένα Έθνη, προκειμένου να τονιστεί ο ρόλος που κατέχει ο αθλητισμός για την επίτευξη της ειρηνικής συνύπαρξης και της αειφόρου

ανάπτυξης σε όλα τα μήκη και πλάτη του πλανήτη. Η ανύψωση της κάρτας στις 6 Απριλίου γίνεται σύμβολο ελπίδας και ενότητας.

Επιπροσθέτως, η διοργάνωση του Olympic Day Run, της πρώτης αθλητικής εκδήλωσης στην Ελλάδα, στην οποία συμμετέχει όλη η πόλη της Θεσσαλονίκης παρασύροντάς την σε ολυμπιακούς ρυθμούς, παρέα με τους Ολυμπιονίκες και διακεκριμένους Έλληνες αθλητές. Πρόκειται για ένα δρομικό γεγονός, τον μοναδικό Ολυμπιακό αγώνα δρόμου της χώρας, όπου λαμβάνουν μέρος χιλιάδες δρομείς, Ολυμπιονίκες, Παραολυμπιονίκες, αθλητές, πλήθος οικογενειών, σχολείων αθλητικών και πολιτιστικών σωματείων και συλλόγων από όλη την Ελλάδα. Σημειώνεται ενδεικτικά ότι ξεκίνησε από την πόλη της Θεσσαλονίκης, πριν από πέντε χρόνια, το 2018, ενώ διεξάγεται και σε άλλα σημεία του πλανήτη, με αποκλειστικό στόχο την προώθηση των Ολυμπιακών αξιών. Σύμφωνα με τον Πρόεδρο του Διοικητικού Συμβουλίου του Ολυμπιακού Μουσείου Θεσσαλονίκης: «Η πόλη μας αφήνει το αποτύπωμά της σε διεθνές επίπεδο. Οι ολυμπιακοί κύκλοι ταξιδεύουν μέσα από την πόλη και οι δρομείς σε αυτό το εγχείρημα αισθάνονται της συντροφιά της ολυμπιακής οικογένειας».

Μάλιστα, για πρώτη φορά, πραγματοποιήθηκε τον Ιούνιο του 2022 στην Αρχαία Ολυμπία, την κοιτίδα των Ολυμπιακών Αγώνων, το “Olympic Day Run”, με τη δυναμική συμμετοχή Ολυμπιονικών και Παραολυμπιονικών, αθλητικών συλλόγων, δρομέων και πολιτών, οι οποίοι ένωσαν τα βήματά τους στον ιερό τόπο της Αρχαίας Ολυμπίας, τιμώντας το ολυμπιακό πνεύμα και το «ευ αγωνίζεσθαι» και βιώνοντας μια μοναδική ολυμπιακή εμπειρία, στέλνοντας παγκόσμιο μήνυμα, τονίζοντας τον ρόλο της Ελλάδας ως σύγχρονο κέντρο ολυμπισμού και προώθησης των ολυμπιακών αξιών.

2.6 Μουσείο Σύγχρονων Ολυμπιακών Αγώνων – Αρχαία Ολυμπία⁷⁵

⁷⁵ Οι πληροφορίες της παρούσας ενότητας έχουν αντληθεί από την καταγραφή του μουσείου του 1997 για την ΕΟΕ, τον οδηγό του μουσείου και τα έντυπα που συνόδευσαν την έκδοση και τις εκθέσεις από το προσωπικό αρχείο της Δρ Βασιλικής Τζαχρήστα για το μουσείο. Οι εκθέσεις αυτές

2.6.1 Ιστορικό του μουσείου

Σύμφωνα με τις εκθέσεις που αφορούν στο πρώτο Μουσείο Σύγχρονων Ολυμπιακών Αγώνων στην Ελλάδα, αυτό ιδρύθηκε στην Αρχαία Ολυμπία το 1961-παράλληλα με την ίδρυση και τη λειτουργία της Διεθνούς Ολυμπιακής Ακαδημίας (ΔΟΑ) στον ίδιο χώρο - και μέχρι το 1972 το μουσείο έφερε την ονομασία «Αθλοφιλοτελικό Ολυμπιακό Μουσείο». Εμπνευστής και ιδρυτής του ήταν ο Κρητικός Γεώργιος Παπαστεφάνου-Προβατάκης (1890-1978). Ο Παπαστεφάνου λάτρης των τεχνών, φιλοτελιστής και φίλαθλος, αλλά και μανιώδης συλλέκτης, είχε συγκεντρώσει επί σειρά ετών ένα αξιόλογο υλικό γύρω από τους Ολυμπιακούς Αγώνες και τον αθλητισμό. Η μεγάλη έκταση της συλλογής του αλλά και η επιθυμία του να την καταστήσει ευρύτερα γνωστή τον οδήγησαν στην αναζήτηση κατάλληλου χώρου για τη στέγασή της.

Η επιλογή ίδρυσης του μουσείου στον χώρο της ΔΟΑ δεν ήταν τυχαία. Το μουσείο θα λειτουργούσε συνδυαστικά με την Ακαδημία και επιπλέον η Ολυμπία, λόγω της ιστορικότητάς της, αποτελούσε για αυτόν το ιδανικό μέρος για την εγκατάσταση της συλλογής του ⁷⁶. Η συλλεκτική ενεργητικότητα του Παπαστεφάνου σχετιζόταν με τη γενικότερη φιλοσοφία του για τον άνθρωπο και τον υλικό πολιτισμό, για τις αθλητικές και ολυμπιακές αξίες. Έτσι λοιπόν, το 1961 πήγε στην Αρχαία Ολυμπία και αγόρασε το παλιό κτήριο του πρώην δημοτικού σχολείου μαζί με το οικόπεδό του και με κατάλληλες διαρρυθμίσεις το μετέτρεψε σε εκθεσιακό χώρο και την 3η Σεπτεμβρίου 1961, το μόλις 82 τ.μ. μουσείο, άρχισε

παρατίθενται αυτούσια χωρίς καμία επέμβαση ή επεξεργασία από μένα με την άδεια της συγγραφέως και διατίθενται μόνο για επιστημονική χρήση αυτής της εργασίας με την προϋπόθεση να αναφέρεται η πηγή τους. Επίσης, η συνέντευξή της αποτέλεσε σημαντικό εργαλείο για την εμπειριστατωμένη τεκμηρίωση του Μουσείου.

⁷⁶ Το μουσείο συνδέθηκε στενά εκτός με τη Διεθνή Ολυμπιακή Ακαδημία. Μέρος αυτής της επισύνδεσης αποτελεί η διαχρονική σχέση των νέων από όλο τον κόσμο που επισκέπτονται την αρχαία Ολυμπία στο πλαίσιο των δράσεων ολυμπιακής εκπαίδευσης της ΔΟΑ. Επί σειρά ετών οι φοιτητές και μετέχοντες αυτών των προγραμμάτων με επικεφαλής τον Κοσμήτορα της ΔΟΑ επισκέπτονται μεταξύ άλλων ιστορικών χώρων και το Μουσείο σύγχρονων Ολυμπιακών Αγώνων, ως τόπο αναφοράς του σύγχρονου ολυμπιακού κινήματος και των αξιών του. Βλ. σχετικά, Γεωργιάδης. Κ. (2009). «Η εφαρμογή προγραμμάτων Ολυμπιακής Παιδείας σε παγκόσμιο επίπεδο», στο *Λεύκωμα της 48^{ης} Διεθνούς Συνόδου ΔΟΑ για Νέους Μετέχοντες 11-15.6.2008*. Αθήνα: ΔΟΑ-ΔΟΕ, σ. 134-151 και Γεωργιάδης. Κ. (2011) «49 Χρόνια Σπουδών και Ολυμπιακής Εκπαίδευσης στη ΔΟΑ», στο *Λεύκωμα της 50^{ης} Διεθνούς Συνόδου ΔΟΑ για Νέους Μετέχοντες 16-30.6.2010*. Αθήνα: ΔΟΑ-ΔΟΕ, σ. 71-85.

να δέχεται επισκέπτες⁷⁷ με ελεύθερη είσοδο. Ανώνυμοι άνθρωποι, πολιτικοί, διανοούμενοι, φιλοτελιστές, άνθρωποι των Γραμμάτων και των Τεχνών χαιρέτησαν τη θαυμάσια πρωτοβουλία του Παπαστεφάνου.

Το μουσείο ήταν πρωτοποριακό και μοναδικό στο είδος του, αφού στην Ελλάδα δεν υπήρχε τότε άλλο φιλοτελικό και αθλητικό μουσείο. Επιπλέον, είχε και ένα μοναδικό πλεονέκτημα στη διάθεσή του. Τη συλλογή των πρώτων θεματικών ολυμπιακών γραμματοσήμων που είχαν κυκλοφορήσει για τους ΟΑ του 1896 και της Μεσολυμπιάδας του 1906. Υπήρξε ένας εξαιρετικός φιλοτελιστής με γνώσεις και ιδιαίτερη αγάπη στα ολυμπιακά γραμματόσημα. Για τις σειρές αυτές, ο Παπαστεφάνου είχε βραβευθεί επανειλημμένα σε διεθνείς εκθέσεις ολυμπιακών γραμματοσήμων.

Παράλληλα με την ίδρυση του Αθλοφιλοτελικού Μουσείου, είχε την ιδέα για την ίδρυση ενός Διεθνούς Ολυμπιακού Ταχυδρομείου στον χώρο της ΔΟΕ που θα συνοδευόταν από αυτοτελή έκδοση γραμματοσήμων, τα έσοδα των οποίων θα διατίθεντο για εκπολιτιστικά έργα στην Ολυμπία. Η πρόταση αυτή, εάν και ήταν στο πλαίσιο των επιδιώξεων της ολυμπιακής ιδέας, δεν υλοποιήθηκε. Με πρωτοβουλία του όμως, το Ταχυδρομικό Γραφείο της Αρχαίας Ολυμπίας χρησιμοποίησε κατά καιρούς στην περίοδο 1962-1966 μηχανικές σφραγίδες αλληλογραφίας με παραστάσεις σχετικές με την Ολυμπία, τους Ολυμπιακούς Αγώνες, το Μουσείο των Ολυμπιακών Αγώνων, την Ολυμπιακή Ακαδημία κ.ά., σφραγίδες με ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τους φιλοτελιστές ολυμπιακών θεμάτων.

Στις 27 Δεκεμβρίου 1963 ο Γεώργιος Παπαστεφάνου-Προβατάκης απέστειλε στον τότε Διάδοχο Κωνσταντίνο επιστολή, με την οποία του γνωστοποιούσε την επιθυμία του να δωρίσει το μουσείο με τις συλλογές του στην Επιτροπή Ολυμπιακών Αγώνων (Ε.Ο.Α.), καθόσον, όπως ανέφερε στην επιστολή του, πίστευε ότι ήταν το μόνο κατάλληλο Νομικό Πρόσωπο για να περιβάλλει το Μουσείο με την απαιτούμενη στοργή για την εξυπηρέτηση του ολυμπιακού ιδεώδους, «...προήλθον εις την απόφασιν να δωρήσω το ως άνω Μουσείον μου από τούδε εις την Επιτροπήν Ολυμπιακών Αγώνων, βέβαιος ότι αυτή είναι το μόνο κατάλληλον

⁷⁷ Τζαχρήστα, Β. (2000). *Μουσείο σύγχρονων Ολυμπιακών Αγώνων. Η ιστορία των Ολυμπιακών Αγώνων μέσα από τα εκθέματα του Μουσείου στην Αρχαία Ολυμπία*. Αθήνα: Ελληνική Ολυμπιακή Επιτροπή, σ.9

Νομικόν Πρόσωπον ίνα περιβάλλη το ως άνω Μουσείον με την απαιτούμενην στοργήν διά την εξυπηρέτησιν του Ολυμπιακού ιδεώδους επ' αγαθή της πατρίδος μας»⁷⁸.

Στην πορεία το μουσείο από επίσημα ιδιωτικό έγινε επίσημα δημόσιο, αφού ο ιδρυτής του σε προχωρημένη πια ηλικία θεώρησε χρέος του να το παραδώσει στην Επιτροπή Ολυμπιακών Αγώνων το 1964. Πράγματι στις 28 Μαρτίου του 1964 το οίκημα όπου είχε στεγάσει το μουσείο και το υλικό των συλλογών του περιήλθαν στην κυριότητα της Επιτροπής Ολυμπιακών Αγώνων με δωρεά του Γεωργίου Παπαστεφάνου, ο οποίος διορίστηκε και διευθυντής του μουσείου. Ο αρχικός χώρος των 82 τ.μ. κρίθηκε ανεπαρκής και η ΕΟΑ προχώρησε στην επέκτασή του με έξοδα της Γενικής Γραμματείας Αθλητισμού και στην περιστασιακή συμπλήρωση των συλλογών από δωρεές ιδιωτών ή επιτροπών Ολυμπιακών Αγώνων από διάφορες χώρες. Την επίβλεψη επέκτασης του έργου ανέλαβε ο αρχιτέκτονας Γεώργιος Πάντζαρης, μέλος της ΕΟΑ. Τον Αύγουστο του 1968 άρχισε νέος κύκλος εργασιών και στις 27 Ιουλίου 1972 εγκαινιάστηκε το καινούριο μουσείο των 400 τ.μ., το οποίο τέθηκε υπό την αιγίδα της Εφορείας της ΔΟΑ.

Ο Παπαστεφάνου με την ίδρυση του μουσείου αλλά και για τη γενικότερη προσφορά του στο ολυμπιακό κίνημα τιμήθηκε το 1963 με το μετάλλιο της Γερμανικής Ολυμπιακής Εταιρείας. Το 1965 τιμήθηκε με το γαλλικό παράσημο του ιππότη των Καλών Τεχνών και Γραμμάτων, κατόπιν προτάσεων του Γάλλου συγγραφέα, Georges Duhamel. Ο Duhamel, το 1963 ενθουσιασμένος από την επίσκεψη στο Μουσείο, πρότεινε την τιμητική αυτή διάκριση, η οποία και υπεγράφη από τον Υπουργό Μορφωτικών Σχέσεων της γαλλικής κυβέρνησης André Malraux. Το 1965 η ΔΟΑ ανακήρυξε τον Παπαστεφάνου επίτιμο μέλος της.

Μετά τον θάνατό του, ανέλαβε συνεχιστής του έργου του ο Ιάκωβος (Ζακ) Καρυωτάκης (1906-1989), ένας από του κύριους ιδρυτές της Ελληνικής Ομοσπονδίας Φιλάθλων Πάλης, Πυγμαχίας και Άρσης Βαρών και πρωταθλητής του αθηναϊκού πυγμαχικού συλλόγου στην κατηγορία των 51 κιλών. Αφιερώθηκε και αυτός με τη σειρά του στη συντήρηση του μουσειακού υλικού, το οποίο

⁷⁸ Τζαχρήστα, ό.π. σ. 10

εμπλουτίστηκε στη συνέχεια με δωρεές ιδιωτών, κληρονόμων Ολυμπιονικών και αθλητών καθώς και με προσφορές των Εθνικών Ολυμπιακών Επιτροπών.

Αξίζει να επισημανθεί ότι ο σχεδιασμός του μουσείου που ακολουθήθηκε από την ΕΟΑ και όσον αφορά τον τρόπο έκθεσης της συλλογής αλλά και τη διεύρυνσή της δεν ακολούθησε κανέναν σχεδιασμό. Έγινε ερασιτεχνικά και με στοιχειώδη τρόπο. Ο τρόπος αυτός διαχείρισης του μουσείου επιβράδυνε την ανάπτυξή του και στην ουσία το έθεσε στο περιθώριο. Μόλις το 1997 έγινε μια συνολική και τεκμηριωμένη ηλεκτρονική καταγραφή των εκθεμάτων και στη συνέχεια το 2000 εξεδόθη, για πρώτη φορά, ενημερωτικό φυλλάδιο επισκεπτών, αφίσσα και οδηγός του μουσείου, ο οποίος ανήκει στην κατηγορία των τουριστικών οδηγών και πωλείται στον ίδιο χώρο⁷⁹.

Κατάλοιπα της μακροχρόνιας αδράνειας παραμένουν μέχρι σήμερα οι κακοτεχνίες, η κτηριολογική εγκατάλειψη, η υγρασία, ο υπερβολικός φωτισμός των εκθεμάτων, η έλλειψη συντήρησής τους από ειδικευμένο συντηρητή, οι ξεπερασμένες βιτρίνες και τα ταμπλώ έκθεσης και η ανυπαρξία ενδιαφέροντος για τη συμπλήρωση των συλλογών που αντικατοπτρίζει την αδιαφορία της σύγχρονης κοινωνίας τόσο σε ατομικό όσο και σε συλλογικό επίπεδο απέναντι σε αξίες που δεν έχουν υλική απόδοση, με φωτεινή εξαίρεση την τιμητική χειρονομία της πρωταθλήτριας του ύψους Νίκης Μπακογιάννη, η οποία χάρισε το ολυμπιακό μετάλλιο της στο μουσείο⁸⁰. Επίσης, η αδυναμία απαλλοτρίωσης των γύρω οικοπέδων για την επέκτασή του, το οποίο συζητιέται πάνω από μια εικοσαετία αλλά και άλλα δευτερεύοντα προβλήματα καθιστούν επιτακτική την ανάγκη για αξιοποίηση και ανάδειξη του σημαντικού αυτού μουσείου, που ήταν το πρώτο αθλητικό μουσείο στην Ελλάδα.

Και σε όλα τα ανωτέρω, προστέθηκε και ο σεισμός της 8ης Ιουνίου 2008, κατά τον οποίον το κτήριο υπέστη αρκετές φθορές και το 2010, διεκόπη η λειτουργία του μουσείου, λόγω ακαταλληλότητας, η οποία πιστοποιήθηκε από τις τεχνικές υπηρεσίες του Δήμου Αρχαίας Ολυμπίας. Αξίζει να επισημανθεί ότι η ΕΟΕ, το 2008, είχε λάβει από την εταιρεία Coca Cola σημαντική χορηγία για την αποκατάσταση ζημιών στο κτήριο που στεγάζει το μουσείο. Σύμφωνα με τη σχετική

⁷⁹ Τζαχρήστα, Β. Έκθεση για το Μουσείο Σύγχρονων Ολυμπιακών Αγώνων, προσωπικό αρχείο.

⁸⁰ Τζαχρήστα, ό.π. σ. 10

νομοθεσία, τα χρήματα της χορηγίας, ήταν κατατεθειμένα σε λογαριασμό της ΕΟΕ στην Τράπεζα της Ελλάδος, και τον Μάρτιο του 2012, μαζί με τα υπόλοιπα διαθέσιμα της ΕΟΕ, υπέστησαν τις οδυνηρές συνέπειες του «κουρέματος» των ομολόγων του ελληνικού δημοσίου. Ως εκ τούτου και λόγω του μειωμένου προϋπολογισμού της ΕΟΕ, δεν μπόρεσε να πραγματοποιήσει τις εργασίες που απαιτούνται, προκειμένου να λειτουργήσει εκ νέου το Μουσείο.

Η ΕΟΕ, σύμφωνα με έγγραφο του 2014, επισημαίνει ότι σε συνεργασία με τον Δήμο της Αρχαίας Ολυμπίας έχει προβεί σε όλες τις απαραίτητες ενέργειες, με στόχο να εκτιμηθεί το ύψος των ζημιών και να εκταμιευθεί το σχετικό ποσό από το «Ταμείο Μολυβιάτη»⁸¹, προκειμένου ο Δήμος να προχωρήσει στην επισκευή και τη λειτουργία του μουσείου. Παρά τις επίμονες προσπάθειες τόσο της ΕΟΕ όσο και του Δήμου για την άμεση αποκατάσταση του κτηρίου, πέρασαν τρία χρόνια από το 2014, το 2017 δηλαδή, μέχρι να παραχωρηθεί το Μουσείο στον Δήμο Αρχαίας Ολυμπίας, μετά από μια σειρά διαπραγματεύσεων και εξασφάλισης κονδυλίων. Ως εκ τούτου, ο Δήμος σε συνεργασία με την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας αναλαμβάνουν την ανακατασκευή του και την βελτίωση του εκθεσιακού προγράμματος με αρκετές προσθήκες.

Στόχος του μουσείου ήταν να ανοίξει τις πύλες του για το κοινό τον Ιούνιο του 2021, όπου θα πραγματοποιούνταν στην Ελλάδα η μεγάλη σύνοδος της Διεθνούς Ολυμπιακής Επιτροπής και η εκλογή του Προέδρου ΔΟΕ, δηλαδή 60 χρόνια μετά από την ημέρα των εγκαινίων του και χάρη στη συμφωνία που υπεγράφη με την ΕΟΕ το 2018, για «ανακαίνιση και αναβάθμιση» του μουσείου, με σκοπό να ισχυροποιηθεί ο ρόλος της Ολυμπίας στο ολυμπιακό κίνημα. Οι νέες εγκαταστάσεις θα περιλαμβάνουν υπεσύγχρονες οπτικοακουστικές οθόνες, οι οποίες ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις της σύγχρονης κοινωνίας, φέρνοντας τον επισκέπτη σε επαφή με τα επιτεύγματα του σύγχρονου αθλητισμού⁸². Αν και αναμενόταν να ανοίξει το φθινόπωρο του 2022, δυστυχώς, όμως μέχρι και σήμερα, το μουσείο παραμένει κλειστό.

⁸¹ Ταμείο που συστήθηκε και δέχθηκε τις προσφορές πολιτών και κρατών για τους πυρόπληκτους της Ηλείας, με αφορμή τις πυρκαγιές του 2007, www.hellenicparliament.gr ανακτήθηκε στις 9/9/2022

⁸² <https://www.insidethegames.biz/articles/1104420/museum-of-the-modern-olympics-reopen>, ανακτήθηκε στις 3/10/2022

2.6.2 Σκοπός ίδρυσης και λειτουργίας

Εάν και πρόκειται για ένα τυπικά κλειστό μουσείο για το κοινό, παραμένει ένα πνευματικό ίδρυμα, σκοπός του οποίου είναι η προώθηση των παιδευτικών αξιών του ολυμπισμού, χωρίς να παύει να διεκδικεί μια θέση στην ιστορικότητα του χώρου που γέννησε τους Ολυμπιακούς Αγώνες. Επίσης, ο Παπαστεφάνου-Προβατάκης ήταν ο πρώτος που πίστεψε στη δυνατότητα διάδοσης της ολυμπιακής ιδέας και εκπαίδευσης μέσα από ένα μουσείο. Απώτερος στόχος του ήταν, είναι και θα είναι η ανάπτυξη και η μεταλαμπάδευση της ολυμπιακής ιδέας και του ανθρωπισμού, γεγονός που θα αποτελούσε τμήμα της σύγχρονης ελληνικής ιστορίας των Ολυμπιακών Αγώνων και κυρίως θα ενίσχυε το έργο της ΔΟΑ.

2.6.3 Οργανωτική δομή

Ο πρώτος τίτλος του μουσείου, «αθλοφιλοτελικό», μαρτυρούσε και τα δύο είδη εκθεμάτων της αρχικής συλλογής, εκθέματα αθλητικού περιεχομένου και γραμματοσήμων, κυρίως από τις σύγχρονες Ολυμπιάδες και μια σπάνια συλλογή των πρώτων θεματικών ολυμπιακών γραμματοσήμων του 1896 και του 1906⁸³. Σήμερα, η συλλογή αυτή, η οποία εμπλουτίστηκε από δωρεές ιδιωτών, κληρονόμων, Ολυμπιονικών και Παραολυμπιονικών καθώς και προσφορές της Ελληνικής Ολυμπιακής Επιτροπής. Μεγάλος είναι ο αριθμός αντικειμένων αναφορικά με τους πρώτους σύγχρονους Ολυμπιακούς Αγώνες του 1896 καθώς και τη Μεσολυμπιάδα του 1906, που έγιναν στην Αθήνα. Ξεχωριστές ενότητες εκθεμάτων αφορούν στην ιστορία των Ολυμπιακών Αγώνων της αρχαιότητας, τις προγενέστερες του 1896, προσπάθειας αναβίωσής τους (με πιο επιτυχημένη του Ευάγγελου Ζάππα το 1859, το 1870, 1875 και 1889) και τον φιλέλληνα Pierre de Coubertin, ο οποίος, ύστερα από πολλές προσπάθειες, πέτυχε την αναβίωσή τους στο τέλος του 19^{ου} αι.⁸⁴.

⁸³ Τζαχρήστα, Β. (2001). Επίμετρο, στο Λαντρί. Φ. *Οι Ολυμπιακοί Αγώνες*. Αθήνα: Μεταίχμιο, σ.99

⁸⁴ Τζαχρήστα, Β. *Έκθεση για το Μουσείο Σύγχρονων Ολυμπιακών Αγώνων*, προσωπικό αρχείο.

Η ενότητα με τη μοναδική συλλογή γραμματοσήμων, καθώς παρουσιάζει μια πλήρη σειρά γραμματοσήμων που εκδόθηκαν από τις χώρες που φιλοξένησαν τους Αγώνες αλλά και από τις άλλες χώρες που συμμετέχουν στη Διεθνή Ομοσπονδία Ολυμπιακού Φιλοτελισμού (FIPO), η οποία αναδεικνύει και στηρίζει την προσφορά του φιλοτελισμού ως πρεσβευτή της ειρήνης στην ιστορία του ολυμπιακού κινήματος⁸⁵. Στις επόμενες Ολυμπιάδες τα εκθέματα περιορίζονται αισθητά και στις τελευταίες από το 1988 και εξής ελαχιστοποιούνται και σχεδόν εκλείπουν. Αποσπασματική είναι επίσης και η συλλογή που αφορά στο τμήμα των Χειμερινών Ολυμπιακών Αγώνων.

2.6.4 Εκθέσεις και άλλες δραστηριότητες

Ιδιαίτερο κόσμημα του μουσείου, όπως αναφέρθηκε παραπάνω αποτελούν οι ολυμπιακές φιλοτελικές συλλογές που περιέχει με κορυφαία τη συλλογή των πρώτων ολυμπιακών γραμματοσήμων του 1896 και 1906 σε ολόκληρα φύλλα. Η σειρά αυτή θεωρείται μοναδική στον κόσμο. Οι πρώτες αυτές συλλογές πέρα από την ιστορική αλλά και την οικονομική τους αξία που επαυξάνεται συνεχώς εξαιτίας της σπανιότητάς τους, αποτελούν μοναδικές καλλιτεχνικές δημιουργίες και έλκουν το ενδιαφέρον των απανταχού φιλοτελιστών. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει και η σειρά αρχαίων νομισμάτων της Ήλιδας 3^{ου} και 4^{ου} αι. π.Χ⁸⁶. Το πλούσιο εκθεσιακό υλικό του μουσείου, (ολυμπιακά μετάλλια, δάδες, νομίσματα, φωτογραφίες, λευκώματα, κύπελλα, διπλώματα Ολυμπιονικών, αφίσες, αναμνηστικά, μια πολύ σπάνια συλλογή χαλκογραφιών, εξειδικευμένη συλλογή γραμματοσήμων ανταμείβει τον επισκέπτη, καθώς έχει την ευκαιρία να μελετήσει και να γνωρίσει μια μεγάλη ποικιλία ιστορικών αθλητικών ντοκουμέντων, ενώ παράλληλα αντλεί νέα νοήματα, καθώς η ιστορία του αθλητισμού και του ολυμπισμού που ξεδιπλώνεται μπροστά του, προσφέρει πανανθρώπινες αξίες και στηρίγματα ζωής, τα οποία σήμερα περισσότερο από ποτέ έχει ανάγκη ο άνθρωπος. Τα εκθέματα του μουσείου είναι κατανεμημένα σε προθήκες ανά Ολυμπιάδες και με χρονολογική

⁸⁵ <https://www.um.edu.mt/library/oar/bitstream/123456789/73664/1/JMPS36%283%29A3.pdf>
ανακτήθηκε στις 2/12/2022

⁸⁶ Τζαχρήστα, ό.π. σ. 99

σειρά, τα περισσότερα από τα οποία αφορούν στους πρώτους Αγώνες, κυρίως του 1896 και 1906.

Στην κύρια και μοναδική αίθουσα του μουσείου καταγράφονται 100 βάσεις εκθετηρίων κυρίως περιμετρικά, είτε με τη μορφή ταμπλώ, είτε με μορφή προθηκών τοίχου και δαπέδου, καθώς και δύο εκθετήρια γραμματοσήμων με 60 περίπου μεταλλικά φύλλα διπλής όψεως που περιλαμβάνουν μια εξαιρετικά μεγάλη συλλογή αθλητικών και ολυμπιακών γραμματοσήμων. Τα εκθέματα από την αρχαιότητα είναι ελάχιστα και περιορίζονται σε δύο αντίγραφα αρχαίων αγαλμάτων αθλητών, αντίγραφα αθλητικών παραστάσεων από αγγεία, αντίγραφο δίσκου εκχειρίδας, αναθηματικό ανάγλυφο αθλητή, πίνακες με ονόματα των αρχαίων αθλητών. Δυστυχώς, η περιορισμένη έκταση του χώρου δεν επιτρέπει περισσότερα εκθέματα από την αρχαία εποχή⁸⁷.

Συνολική έκθεση εκθεμάτων:

1. Σπάνια βιβλία Ολυμπιακών Αγώνων (διαχρονικά)
2. Φωτογραφίες πρωτότυπες ή αντίγραφα αθλητών και προσωπικοτήτων του ολυμπιακού κινήματος
3. Καρτ-ποστάλ – εισιτήρια αγώνων – τρίπτυχα αγώνων – έγγραφα αγώνων – επιστολές
4. Αποκόμματα εφημερίδων ελληνικών και ξένων – λευκώματα – περιοδικά – γκραβούρες – διατάγματα
5. Μεγάλος αριθμός αναμνηστικών μεταλλίων – ολυμπιακά μετάλλια – πλακέτες-μετάλλια πανελληνίων αγώνων – διακριτικά σήματα Ελλανοδικών
6. Pins, διακοσμητικές καρφίτσες - διακριτικά σήματα επισήμων – κονκάρδες
7. Δάδες
8. Αγαλματίδια αναμνηστικά – μασκότ Ολυμπιακών Αγώνων
9. Αναμνηστικά διπλώματα αθλητών
10. Προγράμματα Ολυμπιακών Αγώνων
11. Επιστολικά δελτάρια – εκατοντάδες γραμματόσημα αθλητικών και Ολυμπιακών Αγώνων
12. Αφίσες Ολυμπιακών Αγώνων

⁸⁷ Τζαχρήστα, Β. Έκθεση για το Μουσείο Σύγχρονων Ολυμπιακών Αγώνων, προσωπικό αρχείο.

13. Αναμνηστικά νομίσματα αθλητών Ολυμπιονικών
14. Αναμνηστικά κύπελλα
15. Αναμνηστικές σημαίες

Διευκρινιστικά σημειώνεται ότι τα εκθέματα είναι κυρίως των Θερινών Ολυμπιακών Αγώνων⁸⁸.

⁸⁸ Στο ίδιο

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο: ΕΜΠΕΙΡΙΚΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ

3.1 Η έννοια του στρατηγικού σχεδιασμού

Σε συνέχεια της παρουσίασης των τριών Ολυμπιακών Μουσείων αντιλαμβάνεται κανείς ότι σήμερα οι περισσότεροι οργανισμοί (όπως εν προκειμένω τα μουσεία) θα έπρεπε να ασχολούνται με τον στρατηγικό σχεδιασμό, ο οποίος, σύμφωνα με τον Negri, εξηγεί την αποστολή του μουσείου, αναλύει το περιβάλλον στο οποίο θα λειτουργήσει, δημιουργεί τους σκοπούς και τους στόχους του, προσδιορίζει σημαντικά στοιχεία για τη λειτουργία του, εξετάζει τους διαθέσιμους πόρους αλλά και τα δυνατά και αδύνατα σημεία του.⁸⁹ Στην πραγματικότητα, ο στρατηγικός σχεδιασμός είναι το κλειδί για την επιτυχημένη στρατηγική διαχείριση⁹⁰.

Σύμφωνα με το περιοδικό της Διεθνούς Κοινωνικής Έρευνας (The Journal of International Social Research, Vol.10, Issue 51), η στρατηγική διαχείριση είναι η συνεχής διαδικασία δημιουργίας, εφαρμογής και αξιολόγησης αποφάσεων που επιτρέπουν σε έναν οργανισμό να επιτύχει τους στόχους του. Η στρατηγική διαχείριση επιτρέπει σε έναν οργανισμό να είναι περισσότερο προνοητικός παρά απερίσκεπτος/μη προνοητικός (Be proactive rather than reactive) στη διαμόρφωση του μέλλοντός του. Με αυτόν τον τρόπο, μπορεί να ξεκινά και να επηρεάζει -και όχι απλώς να ανταποκρίνεται σε- δραστηριότητες- και έτσι να ασκεί έλεγχο πάνω στο δικό του πεπρωμένο. Η στρατηγική διαχείριση αποτελείται από την ανάλυση, τις αποφάσεις και τις ενέργειες που αναλαμβάνει ένας οργανισμός, προκειμένου να δημιουργήσει και να διατηρήσει ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα. Η διαδικασία στρατηγικής διαχείρισης είναι ένα διαδοχικό σύνολο αναλύσεων και επιλογών που μπορούν να αυξήσουν την πιθανότητα ένας οργανισμός να επιλέξει «καλή στρατηγική», δηλαδή να δημιουργεί ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα.

⁸⁹Negri, M. (2001). *Εγχειρίδιο μουσειολογίας για τα μουσεία επιχείρησης...*, ό.π., σ.40

⁹⁰https://www.researchgate.net/publication/319367788_SWOT_ANALYSIS_A_THEORETICAL_REVIEW, ανακτήθηκε, στις 23/9/2022

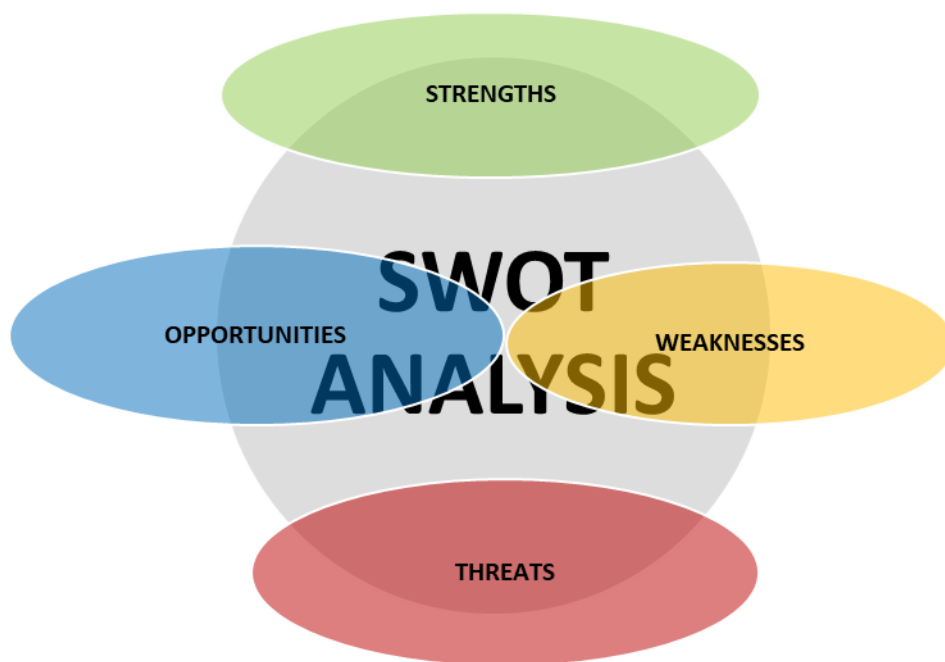
3.2 Ανάλυση SWOT – ορισμός

Το αρκτικόλεξο SWOT αποτελείται από τις λέξεις STRENGTHS, WEAKNESSES, OPPORTUNITIES, THREATS. Η λέξη STRENGTHS, υποδηλώνει τα δυνατά σημεία μιας εταιρείας, με θετική επιρροή στη συνολική εικόνα της, η λέξη WEAKNESSES υποδηλώνει τα αδύνατα σημεία - αδυναμίες, τα οποία εντοπίζουν τα στοιχεία που επηρεάζουν αρνητικά μια εταιρεία, η λέξη OPPORTUNITIES υποδηλώνει τις ευκαιρίες και τέλος η λέξη THREATS υποδηλώνει τις απειλές που προκύπτουν από το εξωτερικό περιβάλλον ενός οργανισμού. Σύμφωνα με τον Μαντικό, η ανάλυση SWOT έκανε την εμφάνισή της κατά το 1960 και ως πατέρας αυτής της ανάλυσης θεωρείται ο Albert S. Humphrey, ο οποίος μαζί με τους συνεργάτες έθεσε κάποια ερωτήματα, προκειμένου να γίνει η αξιολόγηση κάποιων εταιρειών: «Ποια είναι τα θετικά και ποια τα αρνητικά στοιχεία για το παρόν και το μέλλον μιας επιχείρησης;»⁹¹.

Στην παρούσα εργασία λοιπόν, θα επισημανθεί ο τρόπος με τον οποίο μπορεί αυτή η μέθοδος να εφαρμοστεί, όχι μόνο σε εταιρείες και οργανισμούς αλλά και σε μουσειακούς χώρους. Η ανάλυση SWOT θα βοηθήσει ένα μουσείο να λάβει τον κατάλληλο στρατηγικό σχεδιασμό και να ακολουθήσει την ορθή στρατηγική επιλογή για την ανέλιξή του. Το Τμήμα Οργάνωσης και Διαχείρισης Αθλητισμού του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου διευκρινίζει ότι «η ανάλυση SWOT είναι ένα εργαλείο που χρησιμοποιείται για στρατηγικό σχεδιασμό και στρατηγική διαχείριση σε οργανισμούς. Μπορεί να χρησιμοποιηθεί αποτελεσματικά για την οικοδόμηση οργανωτικής στρατηγικής και ανταγωνιστικής στρατηγικής»⁹².

⁹¹ Μαντικός, Μ. (2019). *SWOT analysis*. Αθήνα: iWrite, σ. 15-16

⁹² <http://old-eclass.uop.gr/modules/document/file.php/OMA160/swot.>, pdf ανακτήθηκε στις 20/12/2022

3.3 Στόχος - Μεθοδολογία εμπειρικής διερεύνησης

Πριν την ανάλυση των τριών Ολυμπιακών Μουσείων με τη μέθοδο SWOT, είναι απαραίτητο να διευκρινιστεί η βασική μέθοδος που χρησιμοποιήθηκε για τη συγκέντρωση των στοιχείων της παρούσας μελέτης. Η μεθοδολογία στηρίχτηκε, πρωτίστως, στις δομημένες συνεντεύξεις στο πλαίσιο της ποιοτικής έρευνας και δευτερευόντως, στις πληροφορίες που αντλήθηκαν από τις ιστοσελίδες, το έντυπο υλικό και τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης των τριών μουσείων. Ως εκ τούτου, διατυπώθηκαν προκαθορισμένες ερωτήσεις για συγκεκριμένα θέματα, από τις οποίες οι συνεντευξιαζόμενοι δεν μπορούσαν να παρεκκλίνουν. Όλοι οι ερωτηθέντες και των τριών μουσείων απάντησαν στις ίδιες ερωτήσεις, οι οποίες τέθηκαν (σε όλους) με την ίδια σειρά και με τα ίδια ακριβώς λόγια. Κάποιες ερωτήσεις δεν απαντήθηκαν από τους υπεύθυνους, είτε διότι δεν υπήρχαν αρκετά στοιχεία για να τεκμηριώσουν την απάντησή τους, είτε διότι οι ίδιοι, για δικούς τους λόγους, έκριναν σκόπιμο να μην απαντήσουν.

Όλες οι συνεντεύξεις πραγματοποιήθηκαν διά ζώσης και η καθεμία διήρκεσε μία περίπου ώρα. Για το Ολυμπιακό Μουσείο Αθήνας, η συνέντευξη έλαβε χώρα στην έδρα αυτού στις 11 Οκτωβρίου 2022 με την επικεφαλής του

μουσείου. Για το Ολυμπιακό Μουσείο Θεσσαλονίκης πραγματοποιήθηκαν δύο συνεντεύξεις, η πρώτη στην έδρα της Ελληνικής Ολυμπιακής Επιτροπής στις 21 Σεπτεμβρίου 2022 με τον Πρόεδρο του Διοικητικού Συμβουλίου του Μουσείου, ο οποίος πρωτοστάτησε στην ίδρυση του μουσείου και η δεύτερη με την υπεύθυνη του Ολυμπιακού Μουσείου Θεσσαλονίκης, στην έδρα αυτού, στις 28 Σεπτεμβρίου 2022. Η συνέντευξη με την υπεύθυνη του Μουσείου Σύγχρονων Ολυμπιακών Αγώνων Αρχαίας Ολυμπίας, έλαβε χώρα στις 18 Οκτωβρίου 2022, στην Ελληνική Ολυμπιακή Επιτροπή.

Εύλογα λοιπόν, ανακύπτει το βασικό ερώτημα:

- Οι συνεντεύξεις όμως κατάφεραν να αναδείξουν τον στόχο αυτής της εργασίας;
Και επιπλέον:
- Τα Ολυμπιακά Μουσεία αποτελούν χώρους αθλητικής ιστορίας, πολιτιστικής κληρονομιάς και ολυμπιακής παιδείας;
- Έχει επιτευχθεί αυτός ο στόχος; Με ποιον τρόπο;
- Αντανακλάται η ιστορία του αθλητισμού μέσα από αυτά τα μουσεία;
- Τα εκθέματά τους αφηγούνται την ιστορική εξέλιξη των αγώνων και των αθλητών τους;
- Η εγχώρια αθλητική ιστορία αποτελεί την πολιτιστική κληρονομιά του τόπου μας;
- Τα αντικείμενα που εκτίθενται αποτελούν μέρος της πολιτιστικής κληρονομιάς μας;
- Το κοινό διδάσκεται την ολυμπιακή παιδεία και με ποιον τρόπο επιτυγχάνεται;
- Πως προβάλλεται η αθλητική ιστορία, η πολιτιστική κληρονομιά και η ολυμπιακή παιδεία;
- Οι αθλητές συνδράμουν στον εμπλουτισμό των εκθεμάτων;
- Ένας απλός επισκέπτης, από ποια οπτική γωνία «βλέπει» αυτά τα μουσεία;
- Ποια είναι τα ερεθίσματα που λαμβάνει κατά την επίσκεψή του σε αυτά;

3.4 Βασικά συμπεράσματα συνεντεύξεων

Συμπερασματικά, από τις συνεντεύξεις προκύπτει ότι κοινός στόχος και των τριών Ολυμπιακών Μουσείων είναι:

- η προβολή της ιστορικής εξέλιξης του αθλητισμού μέσα από τα εκθέματα που φιλοξενούν
- η δημιουργία χώρων πολιτιστικής μνήμης με την ανάδειξη της εγχώριας αθλητικής ιστορίας
- η διαφύλαξη της αθλητικής και πολιτισμικής κληρονομιάς της χώρας μας και η διάδοση των πανανθρώπινων αξιών του ολυμπισμού στο ευρύ κοινό
- η προσέλκυση της μαθητικής κοινότητας, για να της μεταλαμπαδεύσουν την αγάπη για άθληση, την ευγενή άμιλλα, τη συναδελφικότητα, την αλληλεγγύη, τα ολυμπιακά ιδανικά
- τα τρία μουσεία ηγούνται από ανθρώπους με έντονο το συναίσθημα του ολυμπιακού ιδεώδους και των ιδανικών του
- η πραγματοποίηση επιμορφωτικών εκπαιδευτικών προγραμμάτων αναφορικά με την ολυμπιακή παιδεία και τον ολυμπισμό. Δεν είναι τυχαίο ότι στο Μουσείο της Αθήνας, της Θεσσαλονίκης, αλλά και της Αρχαίας Ολυμπίας, όπως χαρακτηριστικά επισημαίνουν οι συνεντευξιαζόμενοι, η μαθητική κοινότητα κατέχει το μεγαλύτερο ποσοστό επισκεψιμότητας. Συγκεκριμένα, το 90% των μαθητών επισκέπτονται το Ολυμπιακό Μουσείο Θεσσαλονίκης, το 70-75% της μαθητικής κοινότητας το Ολυμπιακό Μουσείο Αθήνας και το διάστημα κατά τη διάρκεια του οποίου ήταν ανοιχτό το Μουσείο Σύγχρονων Ολυμπιακών Αγώνων της Αρχαίας Ολυμπίας είχε μεγάλη επισκεψιμότητα από τα σχολεία της Ολυμπίας, της Πελοποννήσου αλλά και της ευρύτερης περιοχής της Ελλάδας
- τα πρόσωπα τα οποία συνέβαλαν στην ίδρυση και των τριών μουσείων είχαν σχέση με το αθλητικό και ολυμπιακό κίνημα. Ήταν λάτρεις του ολυμπισμού και ανήκαν στην ολυμπιακή οικογένεια
- Και στα τρία μουσεία οι υπεύθυνοι των μουσείων διακατέχονται από την αγάπη και τη ζέση για την ιδέα του ολυμπισμού και τα ιδανικά που υπηρετεί

- ο εμπλουτισμός της συλλογής τους από δωρεές Ολυμπιονικών, διακεκριμένων αθλητών, αλλά και ιδιωτών. Όπως αναφέρει χαρακτηριστικά και η υπεύθυνη του Ολυμπιακού Μουσείου Θεσσαλονίκης στη συνέντευξή της, *«πέρασαν χρόνια δουλειάς και προσπάθειας για να κερδίσουμε την εμπιστοσύνη των αθλητών και να μας χαρίσουν ένα αντικείμενό τους»*
- τα λειτουργικά έξοδα είναι τα κυριότερα και βασικά έξοδα και των τριών μουσείων
- το κοινό που επισκέπτεται και τα τρία μουσεία είναι ενθουσιασμένο και ικανοποιημένο. Μάλιστα, για το Ολυμπιακό Μουσείο Αθήνας, οι επισκέπτες υποστηρίζουν ότι: *«Είναι καλύτερο από ό,τι περιμέναμε»*
- τα τρία μουσεία εδρεύουν στην «καρδιά» του αθλητικού γίγνεσθαι, το μεν Ολυμπιακό Μουσείο Θεσσαλονίκης γειτνιάζει με το Καυταντζόγλειο Στάδιο, το μεγαλύτερο στάδιο της πόλης, το δε Ολυμπιακό Μουσείο Αθήνας, στην «καρδιά» του ολυμπιακού κινήματος (σε εγγύτητα με την Ελληνική Ολυμπιακή Επιτροπή και τη Διεθνή Ολυμπιακή Ακαδημία) και το Μουσείο Σύγχρονων Ολυμπιακών Αγώνων Αρχαίας Ολυμπίας, πολύ κοντά, μόλις 15 λεπτά από τον ιστορικό αρχαιολογικό χώρο)

Εκτός από κοινά χαρακτηριστικά γνωρίσματα, τα τρία μουσεία διαφέρουν μεταξύ τους σε κάποια σημεία όπως:

- Το Ολυμπιακό Μουσείο Αθήνας και Θεσσαλονίκης καταβάλλουν μεγάλη προσπάθεια ανανέωσης των μουσειακών εκθεμάτων ανά τετραετία, το οποίο είναι διάχυτο στις συνεντεύξεις τους, ενώ στο Μουσείο της Αρχαίας Ολυμπίας, τα εκθέματα δεν ανανεώνονται εδώ και αρκετά χρόνια
- Οι οικονομικοί πόροι του Ολυμπιακού Μουσείου Αθήνας αντλούνται από ενισχύσεις εταίρων, χορηγίες, δωρεές, από πολιτιστικές εκδηλώσεις, του Ολυμπιακού Μουσείου Θεσσαλονίκης από την ενοικίαση των αιθουσών του, ενώ το Μουσείο Αρχαίας Ολυμπίας, όσο ήταν ανοιχτό, χρηματοδοτούνταν από το ΥΠΠΟΑ και από την ΕΟΕ
- Το Ολυμπιακό Μουσείο Αθήνας και το Μουσείο Σύγχρονων Ολυμπιακών Αγώνων της Αρχαίας Ολυμπίας «αγκαλιάστηκε» από την κοινωνία, σε

αντίθεση με το Ολυμπιακό Μουσείο Θεσσαλονίκης, το οποίο αντιμετωπίστηκε με αδιαφορία από την τοπική αυτοδιοίκηση

- Το Ολυμπιακό Μουσείο της Αθήνας είναι αστική μη κερδοσκοπική εταιρεία με Διοικητικό Συμβούλιο και της Θεσσαλονίκης είναι ΝΠΙΔ με Διοικητικό Συμβούλιο και αυτό, ενώ το Μουσείο Αρχαίας Ολυμπίας ανήκει στον δημόσιο φορέα, αλλά δεν είχε ποτέ Διοικητικό Συμβούλιο
- Τα Ολυμπιακά Μουσεία Αθήνας και Θεσσαλονίκης διαφημίζονται μέσα από τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, με τη διαφορά όμως ότι η διαφήμιση, για το δεύτερο μουσείο, δεν γίνεται σε επαγγελματικό επίπεδο. Το Μουσείο Σύγχρονων Ολυμπιακών Αγώνων της Αρχαίας Ολυμπίας, από την άλλη, όσο ήταν ανοικτό στο κοινό, διαφημιζόταν με τον παραδοσιακό τρόπο, ήτοι, μέσω τηλεόρασης, ενημερωτικού εντύπου και τοπικών εφημερίδων
- το Ολυμπιακό Μουσείο Αθήνας και Θεσσαλονίκης διοικούνται από το Διοικητικό Συμβούλιο, ενώ της Αρχαίας Ολυμπίας διοικούνταν από τη διοίκηση της ΕΟΕ

Μέσα από τις συνεντεύξεις προκύπτουν επίσης και οι απαντήσεις στα ερωτήματα που τέθηκαν στην προηγούμενη ενότητα. Συνεπώς, τα τρία σύγχρονα Ολυμπιακά Μουσεία της Ελλάδας είναι χώροι, οι οποίοι προβάλλουν το παρελθόν και το παρόν της ελληνικής αθλητικής ιστορίας μέσα από τους αθλητικούς και πολιτιστικούς θησαυρούς που φιλοξενούν, αντικατοπτρίζοντας την πολιτιστική κληρονομιά του τόπου μας. Η προώθηση της ολυμπιακής παιδείας πραγματοποιείται όχι μόνο με διεξαγωγή μουσειοπαιδαγωγικών προγραμμάτων, αλλά και τα ίδια τα εκθέματα διδάσκουν και επιμορφώνουν τους επισκέπτες με τις αξίες του ολυμπισμού.

3.5 Ανάλυση SWOT - Ολυμπιακό Μουσείο Αθήνας

STRENGTHS - ΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ

- Δυνατό brand name

- Μοντέρνο, διαδραστικό μουσείο, το οποίο εφαρμόζει τα πιο σύγχρονα τεχνολογικά μέσα για την προσέλκυση των επισκεπτών, εμπνευσμένο από τα μουσειολογικά πρότυπα του Ολυμπιακού Μουσείου Λωζάννης
- Χώροι κατάλληλα σχεδιασμένοι για να υποδεχθούν άτομα με ειδικές ανάγκες
- Αξιοποίηση νέων τεχνολογιών για την παρουσίαση των εκθεμάτων, πλούσιο οπτικοακουστικό υλικό (βίντεο, animation, συνεντεύξεις, οθόνες προβολής και διαδραστικές εφαρμογές, φουτουριστικές εφαρμογές Augmented Reality (AR)⁹³ επαυξημένη πραγματικότητα, καθώς και flash back στον χρόνο, τεχνικές ψυχαγωγικής εκμάθησης, διαδραστικά εκθέματα (ψηφιακά και υβριδικά), εξερεύνηση των ιστορικών μνημείων της Αρχαίας Ολυμπίας σε πλήρη τρισδιάστατη μορφή μέσω web από τους υπολογιστές που είναι διαθέσιμοι στην αίθουσα
- Easter και Summer camps (πασχαλινά και θερινά προγράμματα), εκπαιδευτικές επισκέψεις μαθητικών ομάδων, συλλόγων νέων αθλητών και δράσεις με τη συμμετοχή Ελλήνων Ολυμπιονικών και ξένων διακεκριμένων αθλητών, διοργάνωση συνεδρίων, όπως το συνέδριο που διοργανώθηκε με αφορμή την 20ή επέτειο της World Union of Olympic Cities, τον Μάιο 2022
- Μέλος του Δικτύου Ολυμπιακών Μουσείων, υπό την αιγίδα της ΔΟΕ και της ΕΟΕ
- Οικονομική ενίσχυση από την εταιρεία συμμετοχών και αξιοποίησης ακινήτων Lamda Development S.A, η οποία συμμετέχει στο κεφάλαιο της εταιρείας με ποσοστό συμμετοχής 99%
- Οικονομική ενίσχυση από τη Malls Management Services - Υπηρεσίες Διαχείρισης Εμπορικών Κέντρων Μονοπρόσωπη ΑΕ, η οποία συμμετέχει στο κεφάλαιο της εταιρείας με ποσοστό συμμετοχής 1%
- Οι πόροι προέρχονται από συνεισφορές των εταίρων, από έκτακτες ενισχύσεις, δωρεές ή χορηγίες αυτών ή τρίτων προσώπων, φυσικών ή

⁹³ Τα συστήματα επαυξημένης πραγματικότητας (Augmented Reality - AR) επιτρέπουν σε πραγματικά και εικονικά αντικείμενα να συνυπάρχουν στον ίδιο χώρο και να αλληλεπιδρούν σε πραγματικό χρόνο: https://www.researchgate.net/publication/310646145_Epauxemene_Pragmatikoteta_Augmented_Reality_-AR_kai_Ekpaideuse_stis_Physikes_Epistemes, ανακτήθηκε την 1/12/2022

νομικών, ιδιωτικού ή δημόσιου δικαίου από τα περιουσιακά δικαιώματα που αποκτά η εταιρεία από τη λειτουργία της, από τη μίσθωση ή άλλου είδους εκμετάλλευση τυχόν περιουσιακών στοιχείων της εταιρείας, από την εκπόνηση σχετικών μελετών, από τη διαχείριση κοινοτικών και εθνικών προγραμμάτων, από τις πολιτιστικές και καλλιτεχνικές εκδηλώσεις με δικαίωμα εισόδου καθώς και από τη λειτουργία καταστήματος διάθεσης αναμνηστικών του μουσείου και διαφόρων αντικειμένων σχετικών με τα εκθέματά του

- Συνεισφορά των δωρητών, Ελλήνων Ολυμπιονικών και Παραολυμπιονικών, ιδιωτών συλλεκτών και μελών της Ολυμπιακής οικογένειας οι οποίοι παραχώρησαν μετάλλια και προσωπικό εξοπλισμό
- Έλληνες Ολυμπιονίκες και αθλητές, οι οποίοι εμπιστεύονται στη συλλογή του μουσείου τα προσωπικά τους έπαθλα, αθλητικό εξοπλισμό, κ.ά.
- Ανανέωση εκθεμάτων, καθώς κάθε τέσσερα χρόνια διεξάγονται οι επικείμενοι Θερινοί και Χειμερινοί Ολυμπιακοί Αγώνες και οι Θερινοί και Χειμερινοί Ολυμπιακοί Αγώνες Νέων
- Συμμετοχή σε μεγάλες εκδηλώσεις του αθλητισμού, όπως ο εορτασμός της Παγκόσμιας Ολυμπιακής Ημέρας, (23 Ιουνίου), ο 39^{ος} Μαραθώνιος, προσφέροντας ελεύθερη είσοδο σε όλους τους μετέχοντες (7-14 Νοεμβρίου 2022)
- Βράβευση τριών από τα διαδραστικά εκθέματα της μόνιμης έκθεσης στα βραβεία δημιουργικότητας Ermis Awards, ο «Πρόλογος», ο «Διαδραστικός Χάρτης Εκεχειρίας» και η «Ολυμπιακή Χάρτα»
- Συνεργασία με περισσότερους από 40 Εθνικούς και Διεθνείς Πολιτιστικούς φορείς
- Πρόσβαση σε σκύλους-οδηγούς που συνοδεύουν άτομα με ειδικές ανάγκες
- Οι online κρατήσεις των εισιτηρίων έχουν έκπτωση 10%
- Δωρεά του Ιδρύματος Σταύρος Νιάρχος, μέσω του οποίου χρηματοδοτείται ο εξοπλισμός της εκπαιδευτικής αίθουσας του Μουσείου, εκπαιδευτικά προγράμματα, διαδραστικά εκθέματα και μουσειοσκευές, μουσειοβαλίτσες

- Χρησιμοποίηση από το Ταχυδρομικό Γραφείο της Αρχαίας Ολυμπίας στην περίοδο 1962-1966 μηχανικών σφραγίδων αλληλογραφίας με παραστάσεις σχετικές με την Ολυμπία, τους Ολυμπιακούς Αγώνες, το Μουσείο των Ολυμπιακών Αγώνων, την Ολυμπιακή Ακαδημία κ.ά., σφραγίδες με ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τους φιλοτελιστές Ολυμπιακών θεμάτων
- Κτηριακές εγκαταστάσεις σε εγγύτητα με την Ελληνική Ολυμπιακή Επιτροπή, τον Σύλλογο Ελλήνων Ολυμπιονικών και τη Διεθνή Ολυμπιακή Ακαδημία
- Δυνατότητα εύρεσης εργασίας στο μουσείο με την κατάθεση βιογραφικού σημειώματος στην κατάλληλη ηλεκτρονική διεύθυνση

WEAKNESSES – ΑΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ

- Αδυναμία πρόσβασης, λόγω αδύναμης συγκοινωνιακής εξυπηρέτησης (μακριά από το κέντρο της πόλης των Αθηνών)
- Το είδος θεματικής του μουσείου δεν είναι «αναγνωρίσιμο» για το ευρύ κοινό
- Ασθενής διαφήμιση της θεματικής και των δράσεών του
- Αμφιλεγόμενη η ίδρυσή του εντός πολυσύχναστου εμπορικού κέντρου προαστίου των Αθηνών, καθώς ο πολίτης το αντιλαμβάνεται περισσότερο ως εμπορική επιχείρηση παρά ως μουσείο
- Μετά τους Ολυμπιακούς Αγώνες του 2004, υπήρξε αρνητικό κλίμα στη χώρα (επικρατούσε η πεποίθηση ότι οι Ολυμπιακοί Αγώνες οδήγησαν τη χώρα στην οικονομική κρίση)

OPPORTUNITIES – ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ

- Σύμπραξη και καλλιέργεια σχέσεων συνεργασίας και σεβασμού με τη Διεθνή Ολυμπιακή Επιτροπή, την Εθνική Ολυμπιακή Επιτροπή, τη Διεθνή Ολυμπιακή Ακαδημία, το Διεθνές Κέντρο Ολυμπιακής Εκεχειρίας και λοιπές, συναφείς με τις Αρχές του Ολυμπισμού οργανώσεις, συμβούλια, επιτροπές και Ακαδημίες
- Δικτύωση σε εθνικό και διεθνές επίπεδο με φορείς, οργανώσεις Μ.Κ.Ο. και εταιρείες με παρεμφερείς σκοπούς

- Συνεργασία με φορείς μεγάλης αναγνωρισιμότητας, όπως το Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος

THREATS – ΑΠΕΙΛΕΣ

- Λύση της εταιρείας/ του μουσείου, σε περίπτωση μη εκπλήρωσης του σκοπού της
- Ο εμπλουτισμός των συλλογών εξαρτάται αποκλειστικά και μόνο από δωρεές και παραχωρήσεις

3.6 Ανάλυση SWOT - Ολυμπιακό Μουσείο Θεσσαλονίκης

STRENGTHS - ΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ

- Δυνατό brand name
- Θεματοφύλακας των ολυμπιακών αξιών για περισσότερο από μια εικοσαετία, συμβάλλοντας ενεργά μέσα από τις δράσεις που διοργανώνει στην εμπλοκή της κοινωνίας με το ολυμπιακό γίνεσθαι
- Υπογραφή συμφώνων συνεργασίας όχι μόνο με όλα τα μέλη της Ολυμπιακής Οικογένειας (Ελληνική Ολυμπιακή Επιτροπή, Διεθνής Ολυμπιακή Ακαδημία, Διεθνές Κέντρο Ολυμπιακής Εκεχειρίας, Σύλλογος Ελλήνων Ολυμπιονικών και Εθνική Ολυμπιακή Ακαδημία) αλλά και με τον Δήμο της Αρχαίας Ολυμπίας - το οποίο υπεγράφη στις 6 Απριλίου 2022, τη συμβολική αυτή ημέρα όπου πριν από 122 χρόνια αναβίωσαν οι σύγχρονοι Ολυμπιακοί Αγώνες
- Διοργάνωση του Olympic Day Run, της πρώτης αθλητικής ολυμπιακής εκδήλωσης στην πόλη (22 Ιουνίου 2018), με τη συμμετοχή όχι μόνο Ολυμπιονικών και διακεκριμένων αθλητών αλλά και άλλων κοινωνικών ομάδων
- Διοργάνωση επίδειξης μόδας «Citius, Altius, Fashius», διοργάνωση gala (παρουσιάσεις με βιολί, κουαρτέτα, κ.ά.)
- Virtual προσέγγιση των εκθεμάτων

- Ίδρυση του Πανελλήνιου Δικτύου Ολυμπιακής Παιδείας, με στόχο τη διάδοση και την εξέλιξη της Ολυμπιακής παιδείας
- Ιδρυτικό μέλος Δικτύου Ολυμπιακών Μουσείων
- Μέλος της ISHA (Διεθνής Ένωση Αθλητικής Κληρονομιάς), του ICOM (Διεθνές Συμβούλιο Μουσείων) και του Δικτύου Ολυμπιακών Μουσείων
- Συνεργασία με διάφορους ευρωπαϊκούς φορείς αθλητικής και πολιτιστικής κληρονομιάς
- Κτηριακές εγκαταστάσεις σε εγγύτητα με την Πανεπιστημιούπολη και με το μεγαλύτερο στάδιο της πόλης, ευνοούν συνεργασίες με εξωτερικούς φορείς
- Κτηριακό συγκρότημα 4.000 τ.μ. – το μεγαλύτερο μουσείο της πόλης
- Οι Ολυμπιακοί Αγώνες αποτελούν τη βασική έκθεση του μουσείου
- Αύξηση της τάσης ενασχόλησης του κοινού με τη μαγειρική-υγιεινή διατροφή, μέσω προγραμμάτων που διεξάγονται στους χώρους του Ολυμπιακού Μουσείου
- Άρτια εξοπλισμένοι και σύγχρονοι εκπαιδευτικοί χώροι
- Εξειδικευμένα μουσειοπαιδαγωγικά προγράμματα
- Αμφιθέατρο (270 θέσεων), το οποίο φιλοξενεί σεμινάρια, συνέδρια και λοιπές εκδηλώσεις καθώς και αίθουσες χωρητικότητας 80 και 100 ατόμων άψογης αισθητικής, τεχνικής και ακουστικής υποστήριξης
- Υπογραφή συμφώνου συνεργασίας με τον Δήμο Αρχαίας Ολυμπίας, το Πανεπιστήμιο Πατρών και την Επιστημονική και Ανθρωπιστική ΑΜΚΕ Ελλήνων Δασκάλων - Greekteachers, οι οποίοι αποφάσισαν να συμπορευτούν με στόχο την υλοποίηση εκπαιδευτικών και πολιτιστικών δράσεων, αρχής γενομένης από τις Περιφερειακές Ενότητες Πελοποννήσου και της Κεντρικής Μακεδονίας και ειδικότερα από τις περιοχές της Αρχαίας Ολυμπίας και της Θεσσαλονίκης, στο πλαίσιο της δράσης 1^ο Olympic Day Run, Ancient Olympia. Η συνεργασία των μελών έχει ως στόχο τον σχεδιασμό πολιτιστικών και εκπαιδευτικών δράσεων για την προώθηση της Ολυμπιακής παιδείας σε σχολεία και λοιπούς εκπαιδευτικούς φορείς με την ενεργό συμμετοχή εκπαιδευτικών, μαθητών, εφήβων, νέων και άλλων κοινωνικών ομάδων από ολόκληρη την ελληνική επικράτεια. Σκοπός αυτής

της συνεργασίας είναι η ανάδειξη της εθνικής και Ολυμπιακής κληρονομιάς και η μεταλαμπάδευση του Ολυμπισμού και των Ολυμπιακών αξιών, ως τρόπου και φιλοσοφίας ζωής μέσα από κοινές πολιτιστικές και εκπαιδευτικές δράσεις. Ταυτόχρονα, η συνεργασία αυτή θα συμβάλει στη διεύρυνση του Πανελλήνιου Δικτύου Ολυμπιακής Παιδείας, με νέα μέλη και στη διασύνδεση Μουσείου-Σχολείου, ενισχύοντας με τον τρόπο αυτό, τον σημαντικό εκπαιδευτικό ρόλο του μουσείου και την ανάγκη υλοποίησης άρτιων μουσικοπαιδαγωγικών προγραμμάτων.

- Ίδρυση Γραφείου Εθνικής Ολυμπιακής Ακαδημίας Βορείου Ελλάδας στις κτηριακές εγκαταστάσεις του Ολυμπιακού Μουσείου Θεσσαλονίκης
- Συνεργασία με αθλητικούς ομίλους και σωματεία της πόλης αλλά και της χώρας γενικά αποσκοπώντας σε κοινές δράσεις
- Ευκολία οδικής πρόσβασης και άμεση σύνδεση με την περιφερειακή οδό
- Γειτνίαση με το μεγαλύτερο στάδιο της πόλης αλλά και την Πανεπιστημιούπολη
- Ευέλικτο νομικό καθεστώς, ως φορέας ιδιωτικού δικαίου
- Συνεργασία με την εκπαιδευτική κοινότητα – το μουσείο με τη μεγαλύτερη επισκεψιμότητα από τη σχολική κοινότητα συγκριτικά με τα υπόλοιπα μουσεία της πόλης
- Συνεργασία με τους Έλληνες Ολυμπιονίκες και αθλητές, οι οποίοι εμπιστεύονται στη συλλογή του μουσείου τα προσωπικά τους έπαθλα, αθλητικό εξοπλισμό, κ.ά.
- Ανανέωση εκθεμάτων, καθώς κάθε τέσσερα χρόνια διεξάγονται οι επικείμενοι Θερινοί και Χειμερινοί Ολυμπιακοί Αγώνες και οι Θερινοί και Χειμερινοί Ολυμπιακοί Αγώνες Νέων
- Προσωπικό με μεράκι και πάθος για το ολυμπιακό κίνημα
- Συμμετοχή μελών του Διοικητικού Συμβουλίου σε θεσμικούς και ιδιωτικούς φορείς μεγάλης αναγνωρισιμότητας
- Συμμετοχή μελών του Διοικητικού Συμβουλίου στην ΕΟΕ (Πρόεδρος Διοικητικού Συμβουλίου) και στην Εθνική Ολυμπιακή Ακαδημία (Διευθύντρια Ολυμπιακού Μουσείου Θεσσαλονίκης)

- Σημαντική αύξηση διεξαγωγής εκδηλώσεων, π.χ. εορτασμός γενεθλίων, κ.ά. εντός των κτηριακών υποδομών του
- Αύξηση των σχολικών επισκέψεων, με την εκπόνηση νέων προγραμμάτων σχετικών με την ολυμπιακή παιδεία και τις αξίες του Ολυμπισμού
- Επάνδρωση του Ολυμπιακού Μουσείου με αναγνωρίσιμα δημόσια πρόσωπα που θα βοηθήσουν την εξωστρέφειά του

WEAKNESSES – ΑΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ

- Αδυναμία κάλυψης των λειτουργικών δαπανών από τα ίδια έσοδά του
- Χωρίς πρόσβαση σε κρατικές επιχορηγήσεις
- Χαμηλή αναγνωρισιμότητα σε εθνικό επίπεδο, λόγω ελλιπούς διαφήμισης και προώθησης των δράσεών του
- Ασθενής ή ελλιπής υποστήριξη από την τοπική αυτοδιοίκηση
- Μετά τους Ολυμπιακούς Αγώνες του 2004, υπήρξε αρνητικό κλίμα στη χώρα (επικρατούσε η πεποίθηση ότι η Ολυμπιάδα του 2004 οδήγησε την χώρα στην οικονομική κρίση)
- Το είδος θεματικής του μουσείου δεν είναι ιδιαίτερα γνωστό για το ευρύ κοινό
- Μεγάλος αριθμός υπαλλήλων φύλαξης, συγκριτικά με το διοικητικό και εκπαιδευτικό προσωπικό
- Μεγάλο κόστος συντήρησης των κτηριακών εγκαταστάσεων
- Ανάγκη νέων ψηφιακών εφαρμογών και συστημάτων για μεγαλύτερη διάδραση του κοινού

OPPORTUNITIES – ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ

- Χρηματοδοτήσεις από ευρωπαϊκά προγράμματα
- Δυνατότητα συνεργασίας με το όμορο στάδιο της πόλης για διεξαγωγή υπαίθριων εκπαιδευτικών και αθλητικών προγραμμάτων
- Αύξηση της αναγνωρισιμότητας και ενίσχυσης της εικόνας του Ολυμπιακού Μουσείου, μέσω Ολυμπιονικών και διακεκριμένων αθλητών, οι οποίοι μετέχουν με φυσική παρουσία σε δράσεις του

- Σταδιακή ενδυνάμωση της σχέσης του με τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης και δημιουργία κλίματος συνεργασίας με τους δημοσιογράφους και τα τηλεοπτικά κανάλια
- Σταδιακή ενδυνάμωση σχέσεων με την τοπική αυτοδιοίκηση
- Ενδιαφέρον και προοπτική συνεργασίας με τουριστικούς πράκτορες για το ειδικό πολιτιστικό προϊόν με το μοναδικό brand name
- Η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας έχει συμπεριλάβει στον στρατηγικό σχεδιασμό της, την ανάπτυξη της περιοχής ως δημοφιλή τουριστικό προορισμό

THREATS - ΑΠΕΙΛΕΣ

- Ο εμπλουτισμός των συλλογών εξαρτάται αποκλειστικά και μόνο από δωρεές και παραχωρήσεις
- Αυξημένη θερμοκρασία κατά τους καλοκαιρινούς μήνες, με αποτέλεσμα τη μείωση των τουριστών
- Ανταγωνισμός από όμορους φορείς, οι οποίοι διεξάγουν προγράμματα άθλησης και εκπαίδευσης δωρεάν και μη εγκεκριμένα από το Υπουργείο Παιδείας

3.7 Ανάλυση SWOT –

Μουσείο Σύγχρονων Ολυμπιακών Αγώνων - Αρχαία Ολυμπία

STRENGTHS - ΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ

- Το πρώτο Μουσείο Σύγχρονων Ολυμπιακών Αγώνων στην ελληνική επικράτεια
- Σπάνιο φωτογραφικό και αρχειακό υλικό από την πρώτη σύγχρονη διοργάνωση στην Αθήνα το 1896, μοναδικές σειρές γραμματοσήμων των Ολυμπιακών Αγώνων από το 1896 έως το 1964
- 160 μέτρα από το κέντρο της πόλης της Αρχαίας Ολυμπίας

- Η έδρα του Μουσείου βρίσκεται στην Αρχαία Ολυμπία, η οποία, ως γενέτειρα των πιο σημαντικών αθλητικών γεγονότων, αποτελεί πόλο έλξης Ελλήνων και ξένων επισκεπτών
- 15 λεπτά περπάτημα έως το Αρχαίο Στάδιο της Ολυμπίας
- Συνεισφορά Ολυμπιονικών των προσωπικών τους μεταλλίων
- Εργασίες αποκατάστασης του κελύφους του κτηρίου, τοποθέτηση μηχανικού αναβατορίου εισόδου, αντικατάσταση μαρμάρινων επενδύσεων, εγκατάσταση νέων φωτιστικών ιστών εξωτερικού χώρου, εργασίες για την αποκατάσταση του εσωτερικού του κτηρίου, καθώς και νέες εγκαταστάσεις πυροπροστασίας, κλιματισμού, αερισμού και φωτισμού, μουσειολογικές εργασίες, όπως κατασκευή νέων προθηκών και νέος οπτικοακουστικός εξοπλισμός του μουσείου, που αφορούν στην επανέκθεση των εκθεμάτων
- Εμπλουτισμός της συλλογής με νέα εκθέματα

WEAKNESSES – ΑΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ

- Αναστολή της λειτουργίας του από το 2008 μέχρι και σήμερα
- Μη συμπερίληψή του στον επίσημο κατάλογο των μουσείων της ΔΟΕ
- Παλαιότητα κτηρίου και ακαταλληλότητα αυτού, λόγω του σεισμού του 2008
- Μη διάθεση χρημάτων για την προβολή και διαφήμισή του
- Ελλιπής επικοινωνιακή πολιτική
- Στενότητα χώρου
- Απουσία τμήματος εθελοντισμού

OPPORTUNITIES – ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ

- Αποκατάσταση και αναβάθμισή του μουσείου σε συνεργασία με το επιχειρησιακό πρόγραμμα «Δυτική Ελλάδα 2014-2020» (ολοκληρωμένη χωρικής επένδυσης Δυτικής Ελλάδας) και συγχρηματοδότησης με το ευρωπαϊκό ταμείο περιφερειακής ανάπτυξης
- Πρόταση φιλοξενίας εκθεμάτων της Παραολυμπιάδας

- Ανάδειξη του μουσείου σε εγχώριο και διεθνές επίπεδο αποσκοπώντας στην διεύρυνση του ενδιαφέροντος των επισκεπτών
- Πρόταση γνωστού αρχαιολόγου της Εφορείας Αρχαιοτήτων Ηλείας να αγοράσει ο Δήμος της Αρχαίας Ολυμπίας τουλάχιστον ένα από τα δύο μετάλλια του Ολυμπιονίκη Αλέξανδρου Νικολαΐδη, τα οποία θα βγουν, κατόπιν επιθυμίας του, σε δημοπρασία και το ποσό θα δοθεί σε δομές για παιδιά. Στόχος είναι το μετάλλιο αυτό να κοσμήσει το μουσείο
- Στόχευση: η ενίσχυση του τουριστικού προϊόντος σημαντικό έργο για την τοπική ανάπτυξη
- Ανάδειξη της Ολυμπίας, ως τόπου γέννησης του Ολυμπιακού Κινήματος
- Ανάδειξη της εκπαιδευτικής του διάστασης και συμβολής του στην κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη του τόπου

THREATS – ΑΠΕΙΛΕΣ

- Καθυστέρηση στην ανακαίνιση του κτηρίου με κίνδυνο το τυπικό «κλείσιμο» του πρώτου Ολυμπιακού Μουσείου (προγραμματισμός επαναλειτουργίας του, το φθινόπωρο του 2022)
- Κίνδυνος καταστροφής των εκθεμάτων ή απώλειας αυτών

3.8 Συμπεράσματα της ανάλυσης SWOT

Μετά από εκτίμηση των εσωτερικών και εξωτερικών παραγόντων της ανάλυσης SWOT, συμπεραίνεται ότι η ανάλυση αυτή δίνει τη δυνατότητα στα μουσεία να καταγράψουν τα δυνατά και τα αδύνατα σημεία καθώς και τις ευκαιρίες και απειλές που ενδεχομένως έχουν να αντιμετωπίσουν στο μέλλον. Είναι ένα παραγωγικό και χρήσιμο εργαλείο για κάθε μουσείο και επιχείρηση γενικότερα και αποσκοπεί στην εξερεύνηση συγκεκριμένων θεμάτων με βάση τα οποία, η διοίκηση θα μπορεί να καθορίσει και να αξιολογήσει τις στρατηγικές επιλογές. Πρόκειται για ένα μέσο ανάλυσης που βοηθά τα μουσεία να προβαίνουν σε μελετημένες

αποφάσεις με έμφαση στη δημιουργία αξίας, χωρίς να αφήνουν τίποτα στην τύχη, προκειμένου να είναι ανταγωνιστικές⁹⁴.

Ενδεικτικά επισημαίνεται ότι για την ανάλυση SWOT των τριών μουσείων, αντλήθηκαν πληροφορίες από πρωτογενείς πηγές (συνεντεύξεις, έρευνα, προσωπικές εμπειρίες των υπεύθυνων των μουσείων), δευτερογενείς πηγές (πληροφορίες από λοιπούς φορείς) και άλλες πηγές (μελέτες, δημοσιεύματα, άρθρα κ.ά.). Η ανάλυση αυτή δεν σημαίνει αναγκαστικά τη διαγραφή όλων των αδυναμιών και την αναζήτηση-επιδίωξη ευκαιριών. Οι υπεύθυνοι των μουσείων θα μπορούσαν να εστιάζουν την προσοχή σε ένα με δύο βασικά ζητήματα, αγνοώντας οποιαδήποτε άλλη λύση. Ωστόσο, όσον αφορά στις αδυναμίες, οι διοικούντες ίσως κρίνουν ότι μερικές είναι απίθανο να συμβούν, ενώ μπορεί να υπάρχουν άλλες πολύ πιο σημαντικές.

Αξίζει να σημειωθεί επίσης ότι η αξιολόγηση της υπάρχουσας στρατηγικής θα συμβάλει καθοριστικά στη δημιουργία μιας νέας. Τα στοιχεία τα οποία θα γίνουν γνωστά μέσα από τη διαδικασία της ανάλυσης SWOT, θα μειώσουν σημαντικά την επικινδυνότητα κατά τη διαδικασία λήψης αποφάσεων και με αυτόν τον τρόπο θα δοθεί η δυνατότητα στους αρμόδιους να προβούν σε μελετημένες και στρατηγικού περιεχομένου αποφάσεις. Επίσης, θα οξυνθεί η ικανότητά τους να αναλύουν και να αξιολογούν ένα μουσείο, θέτοντας στον εαυτό τους τις ορθές ερωτήσεις και αποσκοπώντας στην αναζήτηση των αντίστοιχων απαντήσεων.

Συμπερασματικά, κατά τον Μαντικό, είναι αναγκαίο να δημιουργηθεί ένα σχέδιο προγραμματισμού που να βασίζεται στην ανάλυση SWOT, το οποίο πρέπει να κοινοποιηθεί στους υπαλλήλους του μουσείου και τη διοίκηση. Με δεδομένο ότι αυτή η ανάλυση αποδίδει την κατάσταση ενός μουσείου μόνο τη στιγμή κατά την οποία εφαρμόζεται, απαιτείται σε σύντομο χρονικό διάστημα - ενδεικτικά κάθε τρεις μήνες- να γίνεται ανασκόπηση, προκειμένου οι υπεύθυνοι να γνωρίζουν με ποιον τρόπο μπορεί να αλλάξει η κατάσταση⁹⁵.

⁹⁴ <http://journal-ene.gr/wp-content/uploads/2020/07/analisi-swot.pdf>, ανακτήθηκε στις 16/11/2022

⁹⁵ Μαντικός, ό.π, σ. 40-41

Συνεπώς, συμπεραίνεται ότι η ανάλυση SWOT αποτελεί ένα σημαντικό εργαλείο μάρκετινγκ, το οποίο χρησιμοποιείται για να προσδιορίσει τις πιθανές επιχειρηματικές στρατηγικές για την ανάπτυξη ενός μουσείου. Η ανάλυση αυτή βοηθά τη διοίκηση των μουσείων να εφαρμόζουν ορθές τακτικές και στρατηγικές επιλογές.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η χώρα μας, η οποία γέννησε τους Ολυμπιακούς αγώνες, με κοιτίδα του Ολυμπισμού την Αρχαία Ολυμπία, διαθέτει τρία Ολυμπιακά Μουσεία, εκ των οποίων τα δύο είναι προσβάσιμα σήμερα στο κοινό. Από αυτά το Μουσείο Σύγχρονων Ολυμπιακών Αγώνων της Αρχαίας Ολυμπίας (το μοναδικό Μουσείο με δημόσιο χαρακτήρα) είναι κλειστό από το έτος 2008 (ήτοι για 15 συνεχόμενα έτη) λόγω ζημιών που υπέστη από σεισμό. Αξίζει δε να σημειωθεί ότι η Αθήνα, η πρωτεύουσα της Ελλάδας και διοργανώτρια πόλη των Ολυμπιακών Αγώνων το 1896 και το 2004, απέκτησε Ολυμπιακό Μουσείο το έτος 2021, κατόπιν ιδιωτικής πρωτοβουλίας (νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου) και χρηματοδότησης, όπως εξάλλου συμβαίνει σε επίπεδο λειτουργίας και με το Ολυμπιακό Μουσείο της Θεσσαλονίκης. Το γεγονός αυτό θα μπορούσε ενδεχομένως να εκληφθεί ως παντελής έλλειψη κρατικού σχεδίου σε σχέση με το μουσειολογικό ολυμπισμό.

Για να γίνει πιο κατανοητή η απουσία του κράτους θα πρέπει να αναλογιστεί κανείς ότι αν δεν υπήρχε η ιδιωτική πρωτοβουλία με τη δημιουργία των δύο (2) Ολυμπιακών Μουσείων, σε Αθήνα και Θεσσαλονίκη, η χώρα μας, η γενέτειρα των Ολυμπιακών Αγώνων και ένας από τους σημαντικότερους τουριστικούς προορισμούς στον πλανήτη, θα βρισκόταν χωρίς κανένα προσβάσιμο Ολυμπιακό Μουσείο από το 2008 μέχρι και σήμερα, ακριβώς εξαιτίας της χαρακτηριστικής αδράνειας να ολοκληρωθούν οι απαραίτητες εργασίες επισκευής και αναστήλωσης στο Μουσείο Σύγχρονων Ολυμπιακών Αγώνων της Αρχαίας Ολυμπίας.

Σύμφωνα με όσα αναφέρει η Σαλή στη θεωρία της, συμπεραίνεται ότι τα τρία (3) Ολυμπιακά Μουσεία διδάσκουν, εκπαιδεύουν και ψυχαγωγούν το κοινό. Δεν είναι μόνο θεματοφύλακες τεκμηρίων, αλλά αλληλεπιδρούν με τον σύγχρονο επισκέπτη, διδάσκουν το παρόν και το παρελθόν, ακολουθώντας τους ρυθμούς της νέας εποχής.

Τα υφιστάμενα σήμερα τρία (3) Ολυμπιακά Μουσεία διαφέρουν όμως μεταξύ τους τόσο σε επίπεδο νομικής μορφής και χαρακτήρα όσο και σε επίπεδο εμφάνισης και ύφους (style). Ως ήδη προελέχθη το Μουσείο Σύγχρονων Ολυμπιακών Αγώνων της Αρχαίας Ολυμπίας είναι το μοναδικό κρατικό Μουσείο

ενώ τα άλλα δύο αποτελούν νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου. Το αρχαιότερο εξ αυτών Μουσείο Σύγχρονων Ολυμπιακών Αγώνων της Αρχαίας Ολυμπίας στεγάζεται σε ένα λιτό κτίσμα στο κέντρο του οικισμού. Είναι θα λέγαμε ένα τυπικό, συμβατικό και απλό μουσείο με τεράστια ιστορία και μοναδικά εκθέματα, τα οποία όμως, για τους λόγους που προαναφέρθηκαν, δεν μπορεί να τα επισκεφθεί, εδώ και πολλά έτη, το κοινό.

Αντιθέτως, το Ολυμπιακό Μουσείο Θεσσαλονίκης, εδρεύει σε ένα σύγχρονο οίκημα, το οποίο στεγάζει εκθέματα κυρίως από δωρεές Ολυμπιονικών και λοιπών διακεκριμένων αθλητών. Το εν λόγω μουσείο αποπνέει μια ζεστασιά, ο επισκέπτης νιώθει οικεία με τον χώρο, δίνει την αίσθηση ότι έχει «δημιουργηθεί» από την αγάπη και το μεράκι των ανθρώπων που αγαπούν το ολυμπιακό ιδεώδες και τον αθλητισμό, από τους Ολυμπιονίκες και τους λοιπούς αθλητές μέχρι και την ίδια τη Διοίκησή του, η οποία έχει συμβάλει τα μέγιστα για τη λειτουργία αυτού του μουσείου. Ο επισκέπτης συγκινείται από τον μοναδικό τρόπο που είναι τοποθετημένα τα ολυμπιακά εκθέματα, έχει την αίσθηση ότι αυτά τα τεκμήρια έχουν «φωνή» και ότι «αφηγούνται» την ιστορία των Ολυμπιακών Αγώνων.

Το Ολυμπιακό Μουσείο Θεσσαλονίκης επίσης είναι ένα μουσείο, το οποίο, σύμφωνα με τις απόψεις του μουσειολόγου Negri περί διοίκησης των μουσείων, διαθέτει ένα εξειδικευμένο επιστημονικό προσωπικό, ο αριθμός του οποίου είναι ανάλογος με το μέγεθος των συλλογών του και διοικείται από ένα άτομο άρτια καταρτισμένο με ειδικές μουσειολογικές σπουδές.

Από την άλλη μεριά, το Ολυμπιακό Μουσείο Αθήνας στεγάζεται στον ισόγειο χώρο ενός υπερσύγχρονου εμπορικού κέντρου στο Μαρούσι (Golden Hall) και είναι εμπνευσμένο από το Ολυμπιακό Μουσείο της Λωζάννης. Το Ολυμπιακό Μουσείο Αθήνας φιλοξενεί όλη την ιστορία των Ολυμπιακών Αγώνων, όπως άλλωστε και τα άλλα δύο, παρέχοντας όμως στο κοινό τα πιο σύγχρονα τεχνολογικά διαδραστικά μέσα, δίνοντας με αυτόν τον τρόπο τη δυνατότητα στον επισκέπτη να βιώσει δια ζώσης τη μαγεία του Ολυμπισμού. Ο μοντέρνος σχεδιασμός του μουσείου, το λευκό χρώμα που κυριαρχεί παντού και οι λιτές γραμμές αναπαριστούν ένα τεχνολογικά υπερσύγχρονο μουσείο. Η Διοίκηση του μουσείου έχει σαφώς εστιάσει στο εμπορικό κομμάτι με την πώληση αντικειμένων και ενδυμάτων στο κοινό μέσω του καταστήματος-πωλητηρίου του μουσείου το οποίο και έχει στρατηγικά

εγκατασταθεί σε κομβικό και πολυσύχναστο σημείο, στον πρώτο όροφο του εμπορικού κέντρου (σε αντίθεση με τον κυρίως χώρο του μουσείου που βρίσκεται στο ισόγειο).

Σύμφωνα με τους μουσειολόγους Μπίκο και Κανιάρη περί σύγχρονων μουσείων, το Ολυμπιακό Μουσείο Αθήνας πληροί πράγματι όλες τις προδιαγραφές ενός μοντέρνου διαδραστικού μουσείου, συμβαδίζει απόλυτα με τα νέα τεχνολογικά μέσα και συμπορεύεται με τη σύγχρονη μουσειακή πραγματικότητα. Πρόκειται για ένα μουσείο, το οποίο συνδυάζει τα πολυμέσα για την προβολή του εκθεσιακού υλικού, μεταφέροντας τον επισκέπτη στην εποχή των αρχαίων αλλά και σύγχρονων Ολυμπιακών Αγώνων. Οι απόψεις τόσο του Negri όσο και του μουσειολόγου Goode περί κτηριακών υποδομών κατάλληλων για εργασία και στέγαση της συλλογής, αντικατοπτρίζουν απόλυτα το Ολυμπιακό Μουσείο Αθήνας και Θεσσαλονίκης.

Τα δύο αυτά μουσεία προσελκύουν κυρίως μαθητές, καθώς ειδικά καταρτισμένο επιστημονικό προσωπικό διοργανώνει εκπαιδευτικά προγράμματα με θέμα την ολυμπιακή παιδεία, την αθλητική ιστορία και τον Ολυμπισμό. Δεν είναι τυχαίο, σύμφωνα με τους υπεύθυνους και των δύο μουσείων, ότι η μαθητική κοινότητα αποτελεί το μεγαλύτερο ποσοστό επισκεπτών. Τα ίδια τα μουσεία προβάλλουν με τον καλύτερο δυνατό τρόπο τα εκπαιδευτικά προγράμματα που προγραμματίζουν, προσκαλώντας τους μαθητές να μετάσχουν σε θερινές, πασχαλινές και χριστουγεννιάτικες κατασκηνώσεις, όπου πραγματοποιούνται δρώμενα ολυμπιακού και αθλητικού χαρακτήρα. Ιδιαίτερη «πινελιά» στα προγράμματα αυτά αποτελεί η συμμετοχή Ολυμπιονικών και λοιπών σημαντικών αθλητών, οι οποίοι αποτελούν πηγή έμπνευσης για τα νέα παιδιά, καθώς τους διηγούνται προσωπικές αθλητικές στιγμές τους, μεταλαμπαδεύοντάς τους τις αξίες της ολυμπιακής ιδέας και της ευγενούς άμιλλας. Δυστυχώς, το Μουσείο Σύγχρονων Ολυμπιακών Αγώνων Αρχαίας Ολυμπίας παραμένει κλειστό, με αποτέλεσμα η μαθητική κοινότητα της επαρχίας να μην μπορεί να γνωρίσει από κοντά τους αθλητικούς και ολυμπιακούς θησαυρούς που στεγάζει το εν λόγω μουσείο. Ευχή όλων να απεγκλωβιστεί από τα γρανάζια της γραφειοκρατίας και να ανοίξει γρήγορα τις πόρτες του στο ευρύ κοινό, ώστε να συνεχίσει το ολυμπιακό έργο που άφησε στην άκρη.

Το παραπάνω αναμφισβήτητο δεδομένο, δηλαδή της σε συντριπτική πλειοψηφία επισκεψιμότητας των μουσείων από μαθητές (70-75% μαθητών επισκέπτονται το Ολυμπιακό Μουσείο Αθήνας και 90% το Ολυμπιακό Μουσείο Θεσσαλονίκης), πρέπει να μας προβληματίσει και να αποτελέσει τροφή για σκέψη. Δυστυχώς, στη χώρα όπου γεννήθηκαν οι Ολυμπιακοί Αγώνες και οι πανανθρώπινες αξίες του ολυμπισμού, θα έπρεπε τόσο οι ίδιοι οι Έλληνες (οικογένειες, ενήλικες) όσο και τα εκατομμύρια τουριστών που επισκέπτονται τη χώρα μας, να κατακλύζουν στην κυριολεξία τα συγκεκριμένα Ολυμπιακά Μουσεία, αλλά δυστυχώς, κάτι τέτοιο δεν συμβαίνει. Δεν αρκεί να προσπαθούν μόνο οι εκπαιδευτικοί να προάγουν και να μεταδώσουν στα παιδιά την ολυμπιακή ιδέα και την ευγενή άμιλλα, αλλά πρέπει και η ίδια η πολιτεία να μεριμνά για τη διατήρηση και διάδοση του ολυμπιακού πνεύματος.

Βλέποντας τη συνολική εικόνα και των τριών ολυμπιακών μουσείων παρατηρούμε ότι εν τέλει δεν πληρούν εξ ολοκλήρου τις προδιαγραφές μοντέρνων αθλητικών διαδραστικών μουσείων όπως απαντώνται σε διεθνές επίπεδο. Τα μουσεία δεν αλληλοεπιδρούν ενδεχομένως όσο θα όφειλαν μεταξύ τους ή με αθλητικούς και ολυμπιακούς φορείς, ώστε να γίνουν διαδραστικές εκθέσεις ή εκπαιδευτικές και αθλητικές δράσεις, κλπ. Στο πλαίσιο αυτό επισημαίνεται η έλλειψη δικτύωσης, στρατηγικής σύγχρονου μάρκετινγκ, ανομοιογενούς μουσειακής πολιτικής που είτε οφείλεται στο θεσμικό πλαίσιο, είτε στο διαχωρισμό μεταξύ ιδιωτικού και δημοσίου συμφέροντος, η έλλειψη καινοτόμων πρακτικών και επικοινωνιακής διαχείρισης με διευρυμένο και εναλλακτικό κοινό, η έλλειψη μελλοντικού στρατηγικού σχεδιασμού και οι εσωστρεφείς μουσειακές πολιτικές που ακολουθούνται. Παρά όμως τις αδυναμίες και την ανομοιογένεια μεταξύ τους τα ολυμπιακά μουσεία δεν παύουν να διδάσκουν, να ψυχαγωγούν και να αλληλοεπιδρούν με το κοινό στο πλαίσιο των δυνατοτήτων τους και να αποτελούν ένα σημαντικό κομμάτι της σύγχρονης ολυμπιακής ιστορίας της Ελλάδας.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνική βιβλιογραφία

Ακριτίδου, Α. (2014). *Ανάπτυξη μεθοδολογίας STEM για την εκπαίδευση εκπαιδευτικών: προσχολική εκπαίδευση*. Μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία. Πανεπιστήμιο Πειραιώς. Τμήμα Ψηφιακών Συστημάτων

Γερογιώργη, Σ. (2018). *Μουσείο: «όχημα εθνικής ιδεολογίας», μέσο άσκησης πολιτιστικής διπλωματίας, και φορέας διαμόρφωσης «nation branding»*. Διπλωματική εργασία. Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο.

Γεωργιάδης, Κ. (2011). *51^η Διεθνής Σύνοδος για νέους μετέχοντες*. Αθήνα: Επτάλοφος

Γεωργιάδης, Κ. (2009). «Η εφαρμογή προγραμμάτων Ολυμπιακής Παιδείας σε παγκόσμιο επίπεδο», στο *Λεύκωμα της 48^{ης} Διεθνούς Συνόδου ΔΟΑ για Νέους Μετέχοντες 11-15.6.2008*. Αθήνα: ΔΟΑ-ΔΟΕ, σ. 134-151.

Γεωργιάδης, Κ. (2011) «49 Χρόνια Σπουδών και Ολυμπιακής Εκπαίδευσης στη ΔΟΑ», στο *Λεύκωμα της 50^{ης} Διεθνούς Συνόδου ΔΟΑ για Νέους Μετέχοντες 16-30.6.2010*. Αθήνα: ΔΟΑ-ΔΟΕ, σ. 71-85.

Γεωργιάδης, Κ. (2003). *The Revival of the Olympic Games*. Αθήνα: Εκδοτική Αθηνών.

Γκιόσος, Ι. (2000). *Ολυμπιακή και Αθλητική Παιδεία*. Αθήνα: Προπομπός

Black, G. (2014). *Το ελκυστικό μουσείο. Μουσεία και επισκέπτες*. Μτφρ.: Σόνια Κωτίδου. Αθήνα: Πολιτιστικό Ίδρυμα Ομίλου Πειραιώς

Hooper- Greenhill, Eilean (2006). *Το μουσείο και οι πρόδρομοί του*. Μτφρ.: Ανδρέας Πάππας. Αθήνα: Πολιτιστικό Ίδρυμα Ομίλου Πειραιώς

Κουλούρη, Χ. (2004). «Στο δρόμο για την αναβίωση», στο *Αθήνα 1896 και οι Α΄ Διεθνείς Ολυμπιακοί Αγώνες*. Αθήνα: Υπουργείο Πολιτισμού, Γ.Γ. Ολυμπιακών Αγώνων, Ιστορική και Εθνολογική Εταιρεία της Ελλάδος, σ.13-43.

Κουλούρη, Χ. (2015), «Η ιστορία του ελληνικού αθλητισμού: σπορ, φυσική αγωγή και Ολυμπιακοί Αγώνες» στο Ζαϊμάκης, Γ. – Φουρναράκη. Ελ. (επιμ.). *Κοινωνία και αθλητισμός στην Ελλάδα – Κοινωνιολογικές και ιστορικές προσεγγίσεις*. Αθήνα: Αλεξάνδρεια, σ.68-71.

Λαντρί, Φ. (2001). *Οι Ολυμπιακοί Αγώνες. Επίμετρο*: Τζαχρήστα. Βασ. Μτφρ.: Νάγια Οικονομοπούλου. Αθήνα: Μεταίχμιο

Μαντικός, Μ. (2019). *SWOT analysis*. Αθήνα: iWrite

Μαυραγάνη, Ε. (2011). *Η στρατηγική μάρκετινγκ μουσείων ως στοιχείο ανάπτυξης των ελληνικών τουριστικών προορισμών*. Διδακτορική διατριβή. Πανεπιστήμιο Αιγαίου. Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων

Μελικίδου, Β. (2020). *Επικοινωνιακή πολιτική των μουσείων μέσω των πωλητηρίων τους, μελέτη περίπτωσης των πωλητηρίων του Μουσείου Ακρόπολης*. Διπλωματική εργασία. Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο. Σχολή Κοινωνικών Επιστημών

Μπάδας, Ε. (2022). *Ο εκπαιδευτικός και ο πολιτιστικός ρόλος των Ολυμπιακών Αθλητικών Μουσείων στη σύγχρονη κοινωνία*. Μεταπτυχιακή εργασία. Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου. Τμήμα Οργάνωσης και Διαχείρισης Αθλητισμού

Μπακαρού, Χ. (2020). *Το graffiti στον Ελλαδικό χώρο: η διαδρομή από αμφιλεγόμενο τρόπο έκφρασης στη σταδιακή αναγνώρισή του ως μορφή τέχνης με πολλαπλό ρόλο*. Μεταπτυχιακή εργασία. Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο

Μπίκος, Γ & Κανιάρη, Α. (2014). *Μουσειολογία: Πολιτιστική διαχείριση και εκπαίδευση*. Αθήνα: Γρηγόρη

Νάκου, Ε. (2001). *Μουσεία: Εμείς, τα πράγματα και ο πολιτισμός*. Αθήνα: Νήσος

Νάκου, Ε. (2009). *Μουσεία, ιστορίες και ιστορία*. Αθήνα: Νήσος

Negri, M. (2001). *Εγχειρίδιο μουσειολογίας για τα μουσεία επιχείρησης*. Αθήνα: Πολιτιστικό Ίδρυμα Ομίλου Πειραιώς

Ουδατζή, Κ. (2018). *Ο ρόλος των Ολυμπιακών Μουσείων στην ανάπτυξη του πολιτιστικού τουρισμού. Μελέτη περίπτωσης: Ολυμπιακό Μουσείο Θεσσαλονίκης*. Διπλωματική εργασία. Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο

Παπαθανασίου, Μ. (2017). *Τα μουσεία και το κοινό τους. Ο ρόλος του μάρκετινγκ στην προσέλκυση επισκεπτών*. Διδακτορική διατριβή. Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Σαλή, Τ. (2000). *Βασικές αρχές έκθεσης μουσειακών συλλογών*. Αθήνα: Παπαδήμα

- Σκαλτσά, Μ. (2007). *Για τη μουσειολογία και τον πολιτισμό*. Αθήνα: Εντευκτήριο
- Serota, N. (1999). *Εμπειρία ή ερμηνεία: Το δίλημμα των Μουσείων Μοντέρνας Τέχνης*. Αθήνα: Άγρα
- Σπαντιδάκης, Κ. (2017). *Η Ολυμπιακή ιδεολογία (1851-1896) και το έργο του Δημητρίου Βικέλα (1835-1908)*. Διδακτορική διατριβή. Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων. Σχολή Επιστημών Αγωγής. Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών.
- Σουροβέλη-Παπανικολοπούλου, Μ. (2018). *Το επιχειρείν στην υπηρεσία του πολιτισμού. Μουσείο και στρατηγικός σχεδιασμός*. Διπλωματική εργασία. Πανεπιστήμιο Αιγαίου. Τμήμα πολιτισμικής τεχνολογίας και επικοινωνίας
- Συμβουλίδου, Α. (2007). *Τα Νέμεα υπό το φως των νεότερων αρχαιολογικών ευρημάτων*. Μεταπτυχιακή εργασία. Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης. Τμήμα Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού. Τομέας Ανθρωπιστικών σπουδών
- Σύρρου, Ε. (2017). *Στρατηγική ανάπτυξη μουσείων, Η περίπτωση του διαχρονικού μουσείου Λάρισας*. Διπλωματική εργασία. Πανεπιστήμιο Μακεδονίας
- Τζώνος, Π. (2014). *Μουσείο και νεωτερικότητα*. Αθήνα: Εντευκτήριο
- Τζαχρήστα, Β. (2000). *Μουσείο σύγχρονων Ολυμπιακών Αγώνων. Η ιστορία των Ολυμπιακών Αγώνων μέσα από τα εκθέματα του Μουσείου στην Αρχαία Ολυμπία*. Αθήνα: Ελληνική Ολυμπιακή Επιτροπή
- Τζαχρήστα, Β. (2013). *Ολυμπισμός και Ολυμπιακή Παιδεία μέσα από τη Διεθνή Ολυμπιακή Ακαδημία και το πρόγραμμα Ολυμπιακής Παιδείας «Αθήνα 2004»*. Διδακτορική διατριβή. Σχολή κοινωνικών επιστημών. Τμήμα κοινωνικής και εκπαιδευτικής πολιτικής. Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου
- Τζώρτζη, Κ. (2013). *Ο χώρος στο μουσείο. Η αρχιτεκτονική συναντά τη μουσειολογία*. Αθήνα: Πολιτιστικό Ίδρυμα Ομίλου Πειραιώς
- Ψαριάη, Α. (2019). *Στρατηγικό σχέδιο Marketing Μουσείων: Η περίπτωση των Μουσείων Λάρισας*. Διπλωματική εργασία. Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας.

Ξενόγλωσση βιβλιογραφία

Belenioti, Z.C. (2019). *The contribution of e-marketing to the branding of non-profit organisations (NPOs): The case of Greek Museums*. Aristotle University of Thessaloniki. Faculty of Economic and Political Sciences. School of Journalism and Mass Communication.

Brent, W.R. & Daryl A. (2004). *Sport tourism: Interrelationships, Impacts and Issues*. Publications: Channelview

Gurel, E. & Tat, M. (2017). *The journal of International Social Research*. Vol.10, Issue: 51, Ανακτήθηκε στις 10/10/2022 από: (<https://www.researchgate.net/>)

Tryfonopoulos, P. (2013). *Past, present and future of the Thessaloniki Museum. Role and mission in today's museum world*. Master's thesis. University of Peloponnese. Faculty of human movement and quality of life sciences. Department of sports organization and management

Ηλεκτρονικές πηγές

<https://books.google.gr/books?hl=el&lr=&id=BCco5LqdlKkC&oi=fnd&pg=PA46&dq=The+Olympic+Museum+of+Lausanne>, ανακτήθηκε στις 9/9/2022

<https://www.lausanne-tourisme.ch/fr/decouvrir/le-musee-olympique/>, ανακτήθηκε στις 9/9/2022

<https://stillmedab.olympic.org/media/Document%20Library/Museum/Explore/Press/Press-Kit/Olympic-Museum/EN-Press-Kit-Olympic-Museum.pdf>, ανακτήθηκε στις 9/9/2022

[https://doc.ocim.fr/LO/LO046/LO.46\(1\)-pp.03-07.pdf](https://doc.ocim.fr/LO/LO046/LO.46(1)-pp.03-07.pdf) ανακτήθηκε στις 15/9/2022

<http://ovsm-unige.ch/assets/files/Le%20pole%20methodologique/Musees-1.pdf>, ανακτήθηκε στις 15/9/2022

<http://www.europeanvirtualmuseum.it/pdf/Museum%20SWOT%20final.pdf>, ανακτήθηκε στις 5/9/2022

file:///C:/Users/User/Downloads/5.6.25_ApotisMousesstoMouseio_Gazi_1999.pdf, ανακτήθηκε στις 9/9/2022

https://eprints.utas.edu.au/8527/13/Chapter_2_lehman.pdf ανακτήθηκε στις 28/9/2022

<https://www.pemptousia.gr/2014/04/i-istoriki-exelixa-ton-mousion-apo-ti/>, ανακτήθηκε την 1/11/2022

https://www.greekarchitects.gr/site_parts/doc_files/118.14.pdf, ανακτήθηκε στις 5/11/2022

<https://static.eudoxus.gr/books/81/chapter-11681.pdf>, ανακτήθηκε στις 9/9/2022

<https://olympics.com/museum/collaborate/olympic-museums-network>, ανακτήθηκε στις 9/9/2022

<https://museum-studies.uoa.gr/images/artcl/museumpub/teykos4.pdf>, ανακτήθηκε στις 14/9/2022

https://ancientolympicsmuseum.com/?page_id=548, ανακτήθηκε στις 14/9/2022

<https://visitworldheritage.com/en/eu/museum-of-the-history-of-the-olympic-games-of-antiquity/>, ανακτήθηκε στις 20/9/2022

<https://stillmed.olympic.org/media/Document%20Library/OlympicOrg/General/EN-Olympic-Charter.pdf>, ανακτήθηκε στις 20/9/2022

<https://olympics.com/ioc>, ανακτήθηκε στις 2/11/2022

<https://www.pemptousia.gr/2012/02/olimpia-to-mousio-istorias-ton-olib/>, ανακτήθηκε στις 2/11/2022

<https://olympians.org/>, ανακτήθηκε στις 19/11/2022

www.hellenicparliament.gr, ανακτήθηκε στις 9/9/2022

<https://www.insidethegames.biz/articles/1104420/museum-of-the-modern-olympics-reopen>, ανακτήθηκε στις 3/10/2022

https://www.researchgate.net/publication/319367788_SWOT_ANALYSIS_A_THEORETICAL_REVIEW, ανακτήθηκε στις 23/9/2022

http://odysseus.culture.gr/h/1/gh152.jsp?obj_id=7126, ανακτήθηκε στις 14/11/2022

<http://journal-ene.gr/wp-content/uploads/2020/07/analisi-swot.pdf> ανακτήθηκε στις 16/11/2022

<https://scholars.fhsu.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1666&context=alj>, ανακτήθηκε στις 9/11/2022

<https://library.si.edu/digital-library/book/principlesofmuse00good>, ανακτήθηκε στις 27/9/2022

<http://www.nasonline.org/publications/biographical-memoirs/memoir-pdfs/goode-g-brown.pdf>, ανακτήθηκε στις 25/11/2022

https://www.researchgate.net/publication/310646145_Epouxemene_Pragmatikoteta_Augmented_Reality_-AR_kai_Ekpaideuse_stis_Physikes_Epistemes, ανακτήθηκε στις 1/12/2022

<https://www.um.edu.mt/library/oar/bitstream/123456789/73664/1/JMPS36%283%29A3.pdf>, ανακτήθηκε στις 2/12/2022

https://www.propobos.gr/wp-content/uploads/2019/07/Olympiaki_meros_keimenu.pdf, ανακτήθηκε στις 21/9/2022

<http://old-eclass.uop.gr/modules/document/file.php/OMA160/swot.pdf>, ανακτήθηκε στις 20/12/2022

https://www.greek-language.gr/digitalResources/ancient_greek/library/browse.html?page=5&text_id=46, ανακτήθηκε στις 16/9/2022

<https://www.pepfa.gr>, ανακτήθηκε στις 5/10/2022

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ - ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ

**Στέλιος Αγγελούδης⁹⁶: Αντιπρόεδρος της Ελληνικής Ολυμπιακής Επιτροπής,
Πρόεδρος Δ.Σ. Ολυμπιακού Μουσείου Θεσσαλονίκης**

- Πότε ιδρύθηκε το μουσείο;

Το μουσείο ιδρύθηκε το 1999, ως μια πρωτοβουλία που είχα πάρει τότε ως ειδικός γραμματέας αθλητισμού, με όλους τους αθλητικούς φορείς και τους φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης. Ο χώρος στέγασης είναι διαφορετικός από τον σημερινό. Αυτή η πρωτοβουλία έδειξε ότι είχε απήχηση στο κοινό και την ευρύτερη περιοχή, αλλά κυρίως στον αθλητικό χώρο. Έτσι άρχισε η λειτουργία του, υπό τη μορφή μιας αστικής μη κερδοσκοπικής εταιρείας που συμμετείχαν εκπρόσωποι της τοπικής αυτοδιοίκησης όλων των επιπέδων, περιφέρεια, νομαρχία κ.ά., καθώς και διακεκριμένα στελέχη της κοινωνίας και του αθλητικού χώρου.

- Ποιοι συνέβαλαν στην ανάγκη ίδρυσης ενός τέτοιου μουσείου;

Η ιδέα ήταν μια προσωπική υπόθεση. Για την ανάπτυξη αυτής της ιδέας βοήθησε η επαφή που είχα με τους ολυμπιονίκες και με τον αθλητικό χώρο. Έτσι δημιουργήθηκε η ανάγκη δημιουργίας ενός χώρου, όχι μόνο μνήμης, καθώς συγκεντρώνει εκθέματα και προσωπικά κειμήλια, αλλά και ενός διαδραστικού χώρου, στον οποίο ο επισκέπτης ιδιαίτερα στην εκπαιδευτική κοινότητα και μέσα από την εκθεσιακή δράση και τα μουσειοπαιδαγωγικά προγράμματα, έρχεται πιο κοντά σε αυτό που αποκαλούμε αθλητική και πολιτιστική παιδεία.

- Γιατί στη Θεσσαλονίκη; Ποιος ο ρόλος αυτής της πόλης και ποια η ανάγκη της να ιδρύσει ένα τέτοιο μουσείο;

Πρώτον, υπήρχε ένα μεγάλο κενό. Δεν υπήρχαν ούτε πρωτόλειες μορφές άλλων μουσειακών πρωτοβουλιών. Δεύτερον, γιατί υπήρχε ένα άριστο ανθρώπινο

⁹⁶ Ο κ. Αγγελούδης, αναφέρει, πριν την έναρξη της συνέντευξης ότι η κα Ουδατζή είναι η ψυχή του μουσείου, είναι μια από τις συνεργάτιδες που έχει από τον πρώτο χρόνο λειτουργίας του. Προσθέτει ότι έκανε μια καταπληκτική έκθεση σχετικά με τον ναυταθλητισμό, παρέμεινε στην ομάδα του κ. Αγγελούδη και αγαπά το μουσείο σαν το σπίτι της. Ήταν εκείνη, η οποία επιμελήθηκε την αρχιτεκτονική μελέτη του Μουσείου και εργάστηκαν σε πολύ δύσκολες συνθήκες, καθώς δεν είχαν να πληρώσουν το προσωπικό του μουσείου.

δυναμικό, το οποίο σε εθελοντική βάση συνέβαλε να αναπτυχθεί αυτή η ιδέα και τρίτον γιατί υπήρχε μια προσωπική άποψη ότι η Θεσσαλονίκη, ως το δεύτερο μεγαλύτερο αστικό κέντρο θα έπρεπε να έχει μια τέτοια πολιτιστική υποδομή. Ενώ ξεκίνησε ως αθλητικό μουσείο, το 2003 μετατράπηκε σε Ολυμπιακό μουσείο, του οποίου βασικός στόχος ήταν όχι ο εν γένει αθλητισμός, αλλά η Ολυμπιακή κοινότητα, οι Ολυμπιακοί Αγώνες. Ήταν το πρώτο μουσείο στη χώρα που αναγνωρίστηκε από τη Διεθνή Ολυμπιακή Επιτροπή και συγχρόνως ήταν και από τα ιδρυτικά μέλη του παγκόσμιου δικτύου Ολυμπιακών μουσείων.

- Τα πρόσωπα που συνέβαλαν σε αυτή την ιδέα τι σχέση είχαν με το αθλητικό και ολυμπιακό κίνημα σε εθνικό και τοπικό επίπεδο;

Ήταν είτε ολυμπιονίκες, ή μέλη διοικήσεων αθλητικών Ομοσπονδιών ή άνθρωποι του ευρύτερου πολιτισμού.

- Πως είδε την ιδέα και την ολοκλήρωση αυτού του μουσείου η τοπική κοινωνία της Θεσσαλονίκης; Η τοπική αυτοδιοίκηση επίσης το αγκάλιασε π.χ. βοήθησε;

Όχι, δυστυχώς, έπρεπε να περάσουν αρκετά χρόνια, προκειμένου αυτή η πρωτοβουλία να γίνει δεκτή. Τώρα πλέον μιλάμε για έναν μόνιμο πολιτιστικό θεσμό που έχει σοβαρές βάσεις σε αυτό που λέμε λειτουργία ενός μεγάλου μουσείου με 15.000 εκθέματα, αφού διαθέτει μια βασική έκθεση των Ολυμπιακών Αγώνων και διάφορες περιοδικές εκθέσεις που πραγματοποιούνται κατά τη διάρκεια του έτους αλλά και με μια διαδραστικότητα που συμμετέχει η εκπαιδευτική κοινότητα μέσα από τις επισκέψεις των σχολείων, μέσα από εξωστρεφείς πρωτοβουλίες, όπως το Olympic Day Run κ.ά. Έπρεπε δηλαδή να περάσουν αρκετά χρόνια, για να γίνουν κτήμα και αφορμή υποστήριξης από την τοπική αυτοδιοίκηση. Μόνο κατά την περίοδο της πανδημίας, είδαμε κρατική υποστήριξη.

- Υπάρχει αλληλεπίδραση του μουσείου με τα άλλα ολυμπιακά μουσεία της Ελλάδας και της ΔΟΕ; Επίσης με τους αθλητικούς και ολυμπιακούς φορείς της Ελλάδας Και αν ναι, ποια είναι αυτή;

Πρώτον, υπάρχει μια μόνιμη επαφή με την Ελληνική Ολυμπιακή Επιτροπή, η οποία έχει θέσει το μουσείο υπό την αιγίδα της και εκπρόσωπός της συμμετέχει στη

διοίκηση του μουσείου. Για αυτόν τον λόγο, υπάρχει άμεση επικοινωνία με το μουσείο της Αρχαίας Ολυμπίας. Είναι σαφές ότι επιλέξαμε ένα ευρύ σχήμα διοίκησης, στο οποίο συμμετέχουν όλοι οι Ολυμπιακοί φορείς, π.χ. στη διοίκηση συμμετέχει ο εκπρόσωπος των Olympians, ο εκπρόσωπος του Συλλόγου Ελλήνων Ολυμπιονικών, εκτός βέβαια από εκπροσώπους της τοπικής αυτοδιοίκησης. Συνεπώς, οι άμεσα εμπλεκόμενοι φορείς υποστηρίζουν το μουσείο και μέσα από την ενεργοποίηση των μελών τους, δηλαδή τα εκθέματά μας αυτή τη στιγμή, τα οποία είναι τα περισσότερα που υπάρχουν σε Ολυμπιακό μουσείο στη χώρα, είναι ακριβώς γιατί υπάρχει μια πολιτική συνεργασίας με τους αποκλειστικούς εκπροσώπους του Ολυμπιακού κινήματος, που είναι οι Έλληνες Ολυμπιονίκες.

- Επίσης υπάρχει αλληλεπίδραση με ακαδημαϊκά ιδρύματα του αθλητισμού και αν ναι, ποια είναι αυτή; (Δεν απαντήθηκε)
- Ποιο είναι το θεσμικό πλαίσιο του μουσείου;

Είναι μια αστική μη κερδοσκοπική εταιρεία, στην οποία εκτός από τα ιδρυτικά μέλη, το διοικητικό συμβούλιο είναι ευρύ και στο οποίο συμμετέχει εκπρόσωπος της περιφέρειας, δύο εκπρόσωποι του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού, εκπρόσωπος των ΤΕΦΑΑ και του πανεπιστημίου, εκπρόσωπος της Διεθνούς Ολυμπιακής Ακαδημίας και της Ελληνικής Ολυμπιακής Επιτροπής και τρία με τέσσερα προβεβλημένα κοινωνικά στελέχη της ευρύτερης περιοχής και της χώρας. Ως εκ τούτου, από τη μία πλευρά υπάρχει μια αστική μη κερδοσκοπική εταιρεία, η οποία τρέχει τον φορέα και το διοικητικό της συμβούλιο να συνίσταται από 17 άτομα, τα οποία δίνουν τη διαφάνεια και την εξωστρέφεια αλλά κυρίως συμπληρώνουν την ανάγκη να υποστηρίζεται το μουσείο από άλλους φορείς.

- Από που αντλεί τους οικονομικούς πόρους του το μουσείο;

Τους ολίγους, πενιχρούς πόρους, σε έναν φορέα που δεν είναι κρατικός, τους αντλεί, πρώτον, από ιδίους πόρους, δηλαδή από την εκμετάλλευση του αμφιθεάτρου ή άλλων αιθουσών που δίνονται για εκδηλώσεις. Δεύτερον, από χορηγίες, και τρίτον από την ανάπτυξη μουσειοπαιδαγωγικών προγραμμάτων, όπου έρχονται σχολεία.

- Υπάρχουν υποστηρικτές / δωρητές / χορηγοί σας; Και εάν ναι, ποιοι είναι;

Εκτός από τους ζωντανούς εκπροσώπους του Ολυμπιακού κινήματος, δηλαδή τους Ολυμπιονίκες που φέρουν τα εκθέματα τους, υπάρχουν δωρητές εκθεμάτων, οι οποίοι δωρίζουν τα προσωπικά κειμήλιά τους, τα οποία σχετίζονται με τους Ολυμπιακούς Αγώνες ή ευρύτερα με το πνεύμα του αθλητισμού. Οι οικονομικοί χορηγοί, συνήθως είναι κάποιες εταιρείες, όπως η «Protergia», αλλά δεν παρέχουν όσα θα θέλαμε.

- Ποια είναι τα κυριότερα και βασικά έξοδα του μουσείου;

Τα λειτουργικά έξοδα είναι τα κυριότερα και βασικά έξοδα του μουσείου μας.

- Ποιος είναι ο στόχος και η αποστολή του μουσείου;

Στόχος είναι να διαφυλάξει την ολυμπιακή κληρονομιά και την αθλητική άυλη περιουσία αυτής της χώρας, να λειτουργήσει ως ένα ζωντανό μουσείο και όχι ως ένα μουσείο εκθεσιακής δραστηριότητας. Άρα σε αυτό η βασική μας κατεύθυνση είναι διάδραση με όλους. Έχουμε μουσειοπαιδαγωγικά προγράμματα για όλες τις ηλικίες.

- Ποια κατηγορία (σχολεία, μαθητές, τουρίστες, οικογένειες, κ.ά.) επισκεπτών επισκέπτεται το μουσείο σας;

Η μεγαλύτερη κατηγορία σχεδόν το 80%, είναι οι νεαρές ηλικίες μαθητών, δηλαδή μέχρι και το λύκειο. Οι μαθητές αυτοί έρχονται είτε για να το επισκεφθούν είτε για να μετάσχουν στα προγράμματα του μουσείου.

- Ποιο κοινό θα θέλατε να προσεγγίσετε, που δεν έχετε προσεγγίσει μέχρι σήμερα;

Μας ενδιαφέρει το μεγαλύτερης ηλικίας κοινό. Στατιστικά, αυτή η κατηγορία δεν έχει μεγάλο ποσοστό επισκεψιμότητας σε όλα τα μουσεία γενικά, άρα και στο δικό μας. Επίσης, αυτό που βλέπουμε τα τελευταία δύο χρόνια, ιδιαίτερα μετά την πανδημία, είναι η τουριστική εκδοχή, δηλαδή όσοι επισκέπτονται την πόλη έρχονται να γνωρίσουν από κοντά το μουσείο. Αυτό, όπως καταλαβαίνετε, μας δίνει μεγάλη χαρά.

- Ένας επισκέπτης, που έχει επισκεφθεί ήδη το μουσείο, έχει νόημα να το επισκεφθεί εκ νέου; Θα δει κάτι διαφορετικό; Ανανεώνονται τα εκθέματα;

Είναι σαφές ότι τα εκθέματα ανανεώνονται, π.χ. κάθε τέσσερα χρόνια προστίθενται οι νέοι Θερινοί Ολυμπιακοί Αγώνες όπως και οι Χειμερινοί Ολυμπιακοί Αγώνες. Επίσης, προστίθενται εκθέματα από Χειμερινούς και Ολυμπιακούς Αγώνες Νέων που πραγματοποιούνται κάθε τέσσερα χρόνια, Επίσης, μέσα από αυτή τη συνεχή ζωντανή λειτουργία, υπάρχουν και οι νέοι πρωταγωνιστές, οι οποίοι φέρουν τα δικά τους εκθέματα, π.χ. ένας αθλητής που κατακτά το χρυσό παγκόσμιο ή το μετάλλιο σε ένα πανευρωπαϊκό είναι για το μουσείο ένας εν δυνάμει εκθέτης, ο οποίος φέρει τα προσωπικά του εκθέματα, τα οποία και δεν σταματούν ποτέ.

- Εντάσσεται στους επιχειρησιακούς σας στόχους η διεύρυνση του κοινού του μουσείου; (Δεν απαντήθηκε)
- Διαφημίζεται με κάποιο τρόπο το μουσείο; (τηλεόραση, ραδιόφωνο, φυλλάδια, μέσα κοινωνικής δικτύωσης, κ.ά.)

Όσο το επιτρέπουν τα οικονομικά μας, συνήθως σε αυτό μας βοηθούν τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης.

- Ποια είναι τα δυνατά σημεία του μουσείου σας; (π.χ. τοποθεσία και κτηριακές εγκαταστάσεις, συνεργασία με φορείς του δημοσίου, πρόσβαση σε ευπαθείς ομάδες, διοργάνωση εκπαιδευτικών δράσεων, καλλιτεχνικών εκδηλώσεων και συνεδρίων, χρήση σύγχρονης τεχνολογίας για εκπαιδευτικούς και επικοινωνιακούς σκοπούς, εάν διαθέτει e-shop)

Το μουσείο διαθέτει virtual προσέγγιση. Η εξειδίκευση που έχουμε για τα μουσειοπαιδαγωγικά προγράμματα είναι ένα πολύ δυναμικό δεδομένο του μουσείου μας. Επίσης, το κτηριακό συγκρότημα του μουσείου, το οποίο είναι περίπου 4.000τ.μ, το καθιστά ως το μεγαλύτερο μουσείο της Θεσσαλονίκης. Σημειώνεται ότι η βασική έκθεση του μουσείου είναι οι Ολυμπιακοί Αγώνες.

- Ποια είναι τα αδύνατα σημεία του Ολυμπιακού Μουσείου; (π.χ. στενότητα χώρου, απουσία τμήματος εθελοντισμού, μη διάθεση χρημάτων για την προβολή και τη διαφήμισή του, ελλιπής επικοινωνιακή πολιτική, τιμή του εισιτηρίου)

Το αδύνατο σημείο είναι το οικονομικό πρόβλημα, το οποίο καλύπτεται σε έναν βαθμό από τον υπερβάλλοντα εθελοντισμό, ο οποίος υπάρχει, αλλά κάποια στιγμή

καταπονεί το ανθρώπινο δυναμικό. Θέλουμε περισσότερους πόρους, γιατί οι δράσεις του Ολυμπιακού Μουσείου, αυτή τη στιγμή στηρίζονται σε μια πληθώρα εθελοντών που μας βοηθά, όπως το Olympic Day Run.

- Η φετινή αύξηση του τουρισμού στην Ελλάδα αύξησε την επισκεψιμότητα στο μουσείο σας;

Ναι, αλλά δεν δημιούργησε ένα μέγεθος ικανό να λύσει τα οικονομικά προβλήματα που αντιμετωπίζει το μουσείο μας, αλλά για πρώτη φορά είχαμε επισκέπτες της πόλης να έρχονται να δουν το μουσείο.

Το μουσείο σας σε τι είδους μουσειολογικά πρότυπα έχει στηριχτεί; (έχει εμπνευστεί από κάποιο άλλο μουσείο;) (Δεν απαντήθηκε)

- Πως επελέγη το Διοικητικό Συμβούλιο του μουσείου (εκλογική διαδικασία, μórφωση);

Φυσικά, γίνονται εκλογές κάθε τέσσερα χρόνια. Το ΔΣ εκλέγεται από τη γενική συνέλευση και από τη στιγμή της εκλογής, συμπληρώνονται με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης και τα τέσσερα αριστίνδην μέλη. Σε αυτό προστίθενται μόνιμα, χωρίς εκλογή, οι θεσμικοί φορείς, δηλαδή ποιος θα εκπροσωπεί τον Δήμο Θεσσαλονίκης και ποιος το Υπουργείο Πολιτισμού. Αυτό το αποφασίζουν οι φορείς.

- Με ποια κριτήρια έγινε η επιλογή προσωπικού; Πόσοι εργάζονται στο μουσείο;

Εργάζονται περίπου 11-12 άτομα και είμαστε σε συνεργασία με μουσειοπαιδαγωγούς, ανάλογα με την επισκεψιμότητα που έχουμε στο μουσείο μας.

- Το μουσείο ενθαρρύνει το προσωπικό του να παίρνει πρωτοβουλίες και να προωθεί αλλαγές; Φροντίζει έτσι ώστε να συμμετέχει όλο το προσωπικό ατομικά ή σε ομάδες, σε δραστηριότητες συνεχούς βελτίωσης; (Δεν απαντήθηκε)
- Ποια είναι η ανταπόκριση που λαμβάνετε από τον κόσμο για το μουσείο;

Κατά 99%, οι επισκέπτες είναι από ευχαριστημένοι έως ενθουσιασμένοι.

- Ποιο είναι το όραμά σας για το Ολυμπιακό Μουσείο Θεσσαλονίκης; Τι δράσεις/ στρατηγικό πλάνο σκοπεύετε να υλοποιήσετε στο μέλλον;

Θέλουμε τρία πράγματα. Πρώτον, μια κεντρική, βασική, δυναμική έκθεση, η οποία θα είναι η καλύτερη στην Ελλάδα με τον εμπλουτισμό πραγματικών, όχι virtual, εκθεμάτων. Δεύτερον, η επίλυση του οικονομικού θέματος, για το οποίο είμαστε σε μια φάση αισιόδοξης προσέγγισης. Τρίτον, η εξωστρέφεια του Μουσείου μέσα από τη δημιουργία ενός μεγάλου event, του Olympic Day Run, το οποίο είναι ήδη συνδεδεμένο με το μουσείο, αφού αυτό το διοργανώνει, να είναι ο κεντρικός πυλώνας της εξωστρέφειάς μας, συνδέοντας τον εορτασμό της Ολυμπιακής Ημέρας με ένα μεγάλο διεθνές γεγονός σαν αυτό.

- Πως καταφέρατε να γίνει το Μουσείο στη Θεσσαλονίκη και όχι στην Αθήνα; (Δεν απαντήθηκε)
- Πόσοι άνθρωποι επισκέπτονται ετησίως το Μουσείο; (Δεν απαντήθηκε)

Κυριακή Ουδατζή: Δ/ντρια Ολυμπιακού Μουσείου Θεσσαλονίκης

- Πότε ιδρύθηκε το μουσείο;

Το Μουσείο ιδρύθηκε το 2001, αλλά ως Μουσείο αθλητισμού. Υπήρξαν κάποιοι σημαντικοί άνθρωποι στον χώρο του αθλητισμού, οι οποίοι σκέφτηκαν το πολύ απλό και αυτονόητο ότι η Θεσσαλονίκη έχει μια μακρά ιστορία στον αθλητισμό. Γνωρίζουμε ότι πάρα πολλές προσφυγικές ομάδες από τη Μικρά Ασία ήρθαν και εγκαταστάθηκαν εδώ, (αρχής γενομένης από την ομάδα του Ηρακλή, κ.ά). Άρα, αποφάσισαν να δημιουργηθεί ένας χώρος, στον οποίον θα καταγράφεται η ιστορία του αθλητισμού. Έτσι, ιδρύθηκε το 2001 το Μουσείο Αθλητισμού, η έδρα του οποίου παραχωρήθηκε από τον Οργανισμό Πολιτιστικής πρωτεύουσας Θεσσαλονίκης και εν αναμονή του 2004, παραχωρήθηκε από τη Γενική Γραμματεία Αθλητισμού το οικόπεδο -αυτό που είμαστε τώρα- προκειμένου να στεγαστεί το Μουσείο Αθλητισμού. Το 2002, με είχαν καλέσει για να οργανώσω μια έκθεση, καθώς είμαι αρχιτέκτονας με εξειδίκευση στις αναπλάσεις ιστορικών κτηρίων και συνόλων, αλλά και στον σχεδιασμό εκθέσεων καθώς ήδη εργαζόμουν στο Αρχαιολογικό Μουσείο Θεσσαλονίκης. Έτσι, το 2001, με κάλεσαν να σχεδιάσω το νέο κτίριο που θα στέγαζε το Μουσείο Αθλητισμού. Το οικόπεδο στο οποίο

ανεγέρθηκε από τον φορέα μας το νέο Μουσείο, παραχωρήθηκε από την Γενική Γραμματεία Αθλητισμού. Το νέο κτίριο που άμεσα εντάχθηκε στα Ολυμπιακά Έργα των ΟΑ "Αθήνα 2004" αποφασίσθηκε να καταλάβει 4.500 τετραγωνικά μέτρα επιφανείας. Ανέλαβα την αρχιτεκτονική μελέτη και την επίβλεψη της κατασκευής του νέου μουσείου που περιλαμβάνει εκτός των τριών εκθεσιακών χώρων, αμφιθέατρο και αίθουσες εκδηλώσεων, αναψυκτήριο, πωλητήριο και τέλος ένα γήπεδο στίβου αλλά και πλήθος βοηθητικών χώρων. Στις 5 Αυγούστου 2004, έγιναν τα εγκαίνια του νέου κτιρίου του Μουσείου - μια σημαντική ημερομηνία, καθώς συνέπεσε με τους προκριματικούς των Ολυμπιακών Αγώνων του ποδοσφαίρου που πραγματοποιήθηκαν στο όμορο ημών Καυταντζόγλειο Στάδιο. Ήταν σημαδιακό το γεγονός πως το νέο κτίριο του τότε Μουσείου Αθλητισμού εγκαινιάστηκε από τον τότε Πρόεδρο της Διεθνούς Ολυμπιακής Επιτροπής, Dr. Jacques Rogge και έκτοτε (2004) λειτουργεί στην μόνιμη έδρα του. Πρόκειται για ένα σύγχρονο Μουσείο που ακολουθεί όλες τις σύγχρονες μουσειολογικές οπτικές, το οποίο, αν και έχουν ήδη περάσει δεκαοκτώ χρόνια αργαστής]λειτουργίας, συνεχίζει να είναι ένα σύγχρονο κτίριο μοντέρνας αρχιτεκτονικής. Τον Μάιο του 2005, ανέλαβα επίσημα την Διεύθυνση του Μουσείου, μετά από ανοικτή πρόσκληση. Λίγους μήνες αργότερα και επειδή είμαι ένας άνθρωπος που πιστεύει στη συνεργασία και στη δικτύωση φορέων, οργάνωσα εδώ στη Θεσσαλονίκη τον Οκτώβριο του 2005, στο πλαίσιο του Γ' Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης, ένα Networking Meeting Ολυμπιακών και Μουσείων Αθλητισμού, από όλη την Ευρώπη. Ήταν από τις πρώτες δράσεις που πραγματοποίησα στο Μουσείο, ως Διευθύντρια. Έξι περίπου μήνες μετά από αυτή τη συνάντηση - που οδήγησε στο 1 ο Memorandum of Understanding των Μουσείων που συμμετείχαν, με κάλεσε το Ολυμπιακό Μουσείο της ΔΟΕ στη Λωζάννη, συνάντηση που οδήγησε στην απόφαση ίδρυσης του Olympic Museums Network, υπό την αιγίδα της ΔΟΕ και δη του Προέδρου της Dr. Jacques Rogge. Το Ολυμπιακό Μουσείο Θεσσαλονίκης, εκπροσωπώντας την Ελλάδα, αποτελεί έκτοτε Ιδρυτικό Μέλος του Παγκοσμίου Δικτύου Ολυμπιακών Μουσείων (2006) μαζί με άλλα 6 Ευρωπαϊκά Μουσεία. Το 2008, με αφορμή ένα συνέδριο στη Βαρσοβία που διοργάνωσε το Ολυμπιακό Μουσείο της Πολωνίας, προέκυψε η ιδέα της μετονομασίας του Μουσείου Αθλητισμού Θεσσαλονίκης σε Ολυμπιακό Μουσείο, τότε της Ελλάδας. Έτσι, το 2007, κατατέθηκε το σχετικό αίτημα στην Ελληνική

Ολυμπιακή Επιτροπή (ΕΟΕ), ή οποία και το ενέκρινε, προϋπόθεση έγκρισης αμέσως μετά της μετονομασίας μας και από τη Διεθνή Ολυμπιακή Επιτροπή (2008). Κάπως έτσι και ενώ το Μουσείο Αθλητισμού ξεκίνησε χωρίς καμία μόνιμη συλλογή, αναγνωρίστηκε το έργο δημιουργίας Ολυμπιακής συλλογής. Μια συλλογή με χιλιάδες αντικείμενα – μοναδικής στην Ελλάδα, με ιδιαίτερα σημαντική ιστορική, αισθητική και συναισθηματική αξία - που έκτοτε εμπλουτίζεται καθημερινά, αναδεικνύοντας τον φορέα σε πρότυπο λειτουργίας με στόχο την διάσωση, συντήρηση και ανάδειξη της πλούσιας εθνικής, Ολυμπιακής και πολιτιστικής μας κληρονομιάς. Όλα τα αντικείμενα της Ολυμπιακής μας συλλογής – που πλέον ξεπερνούν σε αριθμό τα 10.000 – αποτελούν δωρεές και παραχωρήσεις αθλητών αλλά και ιδιωτών συλλεκτών, που αναγνωρίζουν το έργο μας και μας εμπιστεύονται μοναδικά κειμήλια, ενθυμήματα της προσωπικής τους ιστορίας.

- Ποιοι συνέβαλαν στην ανάγκη ίδρυσης ενός τέτοιου μουσείου;

Η ίδρυση του Μουσείου Αθλητισμού προήλθε από μια παρέα φίλων του αθλητισμού, με πρωτοστάτη τον νυν Αντιπρόεδρο της Ελληνικής Ολυμπιακής Επιτροπής κο Στέλιο

Αγγελούδη, οι οποίοι ήθελαν να στεγάσουν την μακρά αθλητική ιστορία της Θεσσαλονίκης, σε έναν χώρο αφιερωμένο στον αθλητισμό, όπερ και εγένετο το 2001. Μετά την ανάληψη των Διευθυντικών μου καθηκόντων, και ενώ βρισκόμουν στην Βαρσοβία (Οκτώβρης 2007) εμπνεύστηκα την μετονομασία του Μουσείου Αθλητισμού σε Ολυμπιακό και την αλλαγή της εκθεσιακής και συλλεκτικής του πολιτικής, με στόχο πλέον τα Ολυμπιακά αθλήματα. Την υλοποίηση της ιδέας μου, ανέλαβε να προωθήσει στην ΕΟΕ ο τότε Πρόεδρος του Μουσείου Αθλητισμού, ο κος Στέλιος Αγγελούδης, στόχος που επιτεύχθηκε λίγους μόλις μήνες μετά (Ιανουάριος 2008).

- Γιατί στη Θεσσαλονίκη; Ποιος ο ρόλος αυτής της πόλης και ποια η ανάγκη της να ιδρύσει ένα τέτοιο μουσείο;

Η ιδρυτική ομάδα, σωστά εμπνεύστηκε την ίδρυση ενός Μουσείου Αθλητισμού στην πόλη που έχει ιστορία 23 αιώνων και δη στην πόλη όπου ιδρύθηκαν τόσοι αθλητικοί ιστορικοί σύλλογοι, με ρίζες από την Μικρά Ασία.

- Πως είδε την ιδέα και την ολοκλήρωση αυτού του μουσείου η τοπική κοινωνία της Θεσσαλονίκης; Η τοπική αυτοδιοίκηση επίσης το αγκάλιασε πχ. Βοήθησε;

Αρχικά δεν υπήρξε ουσιαστικό ενδιαφέρον, κυρίως λόγω της θεματικής, που δεν ήταν τόσο οικεία στην τοπική κοινωνία, συνήθης αντίδραση για την εποχή, ειδικά για μη εθνικά Μουσεία. Επειδή στην Ελλάδα, έχουμε παρεξηγήσει το θέμα τουρισμός και έχουμε λίγο συνδεθεί με τα εθνικά μουσεία, όπως τα αρχαιολογικά, τα βυζαντινά, κ.ά., θεωρούμε ότι τα υπόλοιπα δεν είναι μουσεία στη συνείδηση του απλού λαού, ο οποίος αποτελεί και την πλειοψηφία του πληθυσμού.

Όλες οι μελέτες, οι ανακοινώσεις και οι παρουσιάσεις μου αφορούν στο κομμάτι του μουσειακού τουρισμού, το οποίο με ενδιαφέρει πάρα πολύ. Σε όλες τις παρουσιάσεις μου αναφέρω την περίπτωση της πόλης του Μπιλμπάο, μιας πόλης βορειοδυτικά της Ισπανίας. Ήταν μια πόλη- λιμάνι, η οποία ήκμαζε κάποτε αλλά αργότερα παρήκμασε, λόγω ανεργίας στο 60%, φτώχειας, κινδύνευε να μετατραπεί δηλαδή σε μια πόλη φάντασμα. Έγινε όμως μια πρωτοποριακή κίνηση - και υποκλίνομαι στην ιδέα του πρώτου διευθυντή αυτού του μουσείου - ο οποίος κατάφερε να πείσει τον Δήμαρχο της πόλης να ιδρύσουν ένα μεγάλο μουσείο. Καταλαβαίνετε ότι τον πέρασαν για τον τρελό της γειτονιάς... εδώ υπάρχει φτώχεια, ο κόσμος πεινάει, η πόλη ερημώνει και αυτός θέλει Μουσείο; Μα είναι δυνατόν; Το κατανοεί ο δήμαρχος λοιπόν, αγκαλιάζει την προσπάθεια και καταφέρνουν να πάρουν τα δικαιώματα και «μεταφέρουν» το Ίδρυμα Γκουγκενχάιμ (Guggenheim) στο Μπιλμπάο. Ο διάσημος αρχιτέκτονας Φράνκ Γκέρι σχεδίασε το Μουσείο και αποτέλεσε την αρχή της οικονομικής ανάπτυξης του Μπιλμπάο. Πρόκειται για μια πόλη, η οποία ζει από τον τουρισμό. Το φαινόμενο Μπιλμπάο καταδεικνύει ότι από ένα μουσείο μπορεί να σωθεί μια πόλη.

Η Θεσσαλονίκη έχει 35 μουσεία και τώρα θα αποκτήσει και το Εβραϊκό της, 36 δηλαδή συνολικά. Δεν είναι μόνο η Χαλκιδική και η θάλασσα αλλά υπάρχει και ο μουσειακός τουρισμός. Για παράδειγμα, η Φρανκφούρτη, είναι μία παντελώς αδιάφορη πόλη, αλλά επειδή έχει κάνει το σημείο των μουσείων, πηγαίνει ο κόσμος μόνο για τα μουσεία της. Αυτό είναι πολιτισμός, κληρονομιά. Κάπως έτσι λοιπόν, η πόλη μας δεν αντιλήφθηκε ποτέ ότι έχει τη χαρά και την τιμή να έχει το μοναδικό

Ολυμπιακό Μουσείο στην Ελλάδα, έως το 2020-2021 που άνοιξε το Ολυμπιακό Μουσείο Αθηνών. Πρέπει εδώ να σημειώσω ότι το μουσείο μας ιδρύθηκε σε άσχημη χρονική περίοδο και θα σας εξηγήσω τον λόγο: η Ελλάδα είχε μίσος για τους Ολυμπιακούς Αγώνες της Αθήνας. Ο κόσμος θεωρούσε ότι ο οικονομικός μαρασμός και τα μνημόνια του 2008, προήλθαν από τη διοργάνωση των Αγώνων. Ο Δρ Κώστας Γεωργιάδης, ο κοσμήτορας της Διεθνούς Ολυμπιακής Ακαδημίας και καθηγητής στο Τμήμα Οργάνωσης και διαχείρισης αθλητισμού κάνει ολόκληρες διαλέξεις στους φοιτητές του αναφορικά με το θέμα των Ολυμπιακών Αγώνων, χρησιμοποιώντας επιχειρήματα και στατιστικά δεδομένα ότι δεν καταστράφηκε η Ελλάδα από τους Ολυμπιακούς Αγώνες. Μετά την Αθήνα, από το 2004 και μετά, οι Ολυμπιακοί Αγώνες δεν ήταν αγαπητοί στη συνείδηση του κόσμου.

Το 2008 δηλαδή που αναγνωριστήκαμε ως Ολυμπιακό Μουσείο, πολλοί έλεγαν ότι «είμαστε κι εμείς από αυτούς που έφαγαν χρήματα, μας καταστρέψατε κι εσείς». Για αυτό τονίζω κάθε φορά ότι είμαστε διπλά περήφανοι για το έργο αυτό, καθώς δεν είχαμε ποτέ τη στήριξη της πολιτείας και δεν καταχραστήκαμε ούτε ένα ευρώ από τον Έλληνα φορολογούμενο πολίτη. Αντίθετα, είναι όλα από τη δουλειά μας, η καθημερινότητά μας βγαίνει μέσα από τη δουλειά μας, για αυτό και κατά τη διάρκεια της καραντίνας κοντέψαμε να καταστραφούμε. Δεν είχαμε καθημερινή δουλειά και κάποιον να μας συντηρεί, με άλλα λόγια.

Στο σημείο αυτό θέλω να αναφέρω ότι μέχρι την πανδημία το μουσείο λειτουργούσε ως ένα καλό νοικοκυρεμένο σπίτι, όπως το νοικοκυριό μας, δηλαδή, τόσα βγάζουμε, τόσα ξοδεύουμε. Είμαστε και μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα όπως όλα τα μουσεία που δεν είναι κερδοσκοπικοί φορείς και οργανισμοί. Αλλά ξαφνικά, μέσα στην πανδημία, είχαμε να αντιμετωπίσουμε το εξής πρόβλημα: βγήκαν όλοι οι συνεργάτες σε αναστολή εργασίας, το μουσείο ήταν κλειστό αλλά φυσικά ένα μουσείο δεν μπορείς να το αφήσεις αφύλαχτο. Έπρεπε να καλύψω όλο το 24ωρο με φύλαξη και αυτοί οι άνθρωποι έπρεπε να πληρώνονται.

Εάν και η καραντίνα στην Ελλάδα ξεκίνησε επισήμως στις 14 Μαρτίου 2020, από την 1 Μαρτίου 2020, άρχισαν να ακυρώνονται εκπαιδευτικά προγράμματα και εκδηλώσεις. Οπότε εμείς είχαμε μηδέν έσοδα, γιατί εμείς ζούμε από τα προγράμματα και τις εκδηλώσεις και καμία στήριξη από το κράτος. Δεν είχαμε ούτε

ένα ευρώ έσοδα αλλά μόνο έξοδα. Πλήρωνα τέσσερις φύλακες για να βγάλουν τις βάρδιες με 14 μισθούς, καθώς είναι ιδιωτικός τομέας, συμπεριλαμβανομένων των επιδομάτων και των αδειών τους. Ένα κομμάτι ήταν επιστρεπτέα και αυτό ήταν μια ανάσα για εμάς, αλλά αυτό που δεν μπορώ να ξεχάσω και το πιο σημαντικό από όσα έχω αναφέρει μέχρι στιγμής, είναι ότι η σημερινή Υπουργός Πολιτισμού και Αθλητισμού, Λίνα Μενδώνη, η οποία είναι μια εξαιρετική υπουργός και δεν κοιτάζει την επικοινωνία και το θεαθήναι αλλά κάνει σοβαρό και ουσιαστικό έργο, ήρθε αθόρυβα στο Μουσείο με το επιτελείο της, αφού προηγουμένως κάναμε αίτημα και της εξηγήσαμε το έργο μας για τη διάδοση του πολιτισμού μας και τη μεταλαμπάδευση της ολυμπιακής αξίας και ιδέας. Αξιολόγησε το έργο μας και στο τέλος συνέδραμαν και οικονομικά. Έτσι επιβιώσαμε. Διαφορετικά θα είχαμε κλείσει. Ήταν η πρώτη Υπουργός Πολιτισμού που μας βοήθησε πραγματικά. Είναι ένας άνθρωπος η οποία παράγει πολιτιστικό έργο και βοηθάει στην προώθηση του πολιτισμού μας χωρίς βαρύγδουπες ανακοινώσεις και κινήσεις, χωρίς επικοινωνιακά πυροτεχνήματα.

- Υπάρχει αλληλεπίδραση του μουσείου με τα άλλα Ολυμπιακά Μουσεία της Ελλάδας και της ΔΟΕ; Επίσης με τους αθλητικούς και ολυμπιακούς φορείς της Ελλάδας; Και αν ναι, ποια είναι αυτή;

Συνεργαζόμαστε με το Μουσείο της Αρχαίας Ολυμπίας, τους βοηθώ με το μουσειολογικό κομμάτι καθώς και με αθλητικούς και ολυμπιακούς φορείς της Ελλάδας.

- Επίσης υπάρχει αλληλεπίδραση με ακαδημαϊκά ιδρύματα του αθλητισμού και αν ναι, ποια είναι αυτή;

Φυσικά και υπάρχει. Με τα ΤΕΦΑΑ και το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου.

- Ποιο είναι το θεσμικό πλαίσιο του μουσείου;

Είναι νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου.

- Από που αντλεί τους οικονομικούς πόρους του το μουσείο;

Το μουσείο αντλεί τους πόρους τους από ίδια έσοδα. Διοργανώνουμε εκπαιδευτικά προγράμματα, με εισιτήριο. Έχουμε τη μεγαλύτερη επισκεψιμότητα σε σχολεία από

όλα τα μουσεία της πόλης, ακόμα και εάν οι επισκέπτες μας πληρώνουν, ενώ υπάρχουν μουσεία που έχουν δωρεάν είσοδο. Παρ'όλα αυτά, έρχονται σε εμάς και αυτό σημαίνει ότι κάνουμε καλό εκπαιδευτικό έργο. Επίσης, νοικιάζουμε το αμφιθέατρο του μουσείου μας, κάνουμε εκδηλώσεις και έχουμε έσοδα. Το πωλητήριο και το αναψυκτήριο έχουν έσοδα, γιατί όταν γίνονται εκδηλώσεις, ο επισκέπτης θα πιει τον καφέ του, το νερό του, θα αγοράσει ένα σνακ στο αναψυκτήριο του μουσείου. Τα μουσεία ζουν από το shop. Εμείς δεν έχουμε ακόμα e-shop, αλλά το πωλητήριο του Μουσείου μας, φέρνει έσοδα.

Η Πινακοθήκη Μοντέρνας Τέχνης Τέιτ στο Λονδίνο ζει από το shop της όπως και το Μουσείο Μοντέρνας Τέχνης (MoMA) στη Νέα Υόρκη. Κάθε μήνα, είμαστε σαν μια μικρή επιχείρηση, η οποία έχει τα έσοδα από το αμφιθέατρο, τα εκπαιδευτικά, το πωλητήριο, το αναψυκτήριο και έχουμε τα λειτουργικά έξοδα, όπως οι μισθοί. Το μουσείο αυτό είναι αυτοσυντήρητο και ανεξάρτητο, δεν έχουμε καμία επιχορήγηση από το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού. Το 2008 έγιναν περικοπές στα μουσεία από το Υπουργείο Πολιτισμού, και από μια επιχορήγηση 1.500.000€ που έδιναν μέχρι τότε στα κρατικά μουσεία, έδωσαν 1.000.000, ενώ εμείς έχουμε να διαθέσουμε 300.000€ για την υλοποίηση όλων των δράσεων του μουσείου μας.

- Υπάρχουν υποστηρικτές / δωρητές / χορηγοί σας; Και εάν ναι, ποιοι είναι;

Η Protergia είναι χρυσός χορηγός του μουσείου μας. Υποστηρικτές έχουμε όλα τα Υπουργεία, όλους τους φορείς. Δωρητές αντικειμένων είναι αθλητές και ιδιώτες συλλέκτες, μεμονωμένος κόσμος που απλά του δόθηκε κάτι και επιθυμεί να το δωρίσει και φυσικά τους Ολυμπιονίκες μας. Οι υποστηρικτές και δωρητές βρίσκονται στην επίσημη ιστοσελίδα μας και προφανώς διαφέρουν ανά έτος και δράση, ήτοι δεν υπάρχει σταθερό ποσοστό συμμετοχής στα συνολικά έξοδα του Μουσείου. Οιαδήποτε έκτακτη Οικονομική στήριξη από Χορηγό ή Έκτακτη Χρηματοδότηση γίνεται στο πλαίσιο έκτακτης δράσης (π.χ. Olympic Day Run) και όχι προκειμένου να ενισχύσει την καθημερινή μας λειτουργία... ήτοι το Μουσείο πορεύεται αποκλειστικά με δικά του έσοδα... ιδίους πόρους... ιδίους κόποις... Και εγώ βεβαίως για να δώσω το καλό παράδειγμα έχω δωρίσει πολλά αντικείμενα.

- Ποια είναι τα κυριότερα και βασικά έξοδα του μουσείου; Πόσοι εργάζονται στο μουσείο μας;

Οι αμοιβές του προσωπικού αποτελούν τα βασικά έξοδα του μουσείου μας. Τα καθημερινά και τα λειτουργικά έξοδα του Μουσείου μας, καλύπτονται από τις επισκέψεις, την ενοικίαση του αμφιθεάτρου και των συνεδριακών μας χώρων, το κυλικείο, το πωλητήριο και τα εκπαιδευτικά μας εργαστήρια. Η αναβάθμιση Υπηρεσιών και Εκθεσιακών Χώρων καλύπτεται μέσα από Ευρωπαϊκά Προγράμματα. Ως προς τον αριθμό των εργαζομένων εδώ, περίπου 15 άτομα εργάζονται στο μουσείο μας.

- Ποιος είναι ο στόχος και η αποστολή του μουσείου; (Δεν απαντήθηκε)
- Ποια κατηγορία (σχολεία, μαθητές, τουρίστες, οικογένειες, κ.ά) επισκεπτών επισκέπτεται το μουσείο σας;

Το μουσείο μας είναι το νούμερο ένα σε επισκεψιμότητα στα σχολεία. Μέσα από μια γενική εικόνα είναι ξεκάθαρο πως το 90% των επισκέψεων είναι σχολεία από όλη την Ελλάδα και την Κύπρο.

- Ποιο κοινό θα θέλατε να προσεγγίσετε, που δεν έχετε προσεγγίσει μέχρι σήμερα;

Δεν υπάρχει κοινό που δεν έχουμε προσπαθήσει να προσεγγίσουμε. Προσωπικό όραμα είναι οι οικογένειες. Το θέμα δεν είναι να κάνεις προσπάθειες να φέρεις την οικογένεια στο μουσείο. Πρέπει να μπει στην κουλτούρα της κάθε οικογένειας την Κυριακή το πρωί να πηγαίνει στο μουσείο. Αυτό δηλαδή που βλέπει κανείς στο Λονδίνο, που τα Σάββατα και τις Κυριακές, οι οικογένειες μπαίνουν στα μουσεία και βγαίνουν το βράδυ, δεν παρατηρείται κάτι παρόμοιο στην Ελλάδα. Στο Λονδίνο, για παράδειγμα, στον δρόμο των μουσείων υπάρχουν ατέλειωτες ουρές για να εισέλθει ο κόσμος στα μουσεία. Κάτι τέτοιο δεν έχει συμβεί ποτέ στην Ελλάδα.

- Ένας επισκέπτης, που έχει επισκεφθεί ήδη το Μουσείο, έχει νόημα να το επισκεφθεί εκ νέου; Θα δει κάτι διαφορετικό; Ανανεώνονται τα εκθέματα;

Τα εκθέματα φυσικά και ανανεώνονται. Επίσης, το μουσείο έχει διαφορετικές διαδρομές για να το διαβάσει κανείς. Μπορεί κανείς να δει τις μασκότ, την αναβίωση των αγώνων, τους Θερινούς Αγώνες, τους Χειμερινούς, κ.ά.

- Εντάσσεται στους επιχειρησιακούς σας στόχους η διεύρυνση του κοινού του μουσείου;

Ένας κούκος δεν φέρνει την άνοιξη. Πως θα πείσουμε τις οικογένειες να έρθουν στο μουσείο; Είναι θέμα κουλτούρας ενός λαού. Εκτός και εάν πεις, έχουμε δωρεάν ποτό και φαγητό όλη την ημέρα...Οι μαθητές περνούν πολύ ωραία εδώ, για αυτό και ελπίζουμε ότι όταν γίνουν ενήλικες θα πάρουν τα παιδάκια τους και θα έρθουν στο μουσείο μας.

- Διαφημίζεται με κάποιο τρόπο το μουσείο; (τηλεόραση, ραδιόφωνο, φυλλάδια, μέσα κοινωνικής δικτύωσης, κ.ά.);

Όχι, δεν διαφημιστήκαμε ποτέ και αυτό είναι το λάθος μας. Έχουμε facebook αλλά δεν είναι επαγγελματικό. Κακώς δεν επενδύσαμε σε αυτό το κομμάτι, αλλά τώρα θα αλλάξουμε την πολιτική μας.

- Ποια είναι τα δυνατά σημεία του μουσείου σας; (π.χ. τοποθεσία και κτηριακές εγκαταστάσεις, συνεργασία με φορείς του δημοσίου, πρόσβαση σε ευπαθείς ομάδες, διοργάνωση εκπαιδευτικών δράσεων, καλλιτεχνικών εκδηλώσεων και συνεδρίων, χρήση σύγχρονης τεχνολογίας για εκπαιδευτικούς και επικοινωνιακούς σκοπούς, εάν διαθέτει e-shop)

Πρόκειται για ένα μουσείο αναγνωρισμένο, το οποίο παρίσταται σε διεθνή Φόρα. Είμαστε αναγνωρισμένοι από το Διεθνές Συμβούλιο Μουσείων, από το ΥΠΠΟΑ, είμαστε δηλαδή στο επίσημο μητρώο πολιτιστικών φορέων, αναγνωρισμένοι για το εκπαιδευτικό έργο μας από το Υπουργείο Παιδείας. Τα δυνατά σημεία μας είναι το εκπαιδευτικό έργο μας, το οποίο είναι και πλούσιο και αναγνωρισμένο επισήμως. Επίσης, οι ολυμπιακοί κύκλοι αποτελούν ένα δυνατό brand. Επιπροσθέτως, αυτή η μικρή χούφτα ανθρώπων που εργάζεται εδώ, όχι απλά το αγαπάει, αλλά το έχει προσωπικό μεράκι και πάθος. Ένα από τα δυνατά σημεία μας είναι το Olympic Day Run, η πρώτη αθλητική δράση που πραγματοποιήθηκε στην Ελλάδα. Επίσης, κάναμε την πρώτη επίδειξη μόδας στο Μουσείο με τίτλο: Citius, Altius, Fashius. Ένα μελλοντικό πρότζεκτ είναι η διοργάνωση gala στο μουσείο (παρουσιάσεις με βιολί, κουαρτέτα, κ.ά.). Όλα αυτά αποτελούν τα δυνατά σημεία του μουσείου μας. Είναι πολύ σημαντικό να μην είναι συντηρητικό ένα μουσείο.

- Ποια είναι τα αδύνατα σημεία του Ολυμπιακού Μουσείου; (π.χ. στενότητα χώρου, απουσία τμήματος εθελοντισμού, μη διάθεση χρημάτων για την προβολή και τη διαφήμισή του, ελλιπής επικοινωνιακή πολιτική, τιμή του εισιτηρίου)

Το οικονομικό θέμα. Θα θέλαμε να κάνουμε περισσότερα, αλλά λόγω των οικονομικών μας, κάνουμε πολύ λίγα.

- Η φετινή αύξηση του τουρισμού στην Ελλάδα αύξησε την επισκεψιμότητα στο μουσείο σας;

Αλλάξαμε την εκθεσιακή πολιτική του μουσείου μας, λόγω της αύξησης του τουρισμού. Στην αρχή ήταν επικεντρωμένο στον Έλληνα. Τώρα παρουσιάζει αθλητές και εκτός Ελλάδας.

- Το μουσείο σας σε τι είδους μουσειολογικά πρότυπα έχει στηριχτεί; (έχει εμπνευστεί από κάποιο άλλο μουσείο;)

Είμαι μουσειολόγος. Επισκέφτομαι μουσεία σε όλον τον κόσμο. Αυτό είναι το αντικείμενό μου. Παρατηρώ τα μουσεία και ως αρχιτέκτονας και ως μουσειολόγος.

- Πως επελέγη το Διοικητικό Συμβούλιο του μουσείου; (εκλογική διαδικασία, μόρφωση) – (Δεν απαντήθηκε)
- Με ποια κριτήρια έγινε η επιλογή προσωπικού;

Είναι δύσκολη η δουλειά για το προσωπικό μας. Φυσικά υπάρχει ωράριο, αλλά όταν υπάρχει δουλειά, θα εργαστεί πέραν του ωραρίου του, έτσι λειτουργεί ο ιδιωτικός τομέας.

- Το μουσείο ενθαρρύνει το προσωπικό του να παίρνει πρωτοβουλίες και να προωθεί αλλαγές; Φροντίζει έτσι ώστε να συμμετέχει όλο το προσωπικό ατομικά ή σε ομάδες, σε δραστηριότητες συνεχούς βελτίωσης;

Όλοι είμαστε μια ομάδα. Αυτό επισημαίνω κάθε φορά που έρχεται ένας νέος συνεργάτης στο μουσείο. Το μουσείο είναι σαν το άρμα. Σε αυτό το άρμα, πρέπει ο καθένας να δουλεύει με τον ίδιο ρυθμό που δουλεύουν οι υπόλοιποι, γιατί εάν ένας τροχός του άρματος δεν δουλέψει καλά, θα παρεκκλίνει. Από την άλλη είμαστε μια ομάδα, διότι εάν πολύ απλά ένας τροχός δεν δουλεύει ή δεν συνεργάζεται, θα

διαλυθούμε όλοι. Ο ένας στηρίζεται στον άλλον. Απαιτείται από το προσωπικό να έχει αγάπη για το μουσείο. Εάν δεν έχεις αγάπη για αυτό που κάνεις, δεν μπορείς να ανταπεξέλθεις. Κάποιοι, έφυγαν γιατί δεν μπορούσαν να μοιραστούν αυτό το όραμα, όχι γιατί τους διώξαμε. Εμείς δεν έχουμε διώξει κανέναν. Απλά δεν μπόρεσαν να ακολουθήσουν αυτούς τους εργασιακούς ρυθμούς. Πρέπει να έχεις στόχο, ενθουσιασμό και όρεξη για δουλειά. Εάν δεν έχεις όλα αυτά, δεν μπορείς να επιβιώσεις. Στο μουσείο εργάζονται, μουσειολόγοι, διοικητικό προσωπικό, συντηρητές εξοπλισμού και εκθεμάτων, κτηρίου, προσωπικό φύλαξης και καθαριότητας, κ.ά.

- Ποια είναι η ανταπόκριση που λαμβάνετε από τον κόσμο για το μουσείο;

Είναι ενθουσιασμένος.

- Ποιο είναι το όραμά σας για το Ολυμπιακό Μουσείο Θεσσαλονίκης; Τι δράσεις/ στρατηγικό πλάνο σκοπεύετε να υλοποιήσετε στο μέλλον;

Μετά από δεκαεπτά χρόνια επισήμως στο μουσείο - γιατί ήμουν και τρία χρόνια πριν ως αρχιτέκτονας - πραγματικά, ομολογώ ότι αυτή τη στιγμή είναι όπως το ονειρεύτηκα. Αυτά που θέλω να γίνουν, δεν είναι ανέφικτο, απλά είναι θέμα χρόνου να ξαναγίνουν. Θέλω να διοργανώσουμε και άλλες δράσεις, έχουμε βγει εκτός των τειχών μας σε όλη την Ελλάδα με δράσεις και εκπαιδευτικά προγράμματα. Αυτό που επιθυμώ είναι να αλλάξει η κουλτούρα του ελληνικού λαού και να πηγαίνει στα μουσεία. Να καταλάβουν τη σημασία του πολιτισμού στη ζωή μας. Αυτό θα ήθελα. Είναι ένα όραμα που αφορά σε όλα τα μουσεία.

- Πως καταφέρατε να γίνει το μουσείο στη Θεσσαλονίκη και όχι στην Αθήνα;

Είχα πάρα πολύ κόσμο που έλεγε ότι : «αυτό το μουσείο ονειρεύομαι για την Αθήνα». Ένα πράγμα έχω μάθει στη ζωή μου: Εάν θες κάτι πάρα πολύ, μπορεί να ταλαιπωρηθείς αλλά στο τέλος, με μεράκι και πείσμα το κατακτάς. Για την ίδρυση αυτού του μουσείου, δεν είχα μόνο πόλεμο αλλά ούτε και στήριξη. Αντιμετώπισα και άλλου τύπου προβλήματα, όπως την καχυποψία του κόσμου. Είχαμε ανθρώπους, οι οποίοι έλεγαν: «Μα γιατί χρειάζεται ένα τέτοιου τύπου μουσείο;»

Δεν καταλαβαίνει ο κόσμος τι σημαίνει ολυμπισμός και ολυμπιακή παιδεία. Εμείς μεταδώσαμε αυτές τις αξίες στον κόσμο, αλλά μετά από πάρα πολλές προσπάθειες.

Επίσης, είχαμε να αντιμετωπίσαμε και ένα άλλο θέμα, το οποίο δεν αντιμετωπίζουν τα αντίστοιχα σύγχρονα Ολυμπιακά Μουσεία. Δεν είναι ένα αρχαιολογικό μουσείο, όπου βρίσκεις αντικείμενα, κάνεις μια ανασκαφή και τα εκθέτεις, αλλά μιλάς με ανθρώπους που είναι συνήθως εν ζωή και τους οποίους προσπαθείς να πείσεις να σου δωρίσουν ένα προσωπικό αντικείμενό τους, γιατί είναι καλύτερο να είναι από την προθήκη του σαλονιού τους, το οποίο το βλέπουν μόνο αυτοί, σε ένα μουσείο που θα εκτίθεται σε χιλιάδες κόσμο και είναι χιλιάδες οι μαθητές που μας επισκέπτονται. Φυσικά, καταλαβαίνω το συναισθηματικό δέσιμο των ανθρώπων με τα προσωπικά τους αντικείμενα.

Πέρασαν χρόνια δουλειάς και προσπάθειας για να κερδίσουμε την εμπιστοσύνη των αθλητών και να μας χαρίσουν ένα αντικείμενό τους. Στην Ελλάδα καταρχάς δεν υπάρχει αυτή η λογική, δηλαδή, είναι δύσκολο να πείσεις έναν αθλητή να «αποχωριστεί» κάτι δικό του. Όπως βλέπουμε στο ισόγειο του κτηρίου, η Βούλα Πατουλίδου μας χάρισε το χρυσό παπούτσι της, το τυχερό της αρκουδάκι, η στολή του Μιγιάκη, η σπασμένη κορίνα της Ειρήνης Αϊνδιλή, η φωτογραφία του Γρηγόρη Λαμπράκη. Ο Γρηγόρης Λαμπράκης, ο υιός, δυσκολεύτηκε πάρα πολύ για να μας φέρει το μοναδικό κειμήλιο, μια φωτογραφία του μαζί με τον αθλητή στίβου Jesse Owens, έστω και εάν είχα προσωπική φιλία με τον Γρηγόρη. Η κυρία Μαρία, η σύζυγος του Λαμπράκη, δεν μπορούσε να αποχωριστεί αυτή τη φωτογραφία του άνδρα της με τον Owens, καθώς αποτελούσε ένα από τα ελάχιστα ολυμπιακά κειμήλια που της είχαν απομείνει, καθώς τα άλλα κειμήλια ήταν από μαραθώνιους και από την άλλη δράση ως πολιτικός και ειρηνιστής. Κάποια στιγμή, ο ίδιος ο υιός Λαμπράκης, ο οποίος διαμένει στον Μαραθώνα Θεσσαλονίκης, έρχεται μαζί με τη μητέρα του, την κυρία Μαρία, βλέπει το μουσείο, γνωριζόμαστε. Τότε λοιπόν, μου είπε: «Θα στο δώσω». Πράγματι, μας δώρισε τη μία και μοναδική φωτογραφία που υπάρχει στον κόσμο, που είναι ο Jesse Owens με τον Λαμπράκη. Καταλαβαίνω απόλυτα την κυρία Μαρία, η οποία δίσταζε να παραχωρήσει στο Μουσείο ένα τόσο σημαντικό κειμήλιο. Ένα άλλο παράδειγμα είναι της Βούλας Πατουλίδου, η οποία μας χάρισε το τυχερό παιδικό αρκουδάκι της. Δεν κάνεις εύκολα κάτι τέτοιο. Πρέπει να κερδίσεις την εμπιστοσύνη των ανθρώπων, για να καταφέρεις κάτι τέτοιο.

Άρα ξεκινήσαμε από το μηδέν, γιατί ούτε είχαμε δική μας συλλογή, π.χ. το Μακεδονικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης στη Θεσσαλονίκη είχε τη συλλογή του Ιόλα, μια δωρεά, δηλαδή έχω μία συλλογή και πρέπει να τη στεγάσω. Τότε είναι λογικό και εύκολο. Έχω το κτήριο και τη στεγάζω. Σχετικά με το κτήριο, ευτυχώς τότε είχαμε πάρει μια βοήθεια από το Τρίτο Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης, οπότε έγινε ο χώρος αλλά το θέμα ήταν πως θα βρούμε τα εκθέματα που θα πλαισιώναν αυτόν τον χώρο. Εμείς, όπως προανέφερα, έχουμε να χτίσουμε διαπροσωπικές σχέσεις, να κερδίσουμε την εμπιστοσύνη των αθλητών για να μας χαρίσουν τα κειμήλιά τους. Ο Κακλαμανάκης, π.χ. έχει χαρίσει το πανί της ιστιοσανίδας του στο μουσείο μας. Κάποια είναι μοναδικά στον κόσμο, όπως για παράδειγμα η βραχύβια αθλητική οργάνωση, επιπέδου Ολυμπιακών Αγώνων, που διεξήχθη τον Απρίλιο του 1906 στην Αθήνα, ενδιαμέσως των Ολυμπιακών Αγώνων του Αγίου Λουδοβίκου (1904) και του Λονδίνου (1908), εξ ου και Μεσολυμπιάδα. Πρόκειται για το μοναδικό ίσως στον κόσμο που παρουσιάζει τη Μεσολυμπιάδα με το κύπελο των Ολυμπιακών Αγώνων του 1906, τη συμβολή της Ελλάδας στην επιβίωση των Ολυμπιακών Αγώνων, καθώς το 1896 ήταν οι αναβίωση των Ολυμπιακών Αγώνων. Αυτή τη στιγμή ξεκινώ ένα άλλο πρότζεκτ, το οποίο μου θυμίζει πάρα πολύ τον τρόπο με το οποίο ξεκίνησα αυτό το μουσείο.

- Πόσοι άνθρωποι επισκέπτονται ετησίως το μουσείο;

Ετησίως έχουμε πλέον 40.000 επισκέπτες.

Ολυμπιακό Μουσείο Αθήνας: Υπεύθυνη Μουσείου (δεν επιθυμεί την αναγραφή ονόματος)

Πότε ιδρύθηκε το μουσείο;

- Το μουσείο άρχισε να λειτουργεί στις 14 Μαΐου 2021.

Αναπτύχθηκε από τη Lamda Development και είναι αστική μη κερδοσκοπική εταιρεία με Διοικητικό Συμβούλιο.

- Τα πρόσωπα που συνέβαλαν σε αυτή την ιδέα τι σχέση είχαν με το αθλητικό και ολυμπιακό κίνημα σε εθνικό και τοπικό επίπεδο;

Τελεί υπό την αιγίδα της ΔΟΕ και της ΕΟΕ και είναι μέλος του Δικτύου Ολυμπιακών Μουσείων. Η κατεύθυνση, ο σχεδιασμός και η υλοποίηση της έκθεσης ξεκίνησαν από τη ΔΟΕ.

- Πως είδε την ιδέα και την ολοκλήρωση αυτού του μουσείου η τοπική κοινωνία; Η τοπική αυτοδιοίκηση επίσης το αγκάλιασε;

Ναι, ήταν ενθουσιασμένος ο Δήμος και η τοπική κοινωνία.

- Υπάρχει αλληλεπίδραση του μουσείου με τα άλλα ολυμπιακά μουσεία της Ελλάδας και της ΔΟΕ; Επίσης με τους αθλητικούς και ολυμπιακούς φορείς της Ελλάδας; Και αν ναι, ποια είναι αυτή;

Δεν συνεργαζόμαστε με το Ολυμπιακό Μουσείο Θεσσαλονίκης. Το μουσείο μας συμμετέχει στο ετήσιο συνέδριο που πραγματοποιείται στη Λωζάννη από το Δίκτυο Ολυμπιακών Μουσείων. Φέτος, θα μετέχουμε διά ζώσης, καθώς κατά τη διάρκεια της πανδημίας πραγματοποιούνταν διαδικτυακά. Υπάρχει αλληλεπίδραση με αθλητικούς και ολυμπιακούς φορείς.

- Από που αντλεί τους οικονομικούς πόρους του το μουσείο;

Οι πόροι του μουσείου προέρχονται από συνεισφορές των εταίρων, από έκτακτες ενισχύσεις, δωρεές ή χορηγίες αυτών ή τρίτων προσώπων, φυσικών ή νομικών, ιδιωτικού ή δημόσιου δικαίου, από τις πολιτιστικές και καλλιτεχνικές εκδηλώσεις με δικαίωμα εισόδου καθώς και από τη λειτουργία καταστήματος αναμνηστικών και αντικειμένων του μουσείου.

- Υπάρχουν υποστηρικτές / δωρητές / χορηγοί σας; Και εάν ναι, ποιοι είναι;

Μέγας χορηγός του μουσείου είναι το Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος, το οποίο έχει χρηματοδοτήσει μια σειρά εκπαιδευτικών δράσεων. Οι χορηγοί καλύπτουν το 30% των εξόδων του μουσείου.

- Ποια είναι τα κυριότερα και βασικά έξοδα του μουσείου;

Τα λειτουργικά έξοδα καθώς και τα έξοδα συντήρησης της συλλογής.

- Ποιος είναι ο στόχος και η αποστολή του μουσείου;

Η επαφή και η γνωριμία με το ευρύ κοινό και τους μαθητές.

- Ποια κατηγορία (σχολεία, μαθητές, τουρίστες, οικογένειες, κ.ά) επισκεπτών επισκέπτεται το μουσείο σας;

Το μουσείο μας επισκέπτονται κυρίως μαθητές (70-75%)

- Ποιο κοινό θα θέλατε να προσεγγίσετε, που δεν έχετε προσεγγίσει μέχρι σήμερα;

Θα θέλαμε να προσεγγίσουμε τους τουρίστες που επισκέπτονται τη χώρα μας.

- Ένας επισκέπτης, που έχει επισκεφθεί ήδη το μουσείο, έχει νόημα να το επισκεφθεί εκ νέου; Θα δει κάτι διαφορετικό; Ανανεώνονται τα εκθέματα;

Προσπαθούμε να ανανεώνουμε τα εκθέματά μας, τουλάχιστον κάθε τέσσερα χρόνια που διοργανώνονται οι Ολυμπιακοί Αγώνες. Πρόκειται για μια έκθεση με μια μεγάλη συλλογή, την οποία είναι δύσκολο να γνωρίσει κανείς με μια επίσκεψη λίγων ωρών στο μουσείο. Συνεπώς, θα χρειαστεί και άλλη μια επίσκεψη για να αποκτήσει μια ολοκληρωμένη εικόνα για το μουσείο. Τον Οκτώβρη του 2023 θα διοργανώσουμε στην Αρχαία Ολυμπία μια περιοδική έκθεση.

- Εντάσσεται στους επιχειρησιακούς σας στόχους η διεύρυνση του κοινού του μουσείου;(Δεν απαντήθηκε)
- Διαφημίζεται με κάποιο τρόπο το μουσείο; (τηλεόραση, ραδιόφωνο, φυλλάδια, μέσα κοινωνικής δικτύωσης, κ.ά.)

Το μουσείο διαφημίζεται μόνο από τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης.

- Ποια είναι τα δυνατά σημεία του μουσείου σας; (π.χ. τοποθεσία και κτηριακές εγκαταστάσεις, συνεργασία με φορείς του δημοσίου, πρόσβαση σε ευπαθείς ομάδες, διοργάνωση εκπαιδευτικών δράσεων, καλλιτεχνικών εκδηλώσεων και συνεδρίων, χρήση σύγχρονης τεχνολογίας για εκπαιδευτικούς και επικοινωνιακούς σκοπούς, εάν διαθέτει e-shop)

Πρόκειται για ένα σύγχρονο, διαδραστικό μουσείο, το οποίο εφαρμόζει τα πιο σύγχρονα τεχνολογικά μέσα για την προσέλκυση των επισκεπτών.

- Ποια είναι τα αδύνατα σημεία του Ολυμπιακού Μουσείου; (π.χ. στενότητα χώρου, απουσία τμήματος εθελοντισμού, μη διάθεση χρημάτων για την

προβολή και τη διαφήμισή του, ελλιπής επικοινωνιακή πολιτική, τιμή του εισιτηρίου) (Δεν απαντήθηκε)

- Η φετινή αύξηση του τουρισμού στην Ελλάδα αύξησε την επισκεψιμότητα στο μουσείο σας;

Φυσικά.

- Το μουσείο σας σε τι είδους μουσειολογικά πρότυπα έχει στηριχτεί; (έχει εμπνευστεί από κάποιο άλλο μουσείο;)

Έχει εμπνευστεί από το Ολυμπιακό Μουσείο της Λωζάννης

- Πως επελέγη το Διοικητικό Συμβούλιο του μουσείου (εκλογική διαδικασία, μόρφωση); (Δεν απαντήθηκε)
- Με ποια κριτήρια έγινε η επιλογή προσωπικού; (Δεν απαντήθηκε)
- Το μουσείο ενθαρρύνει το προσωπικό του να παίρνει πρωτοβουλίες και να προωθεί αλλαγές; Φροντίζει έτσι ώστε να συμμετέχει όλο το προσωπικό ατομικά ή σε ομάδες, σε δραστηριότητες συνεχούς βελτίωσης; (Δεν απαντήθηκε)
- Ποια είναι η ανταπόκριση που λαμβάνετε από τον κόσμο για το μουσείο;

Η πλειοψηφία των επισκεπτών επισημαίνει ότι είναι καλύτερο από ό,τι περίμεναν.

- Ποιο είναι το όραμά σας για το Ολυμπιακό Μουσείο Αθήνας; Τι δράσεις/στρατηγικό πλάνο σκοπεύετε να υλοποιήσετε στο μέλλον; (Δεν απαντήθηκε)
- Πόσοι άνθρωποι επισκέπτονται ετησίως το μουσείο;

Λόγω πανδημίας, φέτος είναι ο πρώτος Σεπτέμβριος που λειτουργεί το μουσείο κανονικά, χωρίς περιορισμούς. Το ακριβές ποσοστό των ατόμων που επισκέπτονται το μουσείο, θα το γνωρίζουμε το 2023.

Μουσείο Σύγχρονων Ολυμπιακών Αγώνων: Αρχαιολόγος – Ιστορικός Δρ Τζαχρήστα Βασιλική, υπεύθυνη Ιστορικού Αρχείου ΕΟΕ.

- Πότε ιδρύθηκε το μουσείο;

Το μουσείο ιδρύθηκε το 1961 από τον Γεώργιο Παπαστεφάνου -Προβατάκι, ο οποίος ήταν φιλότεχνος, φιλοτελιστής και συλλέκτης. Μια πολύ σπουδαία

προσωπικότητα στον χώρο του φιλοτελισμού αλλά και του ολυμπιακού φιλοτελισμού ειδικότερα. Αφιέρωσε μεγάλο μέρος της ζωής του γι' αυτό το μουσείο, το αγάπησε ως πνευματικό του δημιούργημα και άφησε σε αυτό την ιδιωτική του συλλογή ολυμπιακών γραμματοσήμων και άλλων τεκμηρίων.

- Ποιοι συνέβαλαν στην ανάγκη ίδρυσης ενός τέτοιου μουσείου;

Ο ίδιος ο Παπαστεφάνου οπωσδήποτε έπαιξε καθοριστικό ρόλο στην ίδρυσή του. Αλλά πρέπει να τονίσουμε ότι η ίδια η ιστορία συνέβαλε στην ανάγκη ίδρυσης αυτού του μουσείου. Δηλαδή η αναβίωση των σύγχρονων Ολυμπιακών Αγώνων και το πολιτισμικό υπόβαθρο της αρχαίας ελληνικής κληρονομιάς, έδωσαν το έναυσμα στον Παπαστεφάνου, ο οποίος συνέβαλε πρακτικά στην ίδρυση αυτού του μουσείου, καθώς αγαπούσε την κλασσική και τη σύγχρονη Ελλάδα και ιδιαίτερα την Ολυμπία, κοιτίδα των αρχαίων Αγώνων. Μια έμμεση συμβολή στην ίδρυση του μουσείου έπαιξε και η Διεθνής Ολυμπιακή Ακαδημία με την Επιτροπή Ολυμπιακών Αγώνων. Μην ξεχνάμε ότι το 1961 ιδρύθηκε η Διεθνής Ολυμπιακή Ακαδημία στην Αρχαία Ολυμπία και την περίοδο 1952-1966 αποκαλύπτεται πλήρως το αρχαίο στάδιο. Γεγονότα καθοριστικά και με ισχυρό συμβολισμό σε εθνικό και διεθνές επίπεδο που είναι βέβαιο ότι ενέπνευσαν τον Παπαστεφάνου ώστε να δημιουργήσει εκεί το μουσείο.

- Γιατί στην Ολυμπία; Ποιος ο ρόλος αυτού του οικισμού και ποια η ανάγκη της να ιδρύσει ένα τέτοιο μουσείο;

Η Ολυμπία είναι η κοιτίδα του αρχαίων Ολυμπιακών Αγώνων, ένας τόπος ιδιαίτερης ιδεολογικής σημασίας για τη σύγχρονη αναβίωση και το τελετουργικό του σύγχρονων Αγώνων. Οι γερμανικές ανασκαφές που έφεραν στο φως τα μοναδικά αρχαιολογικά ευρήματα που φιλοξενούνται στα μουσεία της, η καθιέρωση της αφής της ολυμπιακής φλόγας και της ολυμπιακής λαμπαδηδρομίας το 1936, η αποκάλυψη του πρώτου ολυμπιακού σταδίου στον κόσμο την περίοδο 1952-1966 και η ίδρυση της Διεθνούς Ολυμπιακής Ακαδημίας ήταν ισχυροί λόγοι ώστε ο Παπαστεφάνου να σκεφτεί τον τρόπο αυτόν, ως τον ιδανικό τόπο υποδοχής ενός ολυμπιακού μουσείου που ονειρεύτηκε. Και βεβαίως η μικρή πόλη της Ολυμπίας καλοδέχθηκε την ίδρυσή του, διότι ήταν σαφές ότι ενίσχυε την σύγχρονη ταυτότητά της.

Αυτή λοιπόν την ιδέα ίδρυσης του μουσείου την εξέφρασε μεν και την υλοποίησε ο Παπαστεφάνου, αλλά φυσικά η πόλη της Ολυμπίας αγκάλιασε αυτό το εγχείρημα και κατά συνέπεια και η Ελληνική Ολυμπιακή Επιτροπή, στην οποία παραχωρήθηκε αργότερα και το μουσείο. Αυτό το μουσείο δεν θα μπορούσε να είχε δημιουργηθεί σε κανένα άλλο μέρος της Ελλάδας. Ο Παπαστεφάνου δεν θα μπορούσε να εμπνευστεί ένα άλλο μέρος, καθώς το μουσείο συνδέεται άρρηκτα με την Ολυμπία.

- Τα πρόσωπα που συνέβαλαν σε αυτή την ιδέα τι σχέση είχαν με το αθλητικό και ολυμπιακό κίνημα σε εθνικό και τοπικό επίπεδο;

Είχαν καθοριστική σχέση με το αθλητικό και ολυμπιακό κίνημα και σε εθνικό και τοπικό επίπεδο. Ο Παπαστεφάνου είναι λάτρης του ολυμπισμού, φίλαθλος, συλλέκτης, άρα σε εθνικό επίπεδο έχει άρρηκτη σχέση με αυτό το ιδεολόγημα που επισημάνθηκε παραπάνω. Σε τοπικό επίπεδο, η Αρχαία Ολυμπία είναι ένας τόπος μεγάλου πολιτισμικού, αρχαιολογικού, αθλητικού και ιστορικού ενδιαφέροντος. Αυτός ο τόπος αποτέλεσε την έμπνευση, διότι η Ολυμπία είναι η κοιτίδα των Ολυμπιακών Αγώνων.

- Πως είδε την ιδέα και την ολοκλήρωση αυτού του μουσείου η τοπική κοινωνία της Ολυμπίας;

Η ιδέα αυτή αγκαλιάστηκε πάρα πολύ από την τοπική κοινωνία της Ολυμπίας και ευρύτερα της Πελοποννήσου και γενικότερα από την Ελληνική Ολυμπιακή Επιτροπή. Το μουσείο αγαπήθηκε από τους κατοίκους της Ολυμπίας. Ο δήμος το διαφήμιζε και το πρόβαλε στις πολιτιστικές δραστηριότητές του. Από τη στιγμή που ανήκε κιόλας στην ΕΟΕ, το μουσείο είχε δημόσιο χαρακτήρα, η Επιτροπή το «φρόντιζε» και η τοπική κοινωνία συνέδραμε σε αυτό το έργο της ΕΟΕ.

- Η τοπική αυτοδιοίκηση επίσης το αγκάλιασε πχ. Βοήθησε;

Η τοπική αυτοδιοίκηση βοήθησε όσο και όποτε μπορούσε.

- Υπάρχει αλληλεπίδραση του μουσείου με τα άλλα ολυμπιακά μουσεία της Ελλάδας και της ΔΟΕ; Επίσης με τους αθλητικούς και ολυμπιακούς φορείς της Ελλάδας; Και αν ναι, ποια είναι αυτή;

Άμεση αλληλεπίδραση δεν είχε, καθώς ήταν το πρώτο αθλοφιλοτελικό μουσείο σύγχρονων Ολυμπιακών Αγώνων διεθνώς. Τα υπόλοιπα Ολυμπιακά Μουσεία της Ελλάδας έγιναν πολύ αργότερα, όπως άλλωστε και το Μουσείο της ΔΟΕ. Υπήρχε

έντονη αλληλεπίδραση με την ΕΟΕ, καθώς η Ελληνική Ολυμπιακή Επιτροπή, ως κατεξοχήν ολυμπιακός και αθλητικός φορέας, συνέδραμε αυτό το Μουσείο. Πρέπει να επισημάνουμε ότι η ΕΟΕ διαχειρίστηκε με σοβαρότητα αυτό το μουσείο και όσο μπόρεσε το εμπλούτισε και το αξιοποίησε. Και βεβαίως με τη Διεθνή Ολυμπιακή Ακαδημία που εδράζεται στην Ολυμπία και το στήριξε ένθερμα με αναφορές και υψηλή επισκεψιμότητα από νέους φοιτητές και καθηγητές από όλο τον κόσμο που φιλοξενούνταν στις εγκαταστάσεις της και είχαν τη δυνατότητα να επισκεφθούν το μουσείο.

- Επίσης υπάρχει αλληλεπίδραση με ακαδημαϊκά ιδρύματα του αθλητισμού και αν ναι, ποια είναι αυτή;

Δεν υπάρχει αλληλεπίδραση με ακαδημαϊκά ιδρύματα, καθώς είναι κλειστό από το 2008. Υπήρχε μια αλληλεπίδραση όσο ήταν ανοιχτό το μουσείο, όταν Έλληνες και ξένοι φοιτητές επισκέπτονταν την Αρχαία Ολυμπία και τη Διεθνή Ολυμπιακή Ακαδημία, όπως προανέφερα. Ειδικά κατά την καλοκαιρινή περίοδο, Έλληνες και ξένοι μετέχοντες στα συνέδρια της ΔΟΑ επισκέπτονταν το μουσείο και πραγματοποιούνταν η αντίστοιχη ξενάγηση.

- Ποιο είναι το θεσμικό πλαίσιο του Μουσείου;

Το μουσείο ήταν νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου. Τώρα όμως έχει κλείσει και ανήκει στο Δήμο Αρχαίας Ολυμπίας. Δεν γνωρίζω ποιο καθεστώς θα ακολουθήσει από τη στιγμή που η ΕΟΕ έγινε ΝΠΙΔ.

- Από που αντλεί τους οικονομικούς πόρους του το Μουσείο;

Το μουσείο αντλούσε στο παρελθόν τους πόρους του από το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού, δηλαδή χρηματοδοτούνταν από το ΥΠΠΟΑ, μέσω της ΕΟΕ φυσικά. Οι πόροι του μουσείου στην ουσία ήταν οι πόροι της ΕΟΕ.

- Υπάρχουν υποστηρικτές / δωρητές / χορηγοί σας; Και εάν ναι, ποιοι είναι;

Δεν έχουμε χορηγούς με την ευρεία έννοια. Έχουμε δωρητές όμως με την έννοια του απλού ιδιώτη, που ήρθαν στο μουσείο και παρέδωσαν αθλητικά και ολυμπιακά ενθυμήματα, είτε προσωπικά τους, είτε της οικογένειάς τους. Όπως για παράδειγμα οι απόγονοι του κορυφαίου μαραθωνοδρόμου και αθλητή του 1896, Χαρίλαου Βασιλάκου, που κατέκτησε το ασημένιο μετάλλιο πίσω από τον Σπύρο Λούη, και του οποίου η οικογένεια δώρισε το δάφνινο στεφάνι του στο μουσείο. Δωρήτρια

του ολυμπιακού της μεταλλίου υπήρξε και η αργυρή Ολυμπιονίκης Νίκη Μπακογιάννη και άλλοι Έλληνες και ξένοι. Γενικότερα πάντως δεν υπάρχει μεγάλη γκάμα εκθεμάτων, διότι πρέπει να τονίσουμε ότι το μουσείο αυτό δεν διαφημίστηκε, ούτε αξιοποιήθηκε επαρκώς. Άρα λοιπόν, από τη στιγμή που δεν ήταν τόσο γνωστό στη δημόσια σφαίρα, πως θα έρθει κάποιος ιδιώτης ή αθλητής να δώσει ενθυμήματα;

- Ποια είναι τα κυριότερα και βασικά έξοδα του Μουσείου;

Τα κυριότερα και βασικά έξοδα του μουσείου ήταν η συντήρησή του (βιτρίνες, εκθέματα, κ.ά) και οι μισθοί του προσωπικού.

- Ποιος είναι ο στόχος και η αποστολή του Μουσείου;

Να επικοινωνήσει μέσω των εκθεμάτων του την αρχαία και σύγχρονη ιστορία των Ολυμπιακών Αγώνων και να φέρει κοντά κυρίως τους νέους, αλλά και τους ενήλικες, ώστε να γίνουν κοινωνοί της ιστορίας, του πολιτισμού και της αισθητικής του σημαντικότερου αθλητικού γεγονότος που είναι οι Ολυμπιακοί Αγώνες.

- Ποια κατηγορία (σχολεία, μαθητές, τουρίστες, οικογένειες, κ.ά) επισκεπτών επισκέπτεται το Μουσείο σας;

Το μουσείο το επισκέπτονταν σχολεία, μαθητές, τουρίστες και οικογένειες, ειδικά κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού που η Ολυμπία κατακλύζεται από πολλούς τουρίστες, οι οποίοι έδειχναν πολύ μεγάλο ενδιαφέρον. Όταν ήμουν εγώ εκεί και έκανα την καταγραφή, το μουσείο είχε πολύ μεγάλη επισκεψιμότητα και από σχολεία της Ολυμπίας και της Πελοποννήσου αλλά και της ευρύτερης περιοχής της Ελλάδας.

- Ποιο κοινό θα θέλατε να προσεγγίσετε, που δεν έχετε προσεγγίσει μέχρι σήμερα;

Φιλοδοξία κάθε μουσείου πιστεύω είναι να προσεγγίσει όλες τις κοινωνικές ομάδες και όλες τις ηλικίες. Αυτή είναι και η δική μας. Τώρα περιμένουμε όμως να ανοίξει και να λειτουργήσει πάνω σε νέα οργανωτική βάση, ώστε να μπορέσουμε να δεχτούμε ένα διευρυμένο κοινό σε εθνικό και διεθνές επίπεδο, χωρίς τα προβλήματα του παρελθόντος. Βεβαίως αν θέλουμε να αναπτυχθεί διαχρονικά μια κουλτούρα αθλητισμού και ολυμπιακής εκπαίδευσης, η στόχευση θα πρέπει να γίνει ιδιαίτερα στην κοινότητα των μαθητών.

- Ένας επισκέπτης, που έχει επισκεφθεί ήδη το Μουσείο, έχει νόημα να το επισκεφθεί εκ νέου; Θα δει κάτι διαφορετικό; Ανανεώνονται τα εκθέματα;

Δυστυχώς, τα εκθέματα δεν ανανεώνονται. Ακόμα και όταν ήταν ανοιχτό στο κοινό, ο επισκέπτης δεν μπορούσε να δει κάποιο νέο τεκμήριο.

- Εντάσσεται στους επιχειρησιακούς σας στόχους η διεύρυνση του κοινού του Μουσείου;

Βασικός στόχος του μουσείου είναι η διεύρυνση του κοινού, διότι το μουσείο είναι ζωντανό, αποκτά ρόλο, ενδυναμώνει τον χαρακτήρα και την ταυτότητά του. Εάν δεν έχει κοινό ένα μουσείο, είναι νεκρό. Το μουσείο πρέπει να είναι ζωντανό.

- Διαφημίζεται με κάποιο τρόπο το Μουσείο; (τηλεόραση, ραδιόφωνο, φυλλάδια, μέσα κοινωνικής δικτύωσης, κ.ά.)

Στο παρελθόν διαφημιζόταν λίγο μέσω τηλεόρασης, αφίσας, ενημερωτικού εντύπου και του Οδηγού που δινόταν στο πωλητήριο. Επίσης ενίοτε ο τοπικός τύπος και κυρίως οι εφημερίδες του Πύργου είχαν κάποιο αφιέρωμα για το μουσείο.

- Ποια είναι τα δυνατά σημεία του Μουσείου σας; (π.χ. τοποθεσία και κτηριακές εγκαταστάσεις, συνεργασία με φορείς του δημοσίου, πρόσβαση σε ευπαθείς ομάδες, διοργάνωση εκπαιδευτικών δράσεων, καλλιτεχνικών εκδηλώσεων και συνεδρίων, χρήση σύγχρονης τεχνολογίας για εκπαιδευτικούς και επικοινωνιακούς σκοπούς, εάν διαθέτει e-shop)

Η τοποθεσία είναι μοναδική. Δεν υπάρχει κανένα Ολυμπιακό Μουσείο που να βρίσκεται στην καρδιά της Ολυμπίας, δίπλα στον αρχαιολογικό χώρο. Εάν και δεν ήταν καθόλου καλές οι κτηριακές εγκαταστάσεις του στο παρελθόν, τώρα, μέσω οικονομικού προγράμματος στήριξης, γίνεται προσπάθεια ανακατασκευής και αναγέννησης του μουσείου, όχι μόνο σε επίπεδο κτηριακής εγκατάστασης αλλά και σε επίπεδο εκθεμάτων. Θεωρητικά, στο μέλλον φαντάζομαι ότι θα διοργανωθούν συγκροτημένες εκπαιδευτικές και πολιτιστικές δράσεις στον χώρο του μουσείου.

- Ποια είναι τα αδύνατα σημεία του Ολυμπιακού Μουσείου; (π.χ. στενότητα χώρου, απουσία τμήματος εθελοντισμού, μη διάθεση χρημάτων για την προβολή και τη διαφήμισή του, ελλιπής επικοινωνιακή πολιτική, τιμή του εισιτηρίου)

Τα αδύνατα σημεία είναι η μη διάθεση χρημάτων για την προβολή και τη διαφήμισή του, η ελλιπής επικοινωνιακή πολιτική, η στενότητα χώρου και η απουσία τμήματος εθελοντισμού. Η πιο σημαντική αδυναμία είναι η έλλειψη ενδιαφέροντος για να συντηρηθεί το μουσείο, να συμπληρωθούν τα εκθέματα, να αναδειχθεί και να συνεχιστεί η κληρονομιά του Παπαστεφάνου και όσων συνέβαλαν – μέχρι που έκλεισε το μουσείο - για τη διατήρηση και την ύπαρξή του. Είναι ένα έλλειμμα, δηλαδή, της ελληνικής πολιτείας.

- Η φετινή αύξηση του τουρισμού στην Ελλάδα αύξησε την επισκεψιμότητα στο Μουσείο σας;

Η επισκεψιμότητα του μουσείου συνδέεται στενά με την επισκεψιμότητα στην Αρχαία Ολυμπία. Αν έχει τουρισμό η περιοχή θα έχει επισκέπτες και το μουσείο.

- Το Μουσείο σας σε τι είδους μουσειολογικά πρότυπα έχει στηριχτεί; (έχει εμπνευστεί από κάποιο άλλο Μουσείο;)

Ήταν πρωτοπόρο. Όταν ιδρύθηκε δεν υπήρχε άλλο τέτοιο μουσείο στην Ελλάδα και το εξωτερικό από όσο γνωρίζω. Αποτέλεσε το ίδιο πρότυπο και δεν νομίζω να έχει στηριχθεί σε κάποιο μοντέλο κατασκευής και οργάνωσης. Ξεκίνησε ως ένα απλό κτιριακό συγκρότημα με απλή διάταξη των εκθεμάτων. Διαχρονικά ήταν ένα στατικό και απονεκρωμένο μουσείο, χωρίς εξέλιξη και ζωντάνια. Τα μουσεία όπως γνωρίζουμε εξελίσσονται, κατασκευάζονται με σύγχρονο τρόπο και τα εκθέματα εκτίθενται βάσει σύγχρονων μουσειολογικών μελετών. Ελπίζουμε ότι όταν ανοίξει, θα στηρίζεται σε σύγχρονα μουσειακά πρότυπα του 21^{ου} αιώνα.

- Πως επελέγη το ΔΣ του Μουσείου (εκλογική διαδικασία, μόρφωση)

Το μουσείο δεν έχει Διοικητικό Συμβούλιο. Διοικούνται από τη Διοίκηση της ΕΟΕ. Όταν έκανα την καταγραφή το 1997, εργάζονταν εκεί τρεις μόνιμοι φύλακες.

- Με ποια κριτήρια έγινε η επιλογή προσωπικού;

Το προσωπικό διορίζονταν όπως διορίζονταν οι υπάλληλοι στο δημόσιο. Οι υπάλληλοι ήταν εργαζόμενοι στην ΕΟΕ, αλλά είχαν μια εντοπιότητα από την Ολυμπία. Πρέπει να αναφέρω ότι οι υπάλληλοι αγαπούσαν πολύ αυτό το μουσείο. Μου είχε κάνει μεγάλη εντύπωση. Το θεωρούσαν δικό τους παιδί και θεωρούσαν ότι ήταν υπεύθυνοι για το ο,τιδήποτε. Ενίοτε αισθάνονταν παραμελημένοι από την κεντρική διοίκηση.

- Το Μουσείο ενθαρρύνει το προσωπικό του να παίρνει πρωτοβουλίες και να προωθεί αλλαγές; Φροντίζει έτσι ώστε να συμμετέχει όλο το προσωπικό ατομικά ή σε ομάδες, σε δραστηριότητες συνεχούς βελτίωσης;

Το μουσείο δεν ενθάρρυνε το προσωπικό, καθώς είχε τη δημοσιοϋπαλληλική νοοτροπία, η οποία ήταν περιορισμένη και το πλαίσιο δράσης των υπαλλήλων εξαντλούνταν στις καθημερινές διοικητικές αρμοδιότητές τους. Ένας από τους μόνιμους φύλακες γνώριζε αρκετά τη γερμανική και αγγλική γλώσσα και πολλές φορές έκανε και τον ξεναγό. Οι υπάλληλοι όμως δεν είχαν τελειώσει κάποιο Πανεπιστήμιο ή κάποια σχολή.

- Ποια είναι η ανταπόκριση που λαμβάνετε από τον κόσμο για το Μουσείο;

Όταν το μουσείο ήταν ανοιχτό, η ανταπόκριση των επισκεπτών ήταν πολύ θετική, παρά το ότι ήταν ένα μουσείο παρωχημένο για την εποχή του. Ήδη από το 1997, το μουσείο ήταν παλιό. Παρ' όλα αυτά, επειδή διέθετε πολύ σημαντικά ευρήματα και εκθέματα, είχε μεγάλη ανταπόκριση από τον κόσμο. Όταν έκλεισε το μουσείο δημιουργήθηκε αρνητική συναισθηματική φόρτιση ιδιαίτερα στην τοπική κοινωνία, αλλά και στην ευρύτερη φιλαθλητική οικογένεια, καθώς δεν ήταν πολύ κατανοητό πως ένα μουσείο με σπάνια εκθέματα των πρώτων ολυμπιακών διοργανώσεων στην Ελλάδα και μια εξαιρετική ολυμπιακή φιλοτελική συλλογή να αφήνεται να καταρρέει και να κλείνει. Υπάρχουν και δημοσιεύματα σχετικά με αυτό. Αυτή όμως η διαμαρτυρία αποτέλεσε το κίνητρο για τον Δήμο Ολυμπίας και την ΕΟΕ να λάβουν νέα μέτρα για την ανακαίνιση και ανανέωση του κτιρίου και τη συντήρηση των εκθεμάτων. Έγιναν σοβαρές προσπάθειες εκατέρωθεν και τώρα αναμένεται να ανοίξει. Η απόφαση αυτή δημιούργησε θετική αίσθηση στον ευρύτερο δημόσιο χώρο.

- Ποιο είναι το όραμά σας για το Μουσείο; Τι δράσεις/ στρατηγικό πλάνο σκοπεύετε να υλοποιήσετε στο μέλλον;

Να ξαναζωντανέψει και να ανοίξει και πάλι τις πύλες του στο κοινό. Όσον αφορά τα υπόλοιπα δεν μπορώ να απαντήσω καθώς ακόμα δεν λειτουργεί ώστε να ξέρουμε τις δράσεις και το πλάνο του.

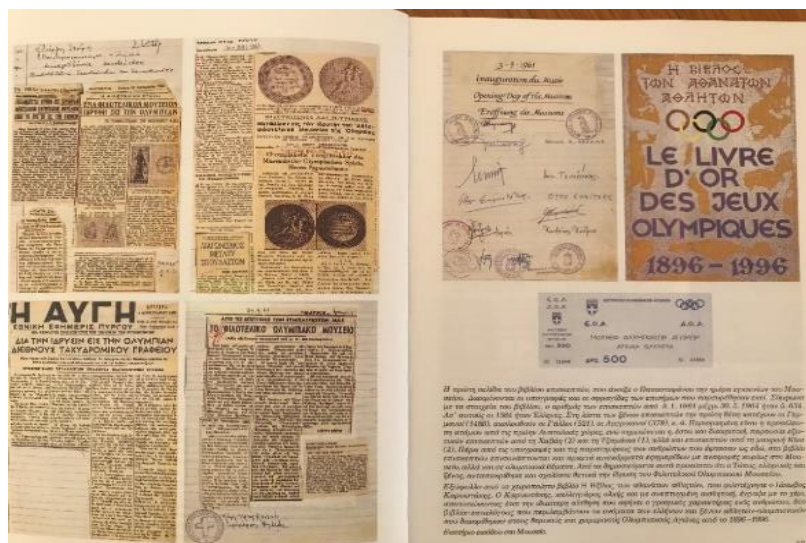
- Πως καταφέρατε να γίνει το Μουσείο στην Ολυμπία;

Αυτό έγινε λόγω της ιστορικότητας και της μοναδικότητας του χώρου. Δεν μπορούσε να γίνει σε κάποιο άλλο μέρος. Οι λόγοι προαναφέρθηκαν όπως σας είπα.

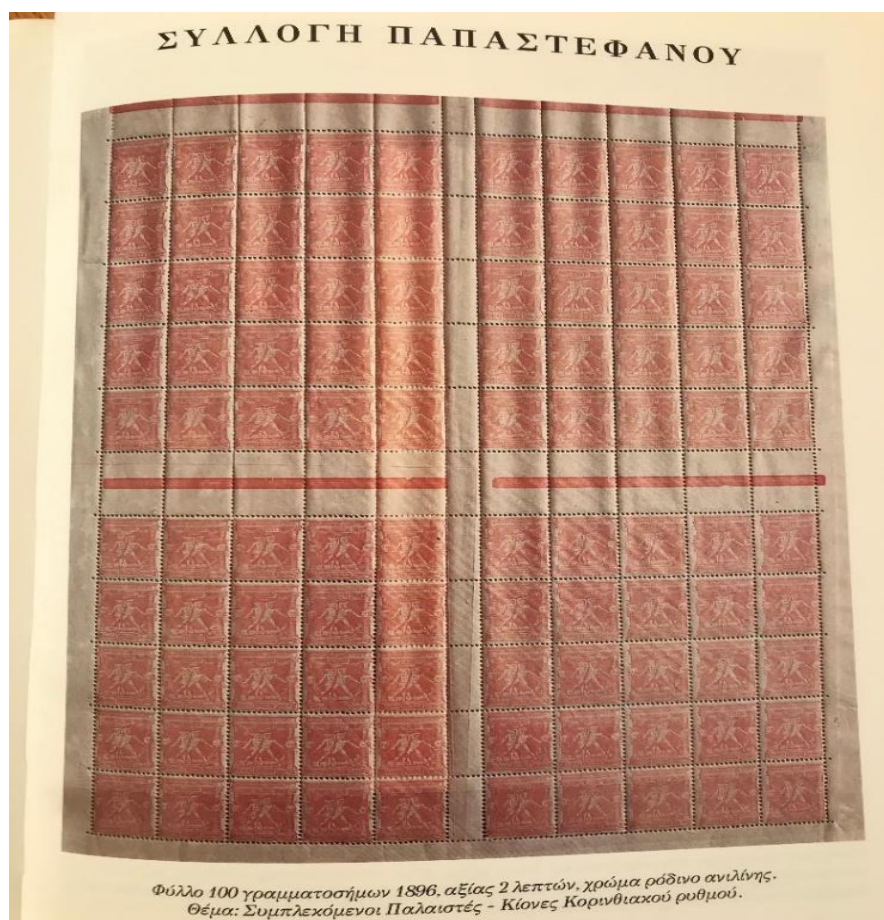
- Πόσοι άνθρωποι επισκέπτονται ετησίως το Μουσείο;

Το ερώτημα αυτό δεν μπορεί να απαντηθεί, γιατί δεν έχω τέτοια στοιχεία. Ίσως να μπορούσαν να απαντήσουν στο ερώτημα αυτό οι φύλακες του μουσείου, οι οποίοι είναι πολύ μεγάλοι σε ηλικία και διαμένουν στην Ολυμπία. Κλείνοντας θα ήθελα να επισημάνω ότι η πρώτη μου επαγγελματική επαφή με την Ελληνική Ολυμπιακή Επιτροπή ήταν τα δύο χρόνια δουλειάς σε αυτό το μουσείο που μου έδωσε τη δυνατότητα να εντρυφήσω στο σύγχρονο ολυμπιακό κίνημα και μετά από 26 έτη εργασίας να διατηρώ αμείωτο το ερευνητικό μου ενδιαφέρον για τα θέματα του αθλητισμού και της ολυμπιακής παιδείας.

ΜΟΥΣΕΙΟ ΣΥΓΧΡΟΝΩΝ ΟΛΥΜΠΙΑΚΩΝ ΑΓΩΝΩΝ ΑΡΧΑΙΑ ΟΛΥΜΠΙΑ

⁹⁷ Οι φωτογραφίες που αφορούν στα μουσεία Αθήνας και Θεσσαλονίκης είναι δικές μου και ελήφθησαν κατά τη διάρκεια επίσκεψής μου σε αυτά. Οι φωτογραφίες που αφορούν το μουσείο Σύγχρονων Ολυμπιακών Αγώνων της Ολυμπίας αποτελούν αναδημοσίευση μετά από άδεια από τον Οδηγό του μουσείου για τις ανάγκες αυτής της εργασίας.

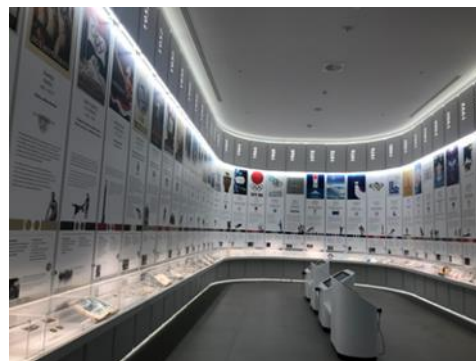
Το νέο

Ολυμπιακό Μουσείο Αθήνας

Ολυμπιακό Μουσείο Θεσσαλονίκης

